

SK

sydkusten.es

1992 – 2017

JUBILEUMSEXTRA
ESPECIAL ANIVERSARIO

Líder en información a nórdicos en España

Información en castellano, pág. 82

Det sämsta med att flytta utomlands är att du lusläst svenska lagboken helt i onödan.

Lyckligtvis finns Familjens Jurists Utlandsenhet, experter på internationell privaträtt. Testamente, bodelning, framtidsfullmakt – oavsett ärende hjälper vi dig att uppdatera, se över eller upprätta det du behöver för ett odramatiskt liv i solen.

Ring oss på **010-458 08 00** eller maila utland@familjensjurist.se så får du träffa en av våra jurister.

Familjens Jurist

Vi kan kärlek, död och pengar

Ren passion för Spanien

När jag tänker tillbaka på Costa del Sol för 25 år sedan så känns det först som om det var igår. Man börjar komma upp i den åldern när minnet är som tydligast ju längre tillbaka i tiden man minns..! Men så tänker jag på allt som skett sedan 1992 och inte minst på dem som då var en självklar del av vardagen inom svenskolonin och som ej längre finns kvar. Då inser man att 25 år faktiskt utgör ett kvarts sekel.

Det du håller i din hand är Sydkustens jubileumsnummer. En extra utgåva som är vårt sätt att fira att vi nått så här långt med anmärkningsvärt god hälsa. Det är ett firande som vi vill dela med alla läsare, nya som gamla och naturligtvis också annonsörer och andra medarbetare som gjort detta äventyr möjligt. Vi hoppas och tror att vi bjudit tillbaka, både till dig som läsare och dig som använder Sydkusten som en plattform för att lansera din egen verksamhet.

Den första känslan jag identifierar när jag sätter slutklämman på jubileumsnumret är stolthet. Visst hade det låtit finare och mer blygsamt att tala om tacksamhet och glädje, vilket jag naturligtvis också känner, men när man som i mitt fall ägnat en stor del av de senaste månaderna åt att gräva djupt i Sydkustens arkiv så kan jag inte undgå att ställa mig en fråga; "Har vi gjort allt det här?"

Det har varit en fantastisk resa hit, kantad av hårt arbete men också ständiga lovord och uppmuntran

från läsare och samarbetspartners. Sydkusten har genomgått olika perioder och den övervägande delen av sin hittillsvarande historia drivits av mi bror Richard Björkman och mig själv. Två saker tror jag utmärker vårt arbete speciellt, dels att vi är födda och uppväxta på Costa del Sol av svenska föräldrar och med en fot i varje kultur och dels vår passion att förmedla detta fantastiska land för andra nordbor.

Vi har aldrig stagnerat i vårt arbete. Ständig innovation har gjort att vi hela tiden utvecklat våra medier och det har också bidragit till att jobbet aldrig blivit tråkigt. Sydkusten har inte bara varit vårt levebröd, det har varit och är vårt hjärtebarn.

» **Det här numret tillägnas alla som bidragit till vad svenskolonin är idag, med sina skuggor men framför allt ljusa och soliga sidor.**

Det här jubileumsnumret innehåller några av de mest omtalade och lovordade artiklar, intervjuer och reportage som vi publicerat genom åren. En mängd andra har inte fått plats, men kan alltid läsas i arkivet på vår hemsida www.sydkusten.es. Tidningen innehåller även en artikel om Sydkustens och Spaniens delade historia de senaste 25 åren samt en känslösam

berättelse av kustprofilen Rafael de la Fuente, om hur svenskarna sedan tidiga år präglat hans liv.

Det här numret tillägnas alla som bidragit till vad svenskolonin är idag, med sina skuggor men framför allt ljusa och soliga sidor. Eldsjälar som lämnat oss och eldsjälar som fortfarande brinner för det de gör, precis som vi på Sydkusten.

Det är tillsammans som vi förvandlar Costa del Sol och Spanien i sin helhet (inkluderat Katalonien..!) till den bästa platsen i världen att leva i. Tack till er alla!

Mats Andrés Björkman, Chef red.

1994

sydkusten.es/spanienblogg

sydkusten.es/elvikingoboboqueron

Redaktion/Redacción:
Mats Andrés Björkman
info@sydkusten.es

Annonsavd./Dep. Comercial:
Richard Björkman
richard@sydkusten.es

Telefon/Teléfono:
952 863 375

Postadress/Dirección postal:
Apdo. 2201. 29604 Marbella (SPAIN)

Prenumerationspris/år (4 nr):
Spanien: 10€ - Sverige: 20€

Tryckeri/Imprenta:
Rivadeneira S.A. Getafe (Madrid)

Mer information/Más información:
www.sydkusten.es
www.facebook.com/sydkusten
www.youtube.com/sydkustenmarbella

Utgåva nr./Edición n°: 336
Depósito Legal: MA-63/97

OMSLAGSBILD:
ARKIV

SK GES UT AV MEDIA- OCH EVENEMANGSBOLAGET SYDKUSTEN, SOM SEDAN 1992 HÅLLER NORDBOR INFORMERADE OM DET VIKTIGASTE I SPANIEN. SK ÄR EN KVARTALSTIDNING SOM KOMMER UT I SEPTEMBER, DECEMBER, MARS OCH JUNI.

INNEHÅLL

INLEDNING

- 03 Ledare
- 04 Vimmel

JUBILEUM

- 06 Sydkustens historia
- 12 Carin Osvaldsson

SVENSKAR PÅ KUSTEN

- 26 i Viva Suecia!

ARKIVRUSSIN

- 20 Alice Babs stora år
- 24 Vikingarna i Sevilla
- 26 Tidig vinturism
- 28 Familjen Reyes
- 32 Varning för gaskillen
- 34 Spanjorena lever bäst
- 38 Flamencon världsarv
- 40 Årets Svenskar
- 42 Prinsessan Kristine
- 46 Besök på bordell
- 50 Intervju med Jesús Gil
- 54 Kommunistbyn
- 58 Historien skrivs om
- 60 De fann Nerjagrottan
- 62 Kulturkrockar
- 64 Sveriges man i kriget
- 66 Rodrigo Rato
- 68 Henning Mankell

LEVNADSÖDEN

- 70 Döden i Granada
- 72 Historien om Ninni

EVENEMANG

- 78 Sydkusten Golf

FÖRTECKNING

- 80 Frånvaroinde

- 82 En castellano

VIMMEL!

Den första resan till Jaén var fullbokad och deltagarna besökte bland annat katedralen i provinshuvudstaden och blev mottagna som gäster i turistrådets huvudkontor.

FOTON: RICHARD BJÖRKMAN

2014

Den mäktiga fästningen La Mota i Alcalá La Real stod bland annat på programmet på den andra resan.

Paradiset i inlandet

På uppdrag av turistrådet i Jaén-provinsen har Syd-kusten arrangerat fyra tredagarsresor, bland annat för att uppleva olivskörden. Andalusiens kanske mest okänd provins är inte längre det för mer än hundra nordbor, som fått

uppleva det fantastiska utbudet av både natur, kultur, konst och gastronomi.

Representanter för turistrådet kom själva till Costa del Sol och presenterade sig, genom två evenemang i Syd-kustens regi.

Två av resorna till Jaén-provinsen genomfördes under skördetiden. Deltagarna fick prova att skörda oliver och bevittna hur olivoljan utvinns.

2015

Málaga's trones är de största i hela Spanien och vissa kräver flera hundra bärare. Syd kustens påskgrupper har fått se förberedelserna från nära håll.

2014

2009

Deltagarna vid rådhustrappan. Málaga kommun tog emot skandinaverna och visade bland annat fullmäktigesalen.

Málaga Pasión

En av Syd kustens populäraste arrangemang har varit påskbesöken i Málaga, organiserade i samarbete med Nacho Mata. Skandinaverna från både västra och östra Costa del Sol har blivit guidade i

Málaga stad och har fått uppleva de fantastiska processionerna från första parkett. Besöken har även inkluderat besök i något av påsksamfundens, för att se hur processionerna förbereds.

Málaga Sensaciones

Julbesök med övernattnig i Málaga blev en dundersuccé. Men så innehöll programmet också mottagning i rådhuset, besök och föredrag i konstmuséet CAC, visning av julkrubbor samt en middag

med vinprovning och musikunderhållning av en lokal artist.

Den andra dagen besöktes både La Acazaba, Picassos födelsehem vid Plaza de la Merced och det då nyöppnade glasmuséet.

2009

En annan fullbokad dagsresa var den till det fina vinmuséet i Málaga. Extra fint var det att den lokale svenske vinodlaren Rickard Enkvist deltog.

Spaniens och Sydkustens historia de senaste 25 åren är sammanflätade. Vi har bevakat och återgivit de viktigaste nyheterna för Spanien-svenskar, men med våra många tjänster, evenemang och utmärkelser har Sydkusten också haft en viktig roll i nyhetsskapandet – åtminstone lokalt. Detta är berättelsen om vår gemensamma nutidshistoria, indelad i Spaniens regeringsperioder.

1992-1996

KRIS OCH JESÚS GIL

Världsutställningen i Sevilla EXPO 92 hade avslutats med pompa och ståt bara fyra dagar tidigare, när det första numret av Sverige Nytt/Sydkusten såg dagens ljus, den 16 oktober 1992. Spanien befann sig i ett slags lyckorus efter det intensiva 500-årsfirandet av Columbus upptäckt av Amerika, med både världsutställning, Madrid som europeisk kulturhuvudstad samt sommar-OS i Barcelona.

Detta var året då Spanien definitivt skulle förvandlas till en fullvärdig, modern EG-medlem (de gick in i unionen 1986). Problemet var att en djup ekonomisk kris redan hade startat i större delen av världen och spanjorerna lyckades endast skjuta upp sin på konstgjord väg, tills jubileumsfirandet var över.

Det är just när den spanska lyckobubblan spricker som Syd-

Det första numret av prenumerationstidningen Sverige Nytt/Sydkusten kom ut 16 oktober 1992.

Kvarts sekel späckat av nyheter

Historien om Sydkusten och Spanien.

kusten etablerar en redaktion i Marbella. Det var definitivt ingen bra timing, men innebar å andra

sidan att det nya mediabolaget verkligen fick nötas in den hårda vägen. Sydkusten redde ut inte

bara denna inledande lågkonjunktur utan har överlevt ytterligare två djupa ekonomiska kriser genom åren.

I Spanien regerade sedan 1982 socialisten Felipe González. Hans första år som väckte enorma förhoppningar hos miljontals spanjorer övergick senare i en rad skandaler av både politisk och polisiär art. Terroristorganisationen ETA var synnerligen aktiv och för att bekämpa den bildades den underjordiska organisationen GAL, som senare visade sig ha kopplingar långt upp i den socialistiska regeringen. Både centralbankschefen Mariano Rubio och chefen för Guardia Civil Luís Roldán drogs in i uppteckade korruptions-skandaler. Den senare flydde landet efter att ha förskingrat mer än 1,5 miljarder pesetas.

I **MARBELLA**, där Sverige Nytt/Sydkusten förlagt sin redaktion, styrde sedan endast ett år tillbaka den karismatiske Jesús Gil y Gil. Marbella hade tappat mycket av sin forna glans och Gil fick egen majoritet i kommunvalet 1991 på sina populistiska löften om att röja upp i träsket (låter det bekant?).

Costa del Sol led för övrigt sedan 1990 en allvarlig torka, med vattenrestriktioner som följd, Jesús Gil lät brådskande bygga avsaltningsanläggningen i Marbella, men innan denna togs i bruk upphörde vattenbristen 1995.

Sverige Nytt/Sydkusten bildades som ett dotterbolag till Sverige Nytt, en prenumerationstidning som hade informerat utlands-svenskar på veckobasis sedan 1948. Förlaget Hummelgren och Almebäck storsatsade med stor redaktion, som både skrev nyhets-

FOTO: SYDKUSTEN

I begynnelsen var det Sverige Nytt/Sydkusten och Radio Syd, som sände på svenska varje vardag på Onda Cero International i Marbella. Senare var det Pia Bruun på Radio Solymar som tog över även de svenska sändningarna.

FOTO: MATIS BJÖRKMÄN

Svenska skolans ordförande Rolf Wallin och rektorn Lars Bergman fick besök av Fuengirolas socialistiske borgmästare Luís Pagán Saura, när de firade skolans 25 års jubileum.

sidor varje vecka och som tog över det svenska programmet Radio Syd, som sände en timme varje vardag från Onda Cero International.

Tidningssidorna sattes på den lokala redaktionen och skickades via vanlig telefonlina med modem till tryckeriet på Åland. Spanska posten fungerade så uselt vid denna tid att det snart blev klart att veckotidningen inte kunde postas till prenumeranterna från tryckeriet. Istället fick tidningarna flygas ned till Málaga, hämtas på flygplatsen, kuverteras samt etiketteras för hand och lämnas in lokalt på Correos. På så vis kortades leveranstiden ned åtskilliga dagar.

Sverige Nytt/Sydskusten var en av få prenumerationstidningar för utlänningar på Costa del Sol och upplagan begränsad. Det var inte lätt att sälja annonser när de lokala företagarna normalt fixerade sig på upplagesiffror.

FÖR ATT ÖKA UPPLAGAN frigör sig Sydskusten 1995 från Sverige Nytt och omvandlas till en månads-tidning. Mats Björkman hade året före tagit över som kombinerad Spanienkorrespondent och chefredaktör och under drygt två år var han även ansvarig för det svenska radioprogrammet, som numera ingick i Radio Solymar.

Snart började Sydskustens omsättning växa och Richard Björkman anslöt sig till bolaget. Spanien tog sig sakteliga ur krisen och Sverige gick dessutom med i EU 1996. Det öppnade dörrarna för större och enklare inflyttning för svenskar. Sydskustens upplaga växte på bara några år från 4 000 till 10 000 exemplar.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

I slutet av 90-talet hade Sydskusten denna avundsvärda utsikt från sin redaktion. Den delade vi frikostigt genom att varje dag publicera "Dagens vy" på den nystartade hemsidan på Internet.

1996-2000 ÅTERHÄMTNING OCH INTERNET

Efter 14 år vid makten förlorade Felipe González riksvalet och Spanien fick sin första högerregering sedan Francos död, under PP:s José Maria Aznar. Den spanska ekonomin lyfte, det så kallade "spanska

undret", baserat på en en expansiv byggpolitik som senare skulle bli en bubbla som sprack med besked. Vid denna tidpunkt var var Rodrigo Rato en högt ansedd finansminister.

Fem år efter grundandet av papperstidningen tar Sydskusten i juli 1997 sina första stapplande steg ut

i cyberrymden. Hemsidan www.sydskusten.es är den första nyhets-sajten för nordbor i Spanien och den utgör snabbt en revolution i nyhetsförmedlingen.

INOM SVENSKKOLONIN var det turbulent värre. En generationsväxling ledde till uppseendeväckande konflikter i de flesta föreningar. Inte ens Svenska kyrkan skonades, där byggandet av en sakristia fick flera i styrelsen att göra uppror mot dåvarande kyrkoherden. Konflikter uppstod även i Svenska skolan i Fuengirola, hos SWEA Marbella, där en en utbrytning ledde till bildandet av SWEA Málaga och inte minst hos AHN. En bokföringsskandal och andra anklagelser om misskötsel blev slutet för centralkansliet och Spansk-Nordiska Sällskapet omvandlades till fristående lokalföreningar.

Den bristfälliga spanska posten tvingade redaktionen att varje vecka kuvertera, etikettera och posta alla prenumerationstidningar lokalt, för hand.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Forts. sid 8 >>>

SK 25 år
i bilder

Marbellas dåvarande borgmästare Jesús Gil y Gil invigde först köpcentret Costa Marbella och kort därefter La Cañada. På bildens syns även Julián Muñoz och Pedro Román.

1997

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

DET VAR DÅ Idel leenden när mångåriga AHN-ordföranden Eva Hellgren lämnade över ansvaret till Arne Jeppsson. Senare kom konflikterna och upplösningen av Spansk-Nordiska Sällskapets centrala kansli.

1998

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Sprängattentaten vid Madrids tågstation Atocha 11 mars 2004 är det hittills blodigaste terroristattentatet i Europa. Det blev också Aznarregeringens fall, då Zapatero skrällvann i riksvalet endast tre dagar senare.

Efter tillslaget mot Marbellas kommunledning gav Sydvesten ut ett extranummer som blev lovordat. Tidningen distribuerades endast två veckor efter upplösningen av fullmäktige.

>>> Forts. Sydvesten 25 år

**2000-2004
11-M OCH ZAPATERO**

Partido Popular lyckades i valet 2000 erhålla egen majoritet och där började partiet bränna sina broar med alla andra partigrupper. Det är ingen överdrift att påstå att makten steg Aznar åt huvudet och hans största misstag var nog att liera sig med George W. Bush och helhjärtat stödda invasionen av Irak 2003. Opinionsundersökningar visade att 95 procent av spanjorerna var emot kriget och attentatet vid Atocha 11 mars 2004 utgjorde nådstöten för Aznar-regeringen.

Det värsta terroristattentatet hittills i Europa genomfördes endast tre dagar före riksvalet i Spanien och skördade 191 dödsoffer och mer än 1 800 människor skadades. Få dagar före attentatet

hade Sydvesten just sjösatt sin nya, ultramoderna hemsida. Det möjliggjorde snabb, kontinuerlig uppdatering på nätet om sprängdåden vid Atocha.

Sydvesten hade vid det här laget också startat sin läsarklubb Club Sydvesten, med gratis nyhetsbrev varje fredag till prenumeranter.

**2004-2008
ALLT VAR MÖJLIGT**

Under Zapateros första mandatperiod fortsatte den expansiva ekonomiska politiken. I Spanien byggdes 2006 lika många nya fastigheter som i Tyskland, Frankrike och Storbritannien tillsammans. Spanska byggarbetare tjänade hutlöst mycket och spanjorerna tecknade dyra hypotek som om det inte fanns en morgondag. Socialistregeringen genomförde flera sociala reformer som rätten till samkö-

nade äktenskap och lagen om det historiska minnet, men fick också utstå påhopp från Partido Popular om påstått samröre med ETA.

Sydvestens ekonomi pekade liksom Spaniens spikrakt uppåt. I juni 2005 arrangeras mässan "Suecia en España" i Torremolinos och den får sedan flera uppföljningar i köpcentret Miramar i Fuengirola. I november 2008 slår Sydvesten Trophy alla rekord med 248 spelare på sin 100:e tävling på La Cala Resort.

Lokalt var det turbulent värre. Den 29 mars 2006 skedde tillslaget Malaya, som ledde till upplösningen av Marbellas fullmäktige och nådstöten för GIL-partiet. Bara två veckor efter tillslaget gav Sydvesten ut ett lovordat extranummer ägnat skandalen.

Forts. sid 10 >>>

Sydvestens Mats och Richard Björkmans far Lars-Erik var en profil inom turistbranschen. Han medarbetade med de första nyhetsbrev och hann njuta av en kort pension innan han rycktes bort 2007, allt för tidigt.

2001

En av de största skillnaderna mellan dagens Spanien och det för 25 år sedan är tobaksrestriktionerna. De första infördes 2006 och en skärpning följde 2011. Det åtlöddes anmärkningsvärt snabbt.

2006

... have Private Banking brought to your door

We are located in the Main Street in Gibraltar; but we want to bring our bank to you.

At Jyske Bank, you have a relationship manager, tailor-made solutions and an open and relaxed atmosphere. Feel free to contact us. We'll be happy to pay you a visit and tell you more.

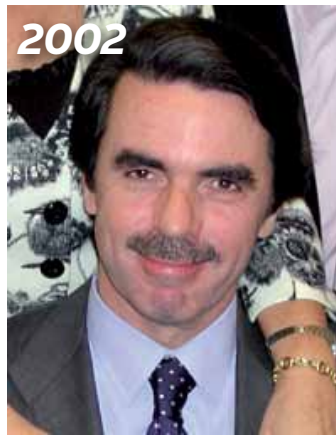
Welcome to a bank out of the ordinary.
A bank that has also been here for more than 25 years.

JYSKE BANK (GIBRALTAR) LTD. • 76, Main Street • P.O. Box 143 • Gibraltar
Tel. +350 606 33322 • Fax +350 200 76782 • info@jyskebank.gi • www.jyskebank.gi

Jyske Bank (Gibraltar) Ltd. is licensed by the Financial Services Commission, Licence No. FSC 001 00B.
Services and products are not available to everybody, for instance not to residents of the US.

 JYSKE BANK
PRIVATE BANKING

Spaniens regerings- chefer i fokus

2002

2004

2005

Spaniens tre senaste regeringschefer (sedan 1996) har alla fångats av Mats Björkmans kamera. José María Aznar (PP) och José Luis Rodríguez Zapatero (PSOE) hade till och med vänligheten att posera och se rakt in i linsen. Så var dock inte fallet med Mariano Rajoy (PP), men så var han också "endast" oppositionsledare när bilden togs..!

SK 25 år
i bilder

>>> Forts. Sydskusten 25 år

2008-2011 WINTER IS COMING

Redan under valkampanjen ryktades det om en kommande ekonomisk kris. Zapatero förnekade detta, vann för andra gången med starkt majoritet över PP:s Mariano Rajoy och skulle inte komma att erkänna krisen förrän allt för sent. Spanien gick in i en negativ spiral där byggbubblan sprack och arbetslösheten på bara ett par år gick från knappt två miljoner till nära sex miljoner utan jobb. Både invandrare och spanjorer började flytta ut och för första gången sedan 70-talet förvandlades Spanien till ett utvandrarland.

KRISEN LEDER TILL ett växande missnöje mot etablissemangen. Den 15 maj 2011 föds missnöjesrörelsen 15-M, som också får namnet "The Spanish Revolution". Den ebbat visserligen ut efter några veckor, men sår frön som senare bland annat ska gro som partiet Podemos.

Det var ofrånkomligt att den djupa krisen i Spanien även skulle drabba Sydskusten. Korruptionsskandalerna i Marbella gjorde faktiskt att krisen startade tidigare på kusten, men skulle också innebära att Marbella senare reste sig före övriga Spanien.

2011-2015 ÅTSTRAMNINGAR OCH SK

I november blir det tredje gången gillt för Mariano Rajoy, Partido Popular vinner en jordskredsseger i det tidigare lagda riksvalet och påbörjar raskt en hård besparingspolitik. De utlovade skattesänk-

ningarna förvandlas till höjningar. Åtstramningspolitiken leder snart till en våg av demonstrationer. Dessa besvaras av regeringen med impopulära reformer, som den hårt kritiserade "munkavlelagen".

Missnöjet och skandalerna nådde ända upp till kungahuset. Juan Carlos I:s kontroversiella elefantresa och avslöjade romans med en dansk prinsessa föranledde den tidigare högaktade monarken att 19 juni 2014 abdikera till förmån för sin son, Felipe VI.

TVÅ MÅNADER FÖRE Rajoy kom till makten sjösatte Sydskusten sin kvartalstidning SK. Syftet var att erbjuda läsarna en mer matnyttig publikation samtidigt som mer energi kunde läggas på digitala medier. En omedelbar effekt var bildandet av SK-tv, en egen kanal på YouTube där Sydskusten började publicera videoreportage av alla möjliga slag. Kanalen blev snart omåttligt populär, med i dagsläget mer än 500 inslag och över en halv miljon visningar.

2015- SVERIGE I TÄTEN

Meningen var att spanjorerna skulle välja fram en ny regering i december, men genom Podemos och Ciudadanos inträde i riksparlamentet ändrades den traditionella politiska balansen radikalt. Nye socialistledaren Pedro Sánchez lyckades inte bilda regering, det blev nyval i juni och först efter en palatskupp i socialistpartiet PSOE kunde Rajoy bli omvald i oktober 2016. Dock i klar minoritet.

Nyhetsförmedlingen de senaste åren har till stor del präglats av

korruptionsskandalerna. Spanien genomgår en penicillinkur som heter duga och den största förkylningen förefaller Partido Popular ha. Efter åratals utredningar börjar vi se de första fällande domarna. Många prominenta personer har häktats eller åtminstone fallit till föga, som Rodrigo Rato. Till och med prinsessan Cristinas make Iñaki Urdangarín har dömts till sex års fängelse, även om han tills vidare är på fri fot.

Men den kanske viktigaste nyheten för Sydskusten är att nordbor i allmänhet och svenskar i synnerhet investerar i Spanien som aldrig förr. Fastighetskrisen är över och i dagsläget är svenskar de utlänningar som köper flest hus i Spanien, räknat per capita. Det vittnar om Spaniens attraktionskraft och innebär att Sydskustens målgrupp är större än någonsin. Och den fortsätter att växa för varje dag.

SYDKUSTEN FORTSÄTTER att informera och de senaste åren har interaktiviteten med våra läsare växt mer än någonsin. Sociala nätverk som Facebook och Twitter och vår egen rådgivningstjänst Fråga Sydskusten brukas flitigt dagligen av våra läsare. Inget skandinaviskt medium i Spanien har i närheten så många gensvar från läsare, vilket vittnar om vår enorma genomslagskraft.

Det har varit 25 spännande, omskakande och mycket omväxlande år. Så länge vi kan och våra läsare vill, kommer Sydskusten fortsätta att vara den ledande nyhetskällan för nordbor i Spanien.

Text: Mats Björkman

Sydskusten var åter mitt i händelsernas centrum när Felipe VI av Spanien kröntes i Madrid. Bilden är tagen när kungafamiljen hälsade från balkongen vid Palacio Real.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Välkomna till Nueva Andalucias Fastighetspecialister

Med lång erfarenhet i området hjälper vi Er att hitta rätt boende
eller att sälja Ert nuvarande hem.

Vi ser till att Ert köp eller försäljning blir enkelt, tryggt och
problemfritt.

☎ 952 81 15 52

✉ info@nordicamarbella.com

🌐 www.nordicapropertymarbella.com

CARIN OSVALDSSON

Carin var heltidsanställd redaktör på Syd-kusten 2004-2011. Hon utmärkte sig för ett flertal unika och mycket uppskattade reportage, av vilka några är återgivna i detta jubileumsnummer. Carin fortsatte under flera år att skriva för tidningen som kolumnist.

Livet i Spanien aldrig tråkigt

När jag tänker tillbaka på de 14 år jag bott i Spanien, känns det som att det lätt skulle kunna röra sig om det dubbla. Dagens Spanien är väldigt annorlunda jämfört med Spanien 2003. Första året ägnade jag åt studier och levde väl inte särskilt spanskt, men när jag hösten 2004 började jobba som reporter åt Syd-kusten, introducerades jag på bästa möjliga sätt till det spanska samhället.

Mitt liv hade inte varit vad det är idag utan tiden på Syd-kusten som kom att bli sju år. Jag kastades bryskt in i en inte helt enkel verklighet och stängade mig blodig mot telefon- och internetleverantörer, reste kusten runt med kollektivtrafik och intervjuade andalusier med bandspelare och först i efterhand, med hjälp av ordboken, fick jag helt grepp om vad de egentligen sagt.

Den första tiden jobbade jag på små stökiga så kallade locutorios, det tog mig sex månader att få ADSL installerat. Jag kom från ett Sverige där Internet var det självklara verktyget och mailen bästa vägen att få kontakt med människor. Dessutom var jag van vid att boka en intervju med en politiker eller företagsledare genom ett snabbt telefonsamtal till pressekreteraren, eller till och med direkt med den berörde.

I Spanien var vägarna snåriga och det kunde ta åtta månader att få svar på ett mail. Hierarkin var nästan alltid pyramidlik och "enchufes", kontakter, A och O för att nå resultat. Sådana hade jag inga och det var komplicerat och tidskrävande att få tala med rätt person. Vanligt folk var ofta misstänksamma mot medierna och ville ogärna vara med på bild eller säga sitt namn. Däremot möttes jag alltid av respekt och nyfikenhet när jag väl satt mitt emot min intervjuperson. Det var knepigt och frustrerande att ta sig dit, men bemötandet och det berikande samtalet kompenserade mångfaldigt. Jag intervjuade borgmästare, gasleverantörer, prostituerade och hallickar, hemmafruar, spelmissbrukare och Röda Kors-volontärer som tog emot båtflyktingar från Afrika. I början hade jag nästan fobi för de första trevande kontaktförsöken, rädd för att inte förstå eller inte lyckas boka intervjun jag föresatt mig. Men det

gick. Och jag lärde mig samhället och arbetade upp ett nät av kontakter som gjorde livet enklare.

Alla dessa möten med spanjorer, på gatan, i rådhuset, på universitet, sjukhus, fabriker och kontor, lärde mig om ett Spanien bakom kulisserna. För detta är jag oändligt tacksam och stolt.

Men jag mötte också en svenskkoloni som inte sällan i svenska medier i Sverige, beskrevs och fortfarande beskrivs, klichéartat och fördomsfullt. Jag lärde känna konstnärer, entreprenörer, eldsjälur som mer än något annat fanns där för sina medmänniskor, folk som levde välintegrerade i spanska samhället, och dem som inte gjorde det. Men gemensamt för de allra flesta var öppenhet, vänlighet, mod, äventyrslystnad och sökande efter livskvalitet.

Utmärkande för kustsvenskarna är äventyrslystnad och sökande efter livskvalitet.

Sedan Syd-kusten och jag gick skilda vägar har jag provat på att vara spökskrivare, frilansare och jobbar nu sedan drygt fem år i en helt annan värld, nämligen fastighetsbranschen – en väldigt rolig och omväxlande miljö där jag lever mitt emellan det spanska och svenska. Inte helt förskonad från kulturkrockar men med tillräckligt råg i ryggen vid det här laget för att inte tappa fattningen.

Då och då slås jag av hur oerhört mycket Spanien har utvecklats under mina år här. Det bolmas inte längre i postkåper och på barer. Faxen har bytts ut mot fiberoptik. Myndigheter och institutioner är moderna och digitaliserade. Det är lång väg kvar. Men det mest troliga är att vi aldrig möts helt. Jag och mitt nya hemland. Min referensram kommer alltid vara en annan. Jag med min strävan efter effektivitet, perfektion och kollektiv nytta känner mig ibland svenskare än någonsin i en bransch med lång tradition av svarta pengar och total brist på styling av de fastigheter man vill sälja. Men där jag komiskt nog blir väldigt positivt bemött som svensk just för att vi har rykte om oss att vara så seriösa.

Frustrationen och fascinationen är ständig. Livet i Spanien aldrig någonsin tråkigt.

D&B REAL ESTATE

Tel: 952 92 96 52

www.dbmarbella.com

G.I.P.E N° 2940

Säljare;
Daniel Sundén-Cullberg
Tel: +34 609 528 358

Helen Lindstrand
Tel: +34 663 890 974

Uthyrning;
Birgitta Sundén Cullberg
Tel: +34 639 666 162

Christopher Sundén-Cullberg
Tel: +34 606 914 982

På D&B Real Estate har vi som mål att leverera bästa möjliga service.

Vare sig du behöver hjälp med:

• **Sälja/köpa** • **Hyra ut** • **Tillsyn**

Kontakta oss för fri konsultation!

Vi har mer än 40 års erfarenhet på Costa del Sol.

Vi är specialiserade på följande områden: Marbella, Puerto Banús, Nueva Andalucía, San Pedro Alcántara, Guadalmina samt Östra Estepona

Edif. Los Almendros II, Avda Luis Braille, San Pedro Alcántara - MARBELLA - E-post: info@dbmarbella.com

AFFÄRSJURIDIK • FASTIGHETS RÄTT • ARVSRÄTT • FAMILJERÄTT • TVISTER
ETABLERINGSFRÅGOR • BOLAGSRÄTT • BROTTMÅL • SKATTERÄTT

Advokat Lars Isacsson är ledamot av Sveriges advokatsamfund och Colegio de abogados de Málaga.

Behöver du hjälp med fastighetsköpet?

Vi företräder privatpersoner och företag i Sverige och Spanien sedan 1999.

Välkommen att kontakta oss på telefon: +34 952 90 82 37 eller 693 77 99 88

**ADVOKATFIRMAN
ISACSSON**

Centro Comercial Plaza, Of. 5 • Nueva Andalucía (Málaga)
e-post: info@isacsson.es • hemsida: www.isacsson.es

1998
Sydkusten assisterade Mark Levingood när han filmade "Kväll i kungariket" på Costa del Sol och bland annat intervjuade matadoren José Antonio Galán.

SK 25 år
i bilder

1996
Tre elever på Svenska skolan i Fuengirola som vann Sydkustens uppsatstävling fick åka på studiebesök till tryckeriet i Málaga samt äta tapas.

SK 25 år
i bilder

2001
Ålora-konstnären Marina van Stekelenburg inkluderade Málaga flygplats till de många lokaler där hon haft utställningar.

SK 25 år
i bilder

i Viva Suecia!

Rafael de la Fuente minns sina svenska vänner.

Min första kontakt med svenskar inträffade i början av 50-talet och blev början på en beundran och kärleksrelation till det svenska folket som bara vuxit sig starkare med åren. Jag måste därför erkänna att jag kände mig rörd när jag blev uppringd av min gode vän sedan alltid Mats Björkman, som bad mig skriva några rader till Sydkustens jubileumsnummer.

Jag kommer ständigt ihåg min första kontakt med svenskar, som blev början på så många saker. Det var som sagt i början på 50-talet men händelsen ligger graverad i minnet med anmärkningsvärd klarhet.

Det var en tidig vårmorgon vid Plaza del Obispo, i Málaga. Intill huvudporten till katedralen, en andalusisk renässansjuvel, som vi i ärlighetens namn på den tiden inte ägnade någon större uppmärksamhet. Jag var på väg med en god vän till lektion i den närliggande Colegio de los Padres Agustinos de Málaga. Vid det vackra torget, som även inrymmer biskopspalatset, hade just en skinande turistbuss stannat. En skylt angav att det rörde sig om svenskar: Nyman & Schultz, Estocolmo.

DET VAR INTRESSANT. Den första anblicken av dessa människor. Alla var långa och ljushåriga. Alla verkade vara på gott humör. De hade utan tvekan åtnjutit på hotellet av en god frukost. Alla verkade vara vänliga. Både damerna och herrarna var välklädda och bar snygga skor. Bara det försatte dem i en helt annan galax, jämfört med den i vilken vi spanjorer levde. Vi led fortfarande sviterna av ett grymt inbördeskrig.

Rafael de la Fuente är en ikon för turistsektorn på Costa del Sol. Han föddes i Málaga 1941 och har varit direktör för fyra olika femstjärniga hotell i Spanien, bland annat anrika Los Monteros samt Don Carlos i Marbella. Han var under flera år även direktör för den framstående restaurangskolan La Consula, i Churriana och hans hjärta brinner sedan unga år för Sverige och svenskarna.

Gruppen samlades vid trappan som leder in till katedralen. De talade lugnt till varandra. De till och med log regelbundet. Många hälsade vänligt på Policía Armada, som strikt vaktade monumentet. Deras språk lät väldigt melodiskt. Uttalet var egendomligt och hade inga likheter med den franska och engelska som vi försökte lära oss i skolan. Vi vågade oss nära bussen, som vid det här laget var tom. Den luktade anmärkningsvärt gott. Av läder men framför allt rent.

Den morgonen fick min vän och jag en skarp tillrättavisning under lektionen "Formación del Espíritu Nacional" (Utveckling av den nationalistiska andan). Läraren påminde oss om "att vara spanjor är en av de få viktiga saker som man kan vara i livet". Han tillade att det var idiotiskt att avundas utlänningar och utgjorde dessutom särskilt låg manlighet, för att inte tala om brist på fosterlandskärlek. Jag kände mig ganska uppskakat över att ha begått liknande övertramp.

JAG HADE DOCK noterat att den där gruppen svenskar inte verkade hysa denna fruktan. Inte ens när de passerade bredvid poliserna, som de hälsade på nästan familjärt och med ett vänligt leende. Lärarens ord började plötsligt låta ihålliga. Och så fram till idag.

Detta var min första lektion som framtida aspirant till lärling som medborgare i ett fritt land utan samvetsqual. Sverige förvandlades sedan dess i mitt sinne till frukten från ett avlägset och givmilt paradys. Jag fascinerades av dess historia, dess mänskliga klimat och framför allt att Sverige hade blivit en förebild för många andra länder. Jag började lära känna bofasta

På väg till skolan en morgon i Málaga upplevde Rafael de la Fuente sin första kontakt med en grupp svenska turister, en händelse som ställde hela hans världsbild på huvudet.

svenskar och tillfälliga besökare som valt Málaga samt Costa del Sol och som uppenbarligen fann detta vara en privilegierad plats. Mina nya svenska vänner lärde mig mina första ord av deras språk. Fast alla talade de också mycket god engelska. Många dock med den karaktäristiska accent som gör deras eget språk så attraktivt.

EN DAG 1958 hamnade en mycket viktig bok i mina händer: "Teach Yourself Swedish, A Grammar of the Modern Language". Författare är professor McLean, från University of London. Jag återger orden på första sidan, skrivna av Hendrik Willem van Loom, ansedd amerikansk akademiker vid denna tidpunkt: "I am learning Swedish so that when the war is over I can get to that blessed land for a short respite, as I like

their brand of democracy, which is based on good manners."

Jag fick vänta tio år till. Det var i oktober 1968 som jag första gången landade på Arlanda flygplats. Det skedde som deltagare i den numera berömda "Embajada Volante Marbellí", en oerhört viktig turistsatsning av Marbella stad som det året besökte samtliga länder från vilka besökare härstammade. Det var ett länge efterlängtat ögonblick och i många bemärkelser magiskt. Jag kände redan Sverige väl, genom många mycket goda och framför allt tålmodiga svenska vänner. Jag hade slukat en anseelig mängd tidskrifter och tränat min svenska med relativ framgång under ett flertal år. De flesta av mina reskamrater visste inte om att jag talade svenska. Jag måste erkänna att mer än en blev ganska imponerad.

Mina kära skandinaviska vänner hade redan intygat till mig att min svenska var ganska acceptabel och att jag till och med hade lite stockholmsslang, men samtidigt kunde jag också våga mig på vissa skånska uttal. Faktum är att de flesta visade stor förvåning när jag intygade att jag aldrig hade varit i Sverige. Men det var inte min bedrift, det var mina generösa svenska vänner.

De gav mig detta lilla mirakel att på långt avstånd, genom dem, kunna leva en nationell verklighet som jag med tiden lärde känna, respektera och framför allt älska. Så rätt han hade den där amerikanske professorn. Han som lärde sig sig svenska under Andra världskrigets mörka år, för att en dag när freden kom kunna resa till "blessed land".

Forts. sid 16 >>>

SK 25 år
i bilder

Kurt och Jill Lindberg gav sig in i underhållningsbranschen genom lanseringen av show-restauranten Planet Marbella, i Puerto Banús. Byte av lokal efter knappt ett år hjälpte inte och satsningen blev kortvarig.

FOTO: MATS BLÖRGMAN

SK 25 år
i bilder

Svenska elitstjärnor som Kajsa Bergqvist deltog vid tävlingar i Málagas nyinvigda friidrottsanläggning. På bilden syns även Spanien senare höjdhoppstjärna Ruth Beitia.

FOTO: CARIN OSWALDSSON

>>> Forts. Viva Suecia

Min lista över goda svenska vänner är omfattande. De var verkligen generösa när de skänkte mig sin vänskap. Det vore komplicerat att citera dem alla. Av utrymnesbrist. Däremot är det på sin plats att rent historiskt minnas någon som blev en nära vän och lärare hela livet, Erik von Bayer. Liksom hans älskade hustru Elvi. Han var en europeisk "gentleman", i ordets mest utmärkande betydelse. En exemplarisk svensk patriot liksom en ytterst civiliserad världsmedborgare. Han talade ett flertal språk, var en oförtröttlig resenär och bildad som ett vandrande uppslagsverk. Han slog för lång tid sedan ned sina rötter i provinsen, i sin bedårande finca La Minilla, vid Montes de Málaga.

På en stång vajade, som sig bör, den svenska flaggan. Jag minns de fantastiska middagarna y det enastående huset, fullt av andalusiska inslag. Vid dessa sammankomster upprätthöll värdarna ett fascinerande protokoll baserat på den svenska "vackra epoken". När det var dags att sätta sig till bords bildades ett led vid vilket herrarna erbjöd damerna sin arm. Det var oförlömligt.

JAG MÅSTE OCKSÅ nämna en annan nära vän från dessa tider: Lars-Erik Björkman, ytterligare en "gentleman" och stor svensk vän av Spanien, som vårt Costa del Sol aldrig kommer att glömma. Lars-Erik, far till Mats och Richard på Sydskusten, var under många år chef i södra Spanien för Vingresor, en av de ledande arrangörerna av charterresor från Sverige till hela världen. Jag överdriver inte om jag säger att få personer på denna

Lars-Erik Björkman var chef för Vingresor och Club 33 i södra Spanien och en pionjär inom turistbranschen.

planet har gjort så mycket för att sätta Costa del Sol och Andalusien i sin helhet på rankinglistan över världens ledande turistdestinationer. Han var en stor man. Jag

skulle beskriva honom som som en godhjärtad mästarnas mästare. Under sin karriär genomförde han fantastiska saker som idag är oundgängliga i den internationella

Erik von Bayer med hustru Elvi till vänster och sin syster.

En nära vän till Rafael de la Fuente var tennislegendaren Uffe Schmidt.

turistsektorn. Och som alla stora män var han den första att hylla sin omgivning och den siste att ge sig själv betydelse. Han lämnade oss allt för tidigt. Mer än en vän var han min svenske bror. Något som utgjorde ett enormt privilegium.

SÅ MÅSTE JAG minnas en stor svensk artist, Elizabeth Ellius. På slutet av 50-talet bodde hon växelvis mellan el Bajondillo i Torremolinos och Benalmádena Pueblo. Hon älskade Spanien av hela sitt hjärta, dess landskap, dess folk, dess starka och varma ljus. Hon var skapt för att vara gift med en kung, men ägnade sitt liv åt sin konst. Hennes måleri skapade det mirakel som endast den artistiska kreativiteten, denna dolda skatt, kan åstadkomma. Hon var en värdig dotter till den anrika nationen av fria kvinnor och män. Och hon lärde sig att beundra spanjorskorna och spanjorerna som var kapabla att alltid behålla sin ståtliga hållning även sommartid i platser som Sevilla eller Córdoba, där temperaturen normalt överstiger 40 grader i skuggan.

DET ÄR ALLMÄNT KÄNT att min gode vän Ulf "Uffe" Schmidt varit en av de främsta tennisspelare som Sverige bjudit omvärlden på. Han var 1958 rankad som åtta i världen. Han spelade hela 106 Davis Cup-matcher, av vilka han vann 66. Jag har haft äran att kunna kalla mig hans vän. Han och hustrun Karen älskade att besöka Marbella. Närmare bestämt Hotel Los Monteros, där jag arbetade. Dess tennisklubb drevs på den tiden av hans gode australiensiske vän Lew Hoad.

Forts. sid 18 >>>

SK 25 år i bilder

2009

Zlatan Ibrahimovic spelade inte från start, men fick hoppa in för Barcelona när Henry skadade sig och han nåtade direkt mot Málaga i Rosaledastadion. Sydskusten förevigade ögonblicket från kortsidelinjen.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år i bilder

1992

Svenska produkter har sålts på kusten även före IKEA:s etablering. Denna bil marknadsförde Kalles kaviar som "surrogat för kaviar".

FOTO: SYDKUSTEN

Svensk biluthyrning med allt inkluderat i priset

Inga dolda extra kostnader vid avhämtning!

Xtra rabatt för medlemmar i
(Gäller biluthyrning och flygplatsparkering.)
Gå in på: www.sydskusten.es/club/brunos

www.BrunosCar.com

Tillgång till ambulans och läkare när som helst

Bli medlem nu!

- Hembesök av våra läkare när du behöver hjälp
- Tryggt, enkelt och bekvämt dygnet runt
- Snabb och effektiv hjälp vid akut och lindrig sjukdom
- Från Torremolinos till Sotogrande

Sedan
1988

Kontakt: Gunilla Petterson
Tel. (+34) 952 81 67 67
Tel. (+34) 638 843 693

info@helicopterossanitarios.com
www.helicopterossanitarios.com

HELICOPTEROS
SANITARIOS.COM

>>> Forts. Viva Suecia

En sommar blev min fru och jag inbjudna till Uffes hus i Stockholms skärgård. Vi seglade bland öar och skär och fick väja för ett och annat rådjur. Den svenska flaggan vajade naturligtvis på hans privata ö. På kvällen åt vi middag i trädgården. Den platsen skulle kunna göra anspråk på att vara ett litet paradiset, en magisk plats mellan träden och havet, upplyst blott av stearinljus. Karen och Ulfs gästvänlighet var prickfri. Många utlänningar känner inte till svenskarnas lika oändliga som intelligenta sinne för humor. Karen och Ulf var två utmärkta exempel. Vi kommer alltid bära dem med oss i hjärtat.

PRINSESSAN INGRID Victoria Sofia, som till Sveriges dåvarande kung Gustav VI, gifte sig 24 mars 1935 med prins Fredrik av Danmark, som var tronarvinge. Under ockupationen var den unga prinsessan Ingrid, liksom hennes svärfar kung Christian X av Danmark och resten av kungafamiljen, en viktig symbol för det danska folkets heder och motstånd. Hennes närvaro på Köpenhamns gator, i vanliga enkla kläder trampades på en cykel, påminde befolkningen om hur hon förkastat den officiella bilen som förordades av den tyska ockupationsmakten. Den unga prinsessan utgjorde ett hopp i dessa grymma tider.

På Hotel Los Monteros visste vi sedan länge, genom svenska och danska gäster, att dåvarande drottningmodern Ingrid sedan länge längtade efter att lära känna det Marbella som alla hennes bekanta talade om. Den danska regeringen hade dock rekommenderat henne att avvakta tills den politiska situa-

November var "Drottningmodernmånaden" på Hotel Los Monteros. Då brukade Ingrid av Danmark tillbringa flera veckor med väninnor på lyxhotellet.

tionen i Spanien mer närmade sig demokrati. Hennes besök i Spanien underlättades till slut av den nära relationen till spanska kungafamiljen, som hon besökte på deras sommarresidens på Mallorca Marivent 28 augusti 1976.

UNDER MÅNGA ÅR kom drottningmodern att tillbringa hösten på Los Monteros. Det blev uppen-

bart att för både henne och hennes sällskapsdamer var hotellet som deras andra hem och närliggande Marbella något mycket kärt. Alla vi som arbetade då i detta oförglömliga hotell såg alltid fram mot november med en blandning av tillit och tacksamhet. Vi kallade det för Drottningmoderns månad, "El mes de la Reina Madre", Spanska staten tillägnade henne 1980 förtjänst-

En mycket ung Rafael de la Fuente med konstnärinnan Elizabeth Ellius på flamencoshow.

medaljen Gran Cruz de la Orden de Isabel la Católica. Hon avled 7 november 2000, klockan 16.30, i sitt residens i Fredensborg. Hon blev 90 år och begravdes intill sin make vid katedralen i Roskilde, där 20 danska kungar och 17 danska drottningar vilar. Hon var en stor drottning. Och framför allt en stor kvinna.

Jag kommer mig till minnes är den svenska nationalsången. Mer än en gång har jag sjungit med i "Du gamla, Du fria" tillsammans med svenska vänner både i Spanien och i Sverige. De gripande raderna i den exemplariska svenska nationalsången speglar tydligt den tacksamhet och djupa beundran som jag hyser för Sverige sedan mer än ett halvt sekel. Liksom för dess ständigt vajande flagga i blått och guld.

Som ett bevis på min beundran har jag velat översätta nationalsången till spanska:

Tú antiguo, tú libre, tú, norte de altas montañas,
Tú, silencioso, afable y alegre!
Te saludo a ti, el país más amable del mundo.
Tu sol, tu cielo, tus prados verdes.

Tú reinas en la memoria de gloriosos días pasados,
cuando tu nombre era venerado en todo el mundo.
Sé que eres y serás lo que fuiste.
Sí, yo quiero vivir y quiero morir en el norte.

För allt detta vill jag härmed med djup tillgivenhet och tacksamhet utbrista... ¡VIVA SUECIA!

Rafael de la Fuente
(Översatt av Mats Björkman)

SK 25 år
i bilder

I sitt nyårstal annonserade José Luís Rodríguez Zapatero framsteg i samtalen med ETA. Mindre än ett dygn senare sprängdes parkeringshuset vid Barajas. Två människor dömdes och de materiella skadorna blev omfattande.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Hela 75 000 euro samlade Syd-kusten in på Los Naranjos Golf för att hjälpa flodvågans offer. Carl-Gustaf Petersén från Bukowskis var auktionsförrättare och klubbade bland annat en racket skänkt av Manolo Santana.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

2009
Division tre-klubben Marbella lottades mot Atlético Madrid i spanska cupen och hemma-publiken kunde bland annat se megastjärnor som "Kun" Agüero. Matchen slutade 0-2.

SK 25 år
i bilder

FOTO: RICHARD BJÖRKMÄN

2004
Bukowskis har samarbetat med Sydkusten i mer än 15 år, främst genom Richard Björkmän och en mängd föremål på kusten har värderats och gått under klubban.

SK 25 år
i bilder

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

2003
"Las Ketchup" var stort dragplåster i Andalusien paviljong vid turistmässan Fitur i Madrid, med sin megahit "Asereje".

SK 25 år
i bilder

FOTO: RICHARD BJÖRKMÄN

2006
Spanska formel 1-stjärnan Fernando Alonso deltog i ett marknadsföringsevenemang i Estepona. Han hade sällskap av socialistiske borgmästaren Antonio Barrientos, som senare greps för korruption.

CASAS & REFORMAS

Vi bygger din dröm!

Skandinavisk trygghet genom hela byggprocessen

I mer än 15 år har det skandinaviska byggföretaget Casas & Reformas hjälpt skandinaver att skapa sina drömhjem på Costa del Sol.

Med högra krav på kommunikation och kvalitet hjälper vi dig med allt från mindre renoveringar till nyproduktion och du är i trygga händer genom hela byggprocessen.

Vårt internationella team har en gedigen erfarenhet från den skandinaviska och spanska byggbranschen och vi talar svenska, finska, danska, engelska, ryska, franska och spanska.

Tillsammans med våra samarbetspartners i form av leverantörer, arkitekter, och inredare erbjuder vi en komplett service med högsta fokus på kommunikation och kvalitet för dig och ditt projekt.

+34 654 663 814
info@casas-reformas.com
www.casas-reformas.com

@casasreformas

1998

Prinsessan Birgitta, syster till kung Carl Gustaf, bor på Mallorca men har besökt Marbella. Här med mångåriga krögaren på Los Naranjos Christer Nehrman.

SK 25 år
i bilder

1997

Företagaren Mats Runsten hade ett tag flera butiker i Marbella, bland annat Ob-jects. Här omgärdad av Maud och Kjell Axtelius samt pianisten Claes Crona.

SK 25 år
i bilder

1994

Arne Domnerus gästspelade med sin saxofon hos Albert & Simon, i deras populära restaurang på den tiden den låg i Nordic Royal Club.

SK 25 år
i bilder

Det blev sammanlagt 32 lyckliga år i Spanien för Alice och Nils Ivar Sjöblom. De flyttade tillbaka till Sverige 2005. Fotot är taget 2003, i Marbella.

Alice Babs stora år

Gjorde come back 1998 och utsågs till Årets Svensk på kusten.

SK 25 år 03.12.1998

1998 har varit Alice Babs år. Det är året då hon befäste sin ställning i svenska folkets hjärtan - året då hon visade att gammal är äldst! Alice och Nils Ivar Sjöblom firar dessutom 25 år på Costa del Sol.

I 21 utsålda konserter runt hela Sverige trollband hon tusentals svenskar, ackompanjerad av några av Sveriges främsta musiker. Hon har samtidigt som alltid betonat hur lycklig hon är som utlandssvensk. Som bofast på Costa del Sol har hon i 25 år varit svenskkoloniens främsta ambassadör. Hon har aktivt stött och deltagit i Svenska kyrkans aktiviteter på kusten, både som kyrkvärdinna och artist. Alice Babs Sjöblom har varit aktuell för Sydskustens utmärkelse Årets Svensk på Costa del Sol i flera år

och det är en enhällig kommitté som i år beslutat att hon förtjänar titeln Årets Svensk på Costa del Sol 1998.

Alice och maken Nils Ivar Sjöblom firar i dagarna 25 år på Costa del Sol. De reste ned till kusten i slutet av december 1969 och efter tre veckors semester på Hotel Guadalmina var de fast. De bestämde sig för att flytta ned 1973 och här bor de än i dag.

ANLEDNINGEN TILL att Alice valde att flytta till Spanien var främst av hälsoskäl. Hennes långa sängkarriär hade slitit på hennes hals och hon drabbades allt oftare av bronkit. På läkares inrådan packade paret Sjöblom därför väskorna och reste ned till solen.

- Ett tag funderade vi på att eventuellt slå oss ned i Barcelona, men klimatet är ju långt ifrån så bra som på Costa del Sol, berättar Alice. Nils Ivar arbetade med import till Sverige från Spanien,

vilket han fortfarande kunde sköta från deras nya hemort.

Guadalmina var den första platsen de besökte när de kom till Costa del Sol och där har de blivit kvar under alla år. Visserligen har de bytt bostad ett par gånger men de har aldrig bott längre bort än att de haft golfbanan inom synhåll. Där har Alice spelat många rundor och hon svingar fortfarande friskt när hon får tid. Nils Ivar spelar visserligen inte längre men är en trofast caddie.

- Vi har medvetet undvikit att umgås i allt för slutna kretsar här nere, berättar Alice. En nära vän till oss varnade för att gå på för allt många cocktailparties, som var mycket vanliga på den tiden. Vi har i stället lärt känna en mängd spanjorer och andra nationaliteter, bland dem en familj som ägt och skött en bondgård i generationer, berättar hon.

Forts. sid 22 >>>

Funderar du på att köpa fastighet i Spanien?

Vi vet vad du ska tänka på!

Vi har över 20 års erfarenhet av juridisk och skattemässig rådgivning i Spanien, varav drygt 12 år till skandinaver och framförallt svenskar. Givetvis sker rådgivningen på svenska.

Vi bistår bland annat med:

- Köp och försäljning av fastigheter; hyresavtal m.m.
- Frågor angående stadsplan, bygglov och tillstånd
- Arvsrätt; bouppteckningar och arvskiten, arvskatt
- Bolagsrätt, bildande av bolag, avtal
- Köp och försäljning av lös egendom
- Skatterätt, särskild skatterådgivning och deklARATIONER
- Processrätt och tvister
- Etableringsfrågor
- Översättning och tolkning

Jessica Kamph
VD och Ansvarig
för skandinaviska klienter

För mer information, se vår hemsida:

www.gonvelkamph.net

Välkomna

önskar Jessica, Francisco och Jesús med övrig personal

Francisco Velasco
Ansvarig för juridiska
avdelningen

Jesús González
Ansvarig för
skatteavdelningen

Centro Comercial Plaza, oficina 1F, 29660 Nueva Andalucía, Marbella, Spanien

Tel: +34 951 518 573 | info@gonvelkamph.net | www.gonvelkamph.net

MEDELHAVSMAT MED SKANDINAVISK TWIST

Tre restauranger i en och samma byggnad vid havet

- À la Carte • Dagens rätt • Brunch
- Alla typer av gruppenemang
- Konferenssal
- Kapacitet på upp till 400 personer
- Svenskt och finskt julbord fr o m 25/11
- Firande av Finlands 100-årsjubileum
- Nyårs gala

För mer information om grupper:
E-post: events@elclubnautico.es

RESTAURANT & LOUNGE
EL CLUB NAUTICO
BY ALEXANDRA

PUERTO MARINA
Av. Juan Sebastian Elcano, 29630 Benalmádena
Telefon: 633 332 114

E-post: alexandra@elclubnautico.es
www.elclubnautico.es

>>> Forts. Alice Babs

Något som Alice också varit försiktig med har varit att framträda offentligt på kusten. I Sverige är hon sedan många år en offentlig person och hon sticker inte under stol med att det är ganska skönt att kunna vara anonym på kusten. Det gäller naturligtvis inte inom svenskkolonien, där hon är minst lika känd och omtyckt som i Sverige. Alice har dock funnit en balans mellan kändskapet och det sociala livet inom svenskkolonien och hon har bland annat varit aktiv inom Svenska kyrkan.

– Jag började som kyrkvärdinna för 16 år sedan på pastor Lars Palmgrens tid och har lärt känna alla de präster som kommit efter honom, berättar hon.

ÄVEN OM ALICE inte är verksam som värdinna längre går hon regelbundet i kyrkan och hon tycker att Costa del Sol har haft tur med de präster som kommit ner för SKUT:s räkning.

– De har alla varit fantastiska på olika sätt, poängterar hon och tillägger att hon fortfarande håller kontakten med allihopa. Hon blir ofta ombedd att läsa olika epistlar i kyrkan och det händer också att hon sjunger, när inspirationen faller på.

Alice har varit religiös större delen av sitt liv och hennes tro har vuxit sig starkare med åren.

– Min tro stärktes speciellt genom min relation till Duke Ellington. Han var min ständiga inspirationskälla och jag tog det mycket hårt när han dog 1974, berättar Alice.

Tillsammans gjorde de en rad konserter och samma dag som jag

träffar Alice har hon just fått en videoinspelning från en konsert som hon gjorde med Duke Ellington i Barcelona 1969 och som hon varit på jakt efter sedan dess.

Alice Babs har spelat in tusentals sånger på skiva, den första så tidigt som 1939. Hur många inspelningar det rör sig om exakt vet hon inte. För ett par månader sedan gjorde hon ytterligare en skiva med fjorton låtar, tillsammans med bland annat Charlie Norman, Kjell Öhman och Anders Berglunds orkester. Skivan "Swing Time Again" består som hon säger av gamla godingar, både som hon själv och andra artister sjungit tidigare.

» Jag uppskattar framför allt den spanska livsglädjen. I början var jag lite rädd för spanjorerna då de kan vara ganska högljudda och låta som om de vore ständigt ilska.

1998 har utan tvekan varit Alice Babs år. Det är året då hon gjorde comeback på scenen, 74 år gammal och 18 år efter hennes senaste framförande.

– Jag har hela tiden känt på mig att jag skulle komma tillbaka till scenen. Visserligen kände jag mig till en början tveksam när Charlie Normans fru Dagny sommaren 1997 försökte övertala mig att uppträda på nytt. Det tog också ett tag innan hon övertygade mig.

Alice och vännen Charlie satte samman en repertoar och fem konserter bokades in till våren 1998. Tyvärr blev Charlie sjuk

och han fick ersättas av pianisten Kjell Öhman. Alice drog fulla hus i Göteborg, Norrköping, Malmö, Jönköping och Stockholm. Hon hyllades i massmedia och kunde därför knappast säga nej till en utökning av turnén - dessutom hade då Charlie möjlighet att vara med. Det blev nio utsålda konserter till - och sedan ytterligare sex och det var utsålt varje gång, från Malmö i söder till Umeå i norr.

Trots de oerhörda framgångarna glömde Alice inte personliga löften och hon tog sig tid att resa hem till kusten i april för att bjuda på en privat föreställning för finalisterna i Sydskusten Trophy. Det blev en föreställning på restaurang Girasol som ingen av deltagarna någonsin kommer att glömma.

I Sverige hann Alice förutom turnén även med tre kyrkokonserter i Uppsala och Stockholm, som glädde henne speciellt. Dessutom höll hon ett föredrag på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, där hon under titeln "Clinic med Alice Babs" delade med sig av sina erfarenheter med de unga musikerlevnerna.

ALICE HAR ALDRIG varit rädd att säga ifrån mot orättvisor och annat som hon tyckt varit fel. Hon har också stått för sina beslut och försvarat sin identitet som utlandssvensk, inte minst i början när många i det dåvarande socialistiska Sverige hade svårt att acceptera att Alice bodde i Francos Spanien. I dag vet de flesta i Sverige att Alice bor på Costa del Sol och hon har på det viset bidragit till att göra det legitimitet till att vara utlandssvensk. Det har varit ett mycket viktigt stöd under perioder när svenskar på Costa del Sol varit föremål för

anklagelser om både skattesmitning och annat.

ÄVEN OM DET snart gångna året inte varit någon direkt avkoppling njuter Alice numera av pensionen tillsammans med maken Nils Ivar. De delar bägge en passion för Spanien, ett land som de älskar och som de ständigt utforskar och försöker lära sig mer om. Alice tycker mycket om flamenco och spansk balett och hon nämner bland annat Paco de Lucía. Deras lägenhet är fylld av spansk litteratur och videofilmer och de reser så ofta de kan på utflykter. De har också många spanska bekanta som bjuder dem att besöka olika byar på landsbygden.

– Jag uppskattar framför allt den spanska livsglädjen, berättar Alice. I början var jag lite rädd för spanjorerna då de kan vara ganska högljudda och låta som om de vore ständigt ilska. Jag har dock lärt känna deras starka känslor, säger Alice och tillägger att hon tror att hon själv förändrats en hel del sedan hon flyttade till Spanien.

Alice och Nils Ivar har tre barn och nio barnbarn. Äldsta barnbarnet är 28 år och nästan samtliga har tagit sina första steg i sanden vid Tarifa, en av familjen Sjöbloms favoritplatser. Nu ser Alice och Nils Ivar fram mot besök av Charlie och Dagny Norman, som dels skall uppträda på kusten men också tillbringa ett par månader tillsammans med Sjöbloms. De har känt varandra sedan 1943.

Alice har samtidigt all anledning att se fram även mot nästa år.

– I januari föds vårt tionde barnbarn borta i Kanada, avslöjar hon med ett stort leende.

Text: Mats Björkman

SK 25 år
i bilder

I mars mottog Sydskusten ett ärofyllt stipendium på 1 000 euro av SWEA Marbella. Motivering: Samarbetet och stöd till föreningen samt dess mångåriga insats för svenskheten på Costa del Sol.

FOTO: LOTTALINDBERG

SK 25 år
i bilder

Den fallfärdiga bågen vid San Pedro Alcántara försvann och två år senare kunde den efterlängta tunneln äntligen invigas.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

FOTO: RICHARD BJÖRKMÄN

Matadoren och omslagspojken Cayetano Rivera Ordóñez, son och sonson till tjurfäktare, anlända i hästsvagn till fäktningen "La Goyesca" i Ronda.

2009

SK 25 år
i bilder

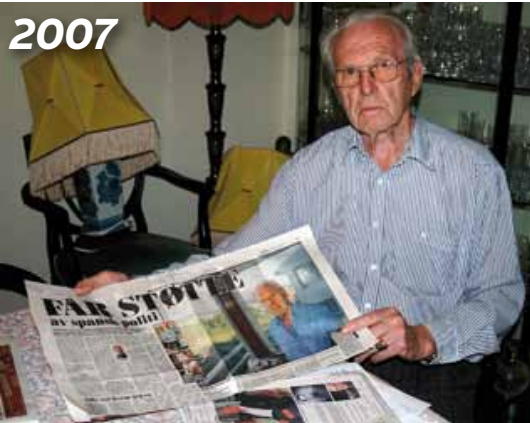

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

Fredrik Jensen stred i Hitlers SS-trupper och är den norman som erhållit flest medaljer under Andra världskriget. Men historien hann ikapp honom och han blev utfrysad av tidigare kustvänner sina sista år i livet.

2007

SK 25 år
i bilder

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

Anne Sandstedt hade tioårsjubileum på The Language Centre i Marbella och firade med bland annat dåvarande och tidigare lärarna Carin, Sheila, Paulina och Alana.

2007

SK 25 år
i bilder

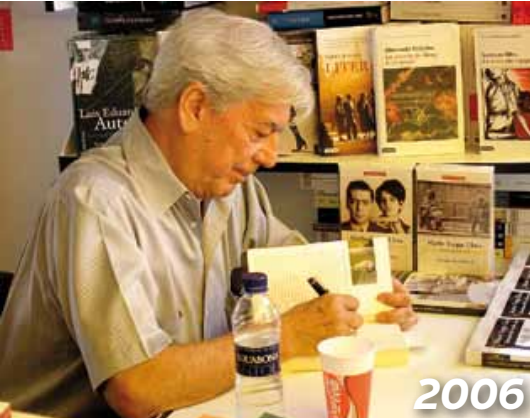

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

Fyra år innan han tilldelades Nobelpriset i litteratur signerade Mario Vargas Llosa sina verk vid den årliga bokmässan i Retiroparken i Madrid.

2006

REAL ESTATE

Upptäck charmen
i östra Marbella!

Vi är etablerade i Elviria sedan 25 år.
Specialister på villor, lägenheter och tomter
i både Elviria och övriga delen av Las Chapas.
Vi talar svenska: Nicholas – mobil 670 559 113.

Ref 2065. Villa på 543 m2 med tre sovrum och 4 badrum. 200 m2 terrass. 1.512 m2 tomt. **Pris: 1.275.000€**

Ref. 1583. Verksam, framgångsrik frisersalong i östra Marbella. Lokal och verksamhet. **Pris: 395.000€**

LA DEHESA PROPERTIES – Urb. Cerrado de Elviria, Framiré, Residencial II, local nº1.
Avda de Las Cumbres – MARBELLA – Tel: 952 835 695
info@ladehesaproperties.com – www.ladehesaproperties.com

EN HEL STAD
I FUENGIROLA

160 BUTIKER · 16 RESTAURANGER
BIOGRAFER · STORMARKNAD

Vägbeskrivning?
Kustvägen A-7, avfart 208A

www.miramarcc.com

Al-Urdumâniyyun, eller Nordumâni – nordmännen – tog man inte emot med öppna armar. De sågs som högresta, blonda, blodtörstiga demoner som dräpte, våldtog, rövade och brände. Paniken bör ha genomborrat byn lika obarmhärtigt som nordmännens spjutsvärmar. De blåögda demonerna kom definitivt inte för att knyta vänskapsband. Vissa källor menar att nordbornas första försök att ta sig uppåt längs floden Guadalquivir i början av 800-talet hejdades av den muslimske kalifen Abderrahman II.

ÖDESIGERT FÄLT På La Tablada i Sevillas utkanter förpassades år 844 många hundra nordmän till Valhalla.

25 par åror som får vattnet att skumma? Är det drakhuvudprydda förstävar, en efter en, som skymtar, stävar som rimligen bör ha skrämt vettet ur byns invånare?

"Al-Urdumâniyyun, al-Urdumâniyyun!" torde ropen ha skallat genom gränderna!

När nordmännen var färdiga med Coria återstod inte en levande själ i byn. Samtliga invånare hade bragts om livet. Och vikingarna kunde lugnt styra kurs mot storstaden Sevilla.

MEN NÄR DE NU lämnade de förkolnade, blodbestänkta resterna av Coria bakom sig, mötte de då inte ett motstånd värdigt en huvudstad? Ser vi inte guvernören av Sevillas trupper komma ridande i sporrsträck för att försvara sin stad och dess invånare?

Nej. För guvernören hade flytt och undersåtarna befann sig helt i nordmännens våld. Eller som Ibrahim ibn Ya'qub kortfattat uttryckte det hundra år senare:

År 844 attackerade en grupp hedningar [...] Sevilla. De plundrade och ödelade, de satte bränder och dräpte.

Ett antal människor lyckades fly. Andra slogs i bojor för att säljas som slavar. Resten skar de halsen av. Ja, redan för 1 150 år sedan föll Sydspanien nordborna i smaken. De blev kvar vid Guadalquivirs bankar och länge terroriserades nejderna av plundringsräder.

Inte förrän flera månader senare hade emiren i kalifathuvudstaden Córdoba, 13 mil åt nordost, samlat tillräckligt med mod och manna-kraft för att slå tillbaka. Strinnholm kallar det "i sanning en sällsam händelse", då "Odens och Mahomeds folk", "tvänne ströfvande och eröfrande folk, det ena från nordens kalla, snöbetäckta land, står på La Tablada. Då, en by i Sevillas utkanter, idag en nedlagd militärflygplats, där man kan se herdar valla sina får under apelsinträden.

GENOM EN skenmanöver av en grupp arabiska soldater lockades vikingarna ut på fältet, där emirens trupper låg gömda. När natten rullade in över La Tablada täcktes fältet av hundratal, kanske tusen döda nordmän, vars själar vid det laget festade med Oden och Tor i Valhalla. 400 tillfångatagna vikingar halshöggs en efter en inför sina kamrater. Några av huvudena sändes till emiren, medan andra spetsades på pålar.

De nordmän som lyckades undkomma slog sig ned i byarna Carmona och Morón, där de ägnade sig åt att föda upp boskap och göra ost. Längtade de hem? Undrade de om mamma lever, om farfar har lyckats lägga nytt tak på ladugården? Det vet vi inte. Men faktum är att nordmännens ost, tro det eller ej, blir en vida spridd succé i regionen.

Striderna slutar dock inte här. I ett försök att återupprätta sitt rykte återvände vikingarna 859, troligen anförda av Hastein (ibland omnämnd som en son till Ragnar Lodbrok). De tände eld på moskén Ibn 'Addabas, på platsen för dagens kyrka Iglesia del Salvador, vilket väckte den sevellanska guvernörens raseri. Islamska källor - de enda som finns bevarade - skryter om hur det denna gång räckte med guvernörens hot om att själv bege sig till nordisk jord och rasera vikingarnas land, för att sätta sådan skräck i nordmännen att de skyndsamt begav sig hemåt.

Vare därmed hursomhelst. Nog tog det många århundraden innan nordborna åter vågade invadera Spaniens sydkust. Denna gång i solens tecken.

Text: Kristin Pineda Svenske

Foto: David Pineda

VÄRLDENS VIKINGATÅG På biblioteket i Sanlúcar de Barrameda minner skolaffischer om vikingarnas åtskilliga färder över fjärran vatten.

SK 25 år
i bilder

Marbellaskolan hade ett soligt och storslaget tioårsjubileum, i närvaro av bland annat borgmästaren Ángeles Muñoz.

2014

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

SWEA Marbella firade 25-årsjubileum på restaurang El Gamonal med fler medlemmar än någonsin. Några, som Britten Emme (t.v.), har varit med från början.

2015

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

Det har smugit sig in ett nytt ord i vårt ordförråd de senaste åren – vinturism. När jag och Rickard Enkvist, den svenska vinmakaren i Gaucín, för drygt tjugo år sedan reste runt i Spanien och besökte bodegor sa vi att vi kom för att för att prova de nya årgångarna. Oavsett vad vi kallade det så var det dock en tidig vinturism.

Den stora skillnaden mellan då och nu är att nu kan man hitta bra, till och med riktigt bra viner i hela Spanien. Då var det omöjligt att hitta ett hyfsat bordsvin söder om Valdepeñas och många sa att det knappast gick att finna ens där. För flera vinmakare i La Mancha var kvantitet viktigare än kvalitet och så var det i stora delar av övriga landet. Idag kan jag räkna upp ett dussin bra viner från La Mancha, med Alejandro Fernández vin El Vínculo i spetsen.

Då fanns det bara en producent som jag tyckte gjorde ett bra vin söder om Madrid. Det var Marqués de Griñón, som producerar viner i Valdepeña, väster om Toledo. Han hade studerat vin i Kalifornien på universitetet i Davis och haft den berömda franske professorn och enologen Emile Peynaud som konsult. När vi skulle dit första gången hade jag ordnat så att vi skulle få träffa hans nya konsult Michel Rolland, professor Peynaud's bästa lärjunge. När vi kom till vingården möttes vi av en äldre distinguerad man i en grön lodenrock.

"Señor Rolland fick plötsligt förhinder så de bad att jag skulle visa

Alejandro Fernández är mannen som närmast på egen hand grundat vindistriktet Ribera del Duero. Hans Tinto Pesquera dök upp första gången 1975.

Tidig form av vinturism

I årtionden har Björn af Geijerstam besökt spanska bodegor.

er runt på gården. Jag är Carlos Falcó," sa han i en perfekt engelska. Det tog en liten stund innan polletten trillade ner och vi förstod att Señor Falcó och markisen var en och samma person!

NÄR JAG NÄMNDE det till min fru efter resan så himlade hon med ögonen. Visste jag inte att Carlos Falcó har varit gift med

Isabel Preysler, som var gift med Julio Iglesias och som det står om i tidningen "Hola" varje vecka? Nej, det visste jag inte, men jag kunde berätta att han gör ett par underbara viner och dessutom en fantastisk god olivolja! Vid det tillfället hade han inte fått någon Denominación de Origen (ursprungsbeteckning) till sitt vin, men sedan 2003 har han fått sitt eget Pago, den högsta klassens D. O., Dominio de Valdepeña. Men ett varnade ord: Blanda inte ihop hans viner från Valdepeña och de viner i Rioja, som han har lånat sitt namn till. Riojavinerna är inte ens nära den kvalitén!

Norr om Madrid ligger numera ett helt band av D.O.-områden med Ribera del Duero i första rummet. Det har inte alltid varit så. Det första området som fick Denominación de Origen var Rueda 1980 och de fick den för sina vita- och roséviner. Först två år senare fick Ribera del Duero sin D.O. för sina röda- och roséviner, men inte

vita viner! Sedan kom områdena Toro, Bierzo och Cigales i rask takt.

EN BODEGA SOM HAR en betydligt längre historia än så är Ismael Arroyo i den lilla byn Sotillo de la Ribera, i Ribera del Duero. Det officiella etableringsåret är 1979, men då hade de gjort vin i drygt tvåhundra år! När vi var där första gången hade distributören för Málagaområdet inte talat om för bodegan att vi bara var tre personer i sällskapet.

De hade laddat upp med 20 kilo lammkotletter som de grillade på vinkvistar. Underbart gott men på tok för mycket mat. Både Rickard och jag räknas i den tyngre vikt-klassen, men mer än ett kilo var klarade vi inte. Men, jag hade glömt Rickards granne Berndt som var med oss. Han var en lång och smärt man med stor aptit. Berndt såg till att kotletterna försvann, medan vi andra njöt av vinet.

Text: Björn af Geijerstam

Vinnarna i en av upplagorna av The Golden Meatball Trophy, på Los Naranjos, Stefan Lindvall och Lars Nyberg. I sällskap av arrangörerna Björn af Geijerstam och Christer Sörensson.

SK 25 år
i bilder

Kerstin och Lars Andersson startade midsommarfirande vid Carvajal-stranden i Fuengirola. Hundratals svenskar deltog i ett jättelikt knytkalas, som uppreades under flera år.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

I december 2012 sjösattes SK-tv, Sydkustens egen kanal på YouTube. Det har hunnit bli mer än 500 olika videoinslag och intervjuer med både människor och allehanda djur..!

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Sydkustens Richard Björkman punktmarkerar Sergio García för SK-tv vid Andalucia Masters på legendariska Valderrama.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Ett samarbete mellan turistrådet i Jaén och Sydkusten ledde till två stora presentationer på Costa del Sol med bland annat provsmakning av olivolja samt flera tredagarsresor till Paradiset i inlandet.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SWEDISH VEIN CLINIC

Åderbråck?

Vi erbjuder utredning med ultraljud och behandling av åderbråck och ådernät med väldokumenterad laserteknik i lokalbedövning.

Vi är svenska specialister som tar hand om dig. Ring oss för konsultation och tidsbokning.

Bienvenido,
Gunnar Svensson MD, PhD
Annika Wolfbrandt, Reg. Nurse
Susanne Malmros-Lindholm, Reg. Nurse

ADRESS

Centro Comercial Plaza, Local 18B, Puerto Banus, Marbella.

KONTAKT

+46 (0) 723 54 12 10
+46 (0) 706 46 12 63
info@swedishveinclinic.com

www.swedishveinclinic.com

Svenskorna som revolutionerade Spanien

Det kan mycket väl ha varit 28 januari 1962 som myten om "svenskorna" föddes i Spanien. Då anlände nämligen en ung, slank och blond flygvärdinna till Torremolinos och väckte lika stor uppmärksamhet som hennes efternamn, Eldblom. Men skenet bedrar ibland och Cristina Eldblom lärde snart känna Juan Reyes, från en av Torremolinos äldsta och mest kända familjer "Los Manoja". De gifte sig, fick fem barn och 41 år senare är de fortfarande ett lyckligt par.

Cristina och Juan Reyes är ett av de mest långvariga och anmärkningsvärda spansk-svenska paren på Costa del Sol. Deras historia är starkt förknippad med utvecklingen på kusten de senaste fyra årtiondena och de har lagt grunden till en egen dynasti, som tills vidare består av fyra läkare, en jurist och fem barnbarn.

Lustigt nog var det första som Juan lärde känna hos Cristina hennes rumpa.

–Jag arbetade som läkarpraktikant och skickades till Hotel Tritón där det tydligen bodde en reseledare som behövde en vitaminspruta. Det var när jag gav Cristina injektionen som vi lärde känna varandra och jag minns att när jag lämnade hennes rum insåg jag att vi hade pratat i timmar.

Det blev början till "den stora skandalen". Cristina och Juan blev förälskade och han satte sig på sin moped och åkte upp till Granada

Juan Reyes tillhör en av Torremolinos mest anrika familjer och ställde till en stor skandal när han i början av 60-talet rev upp sin förlovning för att gifta sig med den blonda svenskan Cristina Eldblom.

för att göra slut med sin dåvarande fästmo. Cristinas kommande svärmor svimmade första gången de träffades, när hon presenterade sig som "svenskan alla talar om". Nio månader efter att de träffades var

de gifta och Cristina var alls inte gravid – än!

–Ville man gå till sängs med någon på den tiden fanns ingen annan utväg än att gifta sig med vederbörande, skämtar Cristina.

De vigdes i katolska kyrkan i Lund. Cristinas mor tog hand om de praktiska bestyren efter att dottern på telefon aviserat att hennes spanska familj inte ville veta av henne. Attityden ändrades dock snart.

DET SOM TILL EN början kan framstå som ett överilat och uppropriskt giftermål har visat sig vara en stabil relation baserad på ömsesidig respekt och kärlek. Cristina, eller Tina som hon oftast kallas, betonar att för henne är kärleken till och med viktigare än hälsan.

–Jag har alltid sagt att har man kärlek kan man alltid övervinna till och med dålig hälsa. Detta anser hon trots att hon är både dotter till Sundsvallsläkaren som uppfann hostmedicinen Quila, gift med en annan läkare och mor till ytterligare fyra. Men så är hon också djupt troende katolik, konverterade för flera år sedan och lär till vardags upp spanska konfirmander.

Genom åren har många vänner till Reyes skilt, men deras eget förhållande har bara växt sig starkare. Bägge insisterar på att de aldrig haft någon verklig kris.

–Ekonomiskt har det varit både upp och ner i perioder, men kärleken har aldrig mattats ut, betonar Juan. Han anser att förhållanden mellan spanjorer och svenskor, eller omvänt, nästan alltid lyckas.

Forts. sid 30 >>>

Servisen på nya Gran Hotel Benahavis invigdes av Sydkustens deltagare i "Buen Provecho", ett föredrag vid sittande bord med provsmakning av ett 25-tal rätter från hela Spanien.

Tennis stod på programmet vid en uppvisningstävling mellan Spanien och Argentina på El Casco, i Marbella. På läktaren satt dock Diego Armando Maradona, som stal showen som vanligt.

Under 20 år har vi tänkt framåt. Välkommen till din framtid!

VI PÅ HUMLE KAPITALFÖRVALTNING vill i jubileumstider passa på att tacka våra kunder för det förtroende vi fått under åren. Vi växer med uppdraget och känner oss stolta över det vi åstadkommit tillsammans.

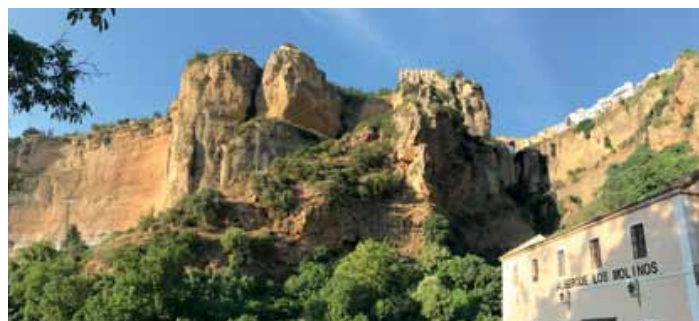
Vår styrka är personlig kapitalförvaltning utifrån våra kunders förutsättningar och önskemål. Vi tror på långa samarbeten, det gör våra medarbetare personligt engagerade.

Känn dig alltid välkommen att kontakta Stig Jogsten på +46 70 899 27 37 för ett personligt möte.

Humle
Kapitalförvaltning

www.humlekapital.se

VÅRT KONTOR Sedan en tid tillbaka finns vi på gågatan Marques del Duero 15 i San Pedro Alcántara. Liv och rörelse året runt och genuin spansk bykänsla. Kom in till oss och prata bostäder.

UTFLYKTER Sol, playa och trevliga restauranger finns det gott om på Costa del Sol, men det finns så mycket mer att upptäcka. Vi bidrar gärna med tips till mysiga bergsbyar, vandringsleder, vingårdar och mycket mer.

MÄKLARHUSET COSTA DEL SOL

Avda Marques del Duero 15,
296 70 San Pedro Alcántara
costadelsol@maklarhuset.se
maklarhuset.se/costadelsol

MARBELLA
Michael Montin
+34 633 223 710
michael.montin@maklarhuset.se

MARBELLA
Andreas Strindholm
+34 600 023 354
andreas.strindholm@maklarhuset.se

**MARBELLA/
ESTEPONA**
Max von Gerber
+34 618 566 597
max.vongerber@maklarhuset.se

**MARBELLA/
ESTEPONA**
Evelin Valentinsson
+34 693 725 300
evelin.valentinsson@maklarhuset.se

**FUENGIROLA/
MIJAS**
Robin Hage
+34 684 130 127
robin.hage@maklarhuset.se

**FUENGIROLA/
MIJAS**
Gustav Håkansson
+34 684 130 020
gustav.hakansson@maklarhuset.se

Maklarhuset

FÖR ENKELHETENS SKULL

>>> Forts. Las suecas

—Jag vet egentligen inte varför det är så, men det är faktum att de svensk-spanska relationerna brukar fungera. Det kanske beror på att radikalt olika poler dras till varandra. Jag har inte sett lika hållbara relationer mellan spanjorer och andra utlänningar, konstaterar Juan.

När vi ändå nämnt pengar finns även på det planet en fantastisk historia i deras liv. Cristina och Juan hade bara varit gifta i drygt ett år och bodde i en liten inhyrd bostad i Torremolinos när Juan hösten 1966 vann näst högsta vinsten i rikslotteriet Lotería Nacional, tillsammans med en vän. Lottsedeln, nummer 48.473 som de köpte för 5 "céntimos", gav dem en halv miljon pesetas vardera.

Juan visste precis vad han skulle göra med pengarna. Utanför Arroyo de la Miel köpte han en tomt på tusen kvadratmeter för 110 000 pesetas. På den byggde han deras eget hus som döptes till "Villa Flor de Fuego" (Villa Eldblom).

—Bygget kostade 230 000 pesetas, så det blev fortfarande en slant över från vinsten, ler Juan, som sparat alla kvitton från det äventyret.

Det var i "Villa Flor de Fuego" som Cristina och Juan grundade en egen familj. Bägge ville ha många barn och de fick det. Fem söner närmare bestämt.

—Visst hade jag velat ha åtminstone en flicka också, men jag klagar inte, säger Cristina.

I tur och ordning föddes Marcelo, Dani, Oscar, Nico och Robin. Alla utom Nico har följt pappas fotspår och utbildat sig till läkare. Nico utbildade sig i juridik men ägnar sig åt sin stora passion som

Familjen Reyes är en egen dynasti bestående av fem läkare och en jurist. Cristina hade gärna haft åtminstone en dotter, men hon klagar inte.

är musiken, som lärare i Marbella.

Allt eftersom familjen växte byggdes "Villa Flor de Fuego" ut med ytterligare rum. På så vis fick huset ett ganska säreget utseende.

Så 1999 sålde de villan. Cristina och Juan flyttade till sin nuvarande lägenhet i hjärtat av Torremolinos, intill San Miguel-kyrkan. Samtliga söner hade redan lämnat boet och skaffat sig egna hem.

JUAN HAR ÅTERVÄNT till sin barndoms kvarter, där han var känd som "Juanele". Torremolinos har ändrats en hel del sedan den tiden. Bägge njuter av att vara pensionärer och de har sett till att numera inte ha så mycket som en gästsäng i lägenheten.

—Vi erbjuder familjen måltider men inga övernattningar, ler Cristina.

Faktum är att de fortsätter att njuta av familjen, som ofta nappar på erbjudandet om hemlagad mat. Då och då samlas de allihopa på den stora och trevliga takterrassen, som hör till lägenheten.

Men Cristina och Juan njuter också av varandra, av att ha mer

tid för sig själva och sedan några år reser de runt flitigt i både Spanien och utlandet i en husbil.

—Vi älskar att ta husbilen och resorna behöver alls inte vara särskilt långa. Ett av våra smultronställen ligger i La Herradura (Granada), berättar Cristina.

Detta är historien om kvinnan som bidrog till att mynta uttrycket "las suecas" och som kom att lära upp spanska katolska barn inför konfirmationen. Nåja, historien är inte slut än. Den är mer levande än någonsin. En kärlekshistoria i hjärtat av Torremolinos.

Fotnot: Fjärde sonen Nico, den ende som ej var läkare, gick tragiskt bort i en hastig sjukdom 2007 bara månader före han skulle gifta sig.

Text Mats Björkman

Juan har återvänt med sin hustru Cristina till sitt barndoms kvarter, vid San Miguel-kyrkan i Torremolinos.

SK 25 år i bilder

Bosse Parnevik anlätade Sydkusten för att arrangera sin memoarturné på Costa del Sol. Den blev en sådan succé att han sedan satte upp föreställningen även i Sverige.

2006

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år i bilder

För många herrans år sedan var Lars Walkler redan aktiv i Marbellas fritidshamn, där han organiserade populära drakbåtstävlingar. Nu är Lasse tillbaka med bland annat kajak-uthyrning i hamnen.

1996

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Svenska kyrkan på Costa del Sol har arrangerat populära mandelblommässor i det fria i januari. Peter Wikström är en av de kyrkoherdar som anammat traditionen.

FOTO: FOTO: INGRID LUNDEQUIST

Den första upplagan av "Suecia en España" i köpcentret Miramar invigdes av ambassadör Anders Rönquist och borgmästaren i Fuengirola Esperanza Oña.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

Bilden är tio år gammal, men tyvärr är trafikincidenterna på kustvägen A-7 och de långa köerna fortfarande ett stort problem.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

I samband med Sydkustens Corpus Cristi-utflykt till byn El Gastor besöktes även Casa Acequia, där Sydkustens Mats Björkman lagade paella till lunch.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

Svenska Skolan
El Colegio Sueco
FUENGIROLA, COSTA DEL SOL

Svenskt utbildningscentrum på Costa del Sol

Som Sveriges näst största utlandsskola erbjuder vi:

- Förskola 3–5 år
- Grundskola Förskoleklass – åk 9
- Gymnasieutbildning Högskoleförberedande program

Kommande skolår har vi cirka 280 elever som undervisas av kompetenta och engagerade lärare.

Förutom den reguljära utbildningen ovan har vi nedanstående verksamheter som tillgodoser olika intressenter. Har du frågor om detta är du välkommen att kontakta oss.

- **Kompletterande undervisning i svenska**
Undervisning i svenska för elever som går i spansk/ internationell skola. Start i september.

- **Undervisning i svenska för nybörjare, A1**

- **Svenska Skolan fungerar också som testcenter för Swedex**
Swedex är ett internationellt test i svenska som främmande språk som är erkänt av Svenska institutet, SI.

- **Kurs i spanska för nybörjare A1+**
Du som är nybörjare lär dig att kommunicera och bli säkrare i din vardag!

- **Testa dina kunskaper i svenska/spanska**
Tag chansen att utan kostnad ta reda på hur mycket svenska/ spanska du kan genom att göra nivåtest. Beställ tid för att testa dina kunskaper och få information om våra kurser.

Information och anmälan finns på:

También hay más información e inscripción en:
www.skolan.es > Sueco/spanska

- **Fullt på skolan**

Det är i dagsläget helt fullt på skolan.

Det gäller även läsåret 2018–2019. Läs mer på vår hemsida.

El Colegio Sueco/Svenska Skolan
Avenida Acapulco 11, Los Boliches, Fuengirola
Tel: 0034 – 952 475 076 – www.skolan.es

Falsa gasinstallatörer är en klassisk bedrägeriform på Costa del Sol och övriga Spanien. Men det finns en annan typ av gasgubbar som har alla tillstånd och lagen på sin sida - men som lurar dig likväl. Ett av deras senaste offer är artikelförfattaren, som rådfrågat hur man ska skydda sig mot opålitliga besök.

Släpp aldrig, aldrig, in någon som inte förhandsanmält sin ankomst. Skriv heller aldrig under något papper eller någon blankett utan att du är hundra procent säker på vad det är du egentligen skriver på!

Dessa två viktiga råd kommer från konsumentombudsmannen Monica Berntsson. Efter åtskilliga år i sin befattning vet hon det mesta om olika former av luren-drejeri.

Den här typen av aktivitet handlar mer om att dom ställer intet ont anande människor i en utpressningssituation än om något olagligt. En seriös firma förhandsaviserar alltid sin ankomst med ett brev som förklarar motivet för besöket, förklarar Monica Berntsson.

DEN NU AKTUELLA händelsen inträffade en sen fredagseftermiddag (observera det strategiska valet av tidpunkt !) och så här gick det till:

Två uniformerade representanter för en gasfirma knackade på dörren till vår bostad. Utrustade med en stor plastmapp fylld med olika legitimationshandlingar från bland annat Junta de Andalucía, förklarade de att det var dags för inspektion av gasanläggningen.

Våra försök att slippa besöket med förklaringen att vi var mycket upptagna och att dom därför fick återkomma under nästa vecka avfärdades mycket bestämt. Inspektionen måste göras i dag eftersom vårt certifikat inte längre var giltigt.

Med stor motvilja, men utan någon som helst tanke på att något inte skulle stå rätt till, släppte vi därför in de båda herrarna. Snabbt som blixten kastade sig den ene över en av ventilerna som han skruvade bort innan han lika snabbt började säga med en bågfil

FRÄCKA GASGUBBAR Intet ont anande människor luras på pengar när de utsätts för ofrivilliga gasinspektioner och sedan tvingas betala ofta mångdubbla belopp mot vad reservdelarna och arbetet egentligen kostar.

Varning för gaskillen

Lurendrejeriet ibland lagligt. Så skyddar du dig.

i ett av rören. När vi då förklarade att vi inte tänkte betala för något arbete som vi inte beställt, fick vi till svar att det inte var vi som bestämde vad som måste göras. Ni kanske vill att vi ska lämna anläggningen som den ser ut nu, så att ni är utan gas över helgen?, tillade den ene dessutom aningen sarkastiskt.

Ställda mot väggen frågade vi då vad det hela skulle kosta och fick veta att slutsumman skulle landa på 223 euro. Mycket motvilligt gick vi med på att arbetet skulle slutföras, och skrev slutligen ut en check på det aktuella beloppet.

I EFTERHAND har vi kontrollerat vad den här typen av arbete egentligen borde ha kostat. Reservdelarna som vi fick betala nästan 100 euro för skulle egentligen bara ha kostat en tiondel. Sluträkningen blev därför minst dubbelt så dyr som om vi själva anlät en seriösare firma.

Det värsta med den här sortens aktivitet är alltså att det egentligen inte görs något olagligt. Bluffmakarna arbetar i stället i flera avseenden faktiskt med lagens hjälp! Så här ligger det nämligen till:

Enligt spansk lag måste varje förbrukare av gas kunna visa upp

ett certifikat för den gasanläggning som används, och certifikatet får inte vara äldre än fem år. Observera i detta sammanhang att ansvaret för att certifikatet är giltigt åvilar användaren, alltså hyresgästen, inte hyresvärderna, om du hyr din bostad!

FÖR ATT FÖRHINDRA monopol på tillsyn och underhåll av gasanläggningar finns också i spansk lag sedan 1992 en paragraf om att användaren själv får bestämma vilket företag han/hon vill anlita för att utföra tillsyn och utverkandet av certifikatet. Enda kravet är att företaget är licensierat för den här typen av arbete, och en sådan licens har i regel även bluffmakarna.

När någon eller några representanter från en licensierad gasfirma väl blivit insläppta i din bostad så är du sedan ganska maktlös. Vad som egentligen skulle göras är att representanten i lugn och ro tittar på anläggningen och sedan förklarar för dig om det förekommer något fel som måste åtgärdas. Han ska sedan ge dig ett kostnadsförslag så att du om du vill kan kontrollera priset med någon annan firma. Vad som i realiteten i stället brukar hända är att han gör som i vårt fall; kastar sig över anläggningen och

börjar säga i något rör eller skruva isär någon ventil. Kostnadsförslag brukar presenteras först i samband med att notan ska betalas.

DET ENDA MAN kan göra för att skydda sig är att lyssna på Konsumentombudsmannens råd: Släpp aldrig in någon som inte förhandsaviserat sin ankomst!

Vad kan man då göra i efterhand?

Monica Berntssons råd är att fylla i en reklamerationsrapport som bland annat skickas vidare till den myndighet som förnyar gasfirmornas licenser.

Om en och samma firma får upprepade reklamationer kommer firman att granskas extra noga när det blir dags att förnya deras licens.

Är det särskilt utlänningar som drabbas av den här sortens verksamhet och hur ofta förekommer den?

- Jag tror inte att utlänningar drabbas oftare än spanjorer. Samtidigt tror jag att många skäms för att dom låtit sig luras och därför aldrig gör någon anmälan vilket skulle betyda att lurendrejeriet förekommer mycket oftare än vad statistiken visar.

Text & foto: Morgan Skantz

SK 25 år
i bilder

Jyske Bank/Syd-
kusten Trophy
gjorde säsongen
1998-99 en
stor insamling
som gav sådant
resultat att en
minibuss kunde
införskaffas
till handikapp-
föreningen
Aspandem.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

När kung Carl
Gustaf besökte
Spanien som
medlem i Kung-
liga Ingenjör-
vetenskapsa-
kademien
delegation var
Sydkusten det
enda skandina-
viska mediet som
fick en interju
med den svenske
monarken.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Sanitas

SKÖTA OM SIG ÄR ATT HA TILLGÅNG TILL
MER ÄN 40,000 LÄKARE OCH ÄNDÅ KUNNA
VÄLJA VILKEN LÄKARE SOM HELST

SANITAS KONTOR I ESTEPONA

Inger Bergman Lindvall

Avenida Puerta del Mar 46, 29680 Estepona
951 31 66 10 • 610 20 33 30
ibergman.pex@sanitas.es

TILL SALU Enastående lägenhet på 112 m² med två sovrum och full havsutsikt vid första ledet vid stranden. Två sovrum och två badrum. Stort nyrenoverat kök. Terrass på 66 m², varav 40 m² övertäckt med extra matplats och skjutbara glaspaneler. Parkering samt förråd ingår. **Pris: 795.000€**

REAL ESTATE - COMMUNITY MANAGEMENT - SERVICES

Conjunto Parque Elviria, Local 5 - 29604 Elviria (MARBELLA)
Tel: +34 952 83 09 91
Email: info@seoservice.es – Hemsida: www.seoservice.es

seoservice
ELVIRIA PARADISE ESTATE SERVICES, S.L.

Trots utbredd övervikt och en gnagande oro över ekonomin lyckas spanjorerna hålla sig friska och glada långt upp i åldrarna. Längre än resten av européerna. När en brittisk studie jämför det förväntade antalet sunda levnadsår mellan 19 europeiska länder hamnar spanjorerna i topp, medan svenskarna hamnar på fjärde plats. Danskarna hamnar näst sist.

Det talas ofta om hur sunda vi skandinaver är jämfört med resten av världen. Vi har bra sjukvård, en hög medelinkomst, vi äter vårt fullkorn och är välkända för vår innovativa forskning. Vi lever också längre än vad 96 procent av jordens befolkning gör. Men hur många av de där åren är vi friska och glada? Hur bra mår vi egentligen – och varför mår spanjorerna bättre?

I en studie som nyligen publicerades i brittiska läkartidningen The Lancet undersöker forskare det så kallade HALE-värdet i Europa, Health-Adjusted Life Expectancy eller den friska medellivslängden. Studien använder sig av hälsouppgifter som samlats in under 20 år, och resultatet talar sitt tydliga språk: Spanien har Europas friskaste pensionärer med en frisk medellivslängd på 70,9 år av en total livslängd på 81,4 år. Det är också det hälsosammaste landet att bo och leva i.

GLOBALT SETT slår Spanien välfärdsnationer som Australien, Kanada och Norge. Då spanjorer är relativt överviktiga och konsume-

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Spanien har enligt läkartidningen The Lancet Europas sundaste pensionärer, med en frisk medellivslängd på 70,9 år av en total livslängd på 81,4 år. Det är också det hälsosammaste landet att bo och leva i.

Spanjorerna lever bäst

Undersökning placerar Spanien i topposition.

rar mycket alkohol och tobak har siffran väckt viss diskussion. Andra studier pekar på att effekterna av den ekonomiska krisen snart kommer att börja avspeglas i hälsostatistiken. Men spanjorerna åtnjuter ändå flest friska levnadsår av alla européer, och det förklaras framför allt av tre faktorer: sund mat, ett rikt socialt liv – och mycket promenerande.

Medelhavsmatens positiva effekter på hälsan är ingen nyhet.

Men att den traditionella spanska kosten skulle vara avgörande för spanjorernas friska livslängd förvånar kanske ändå. När forskare vid universitetet i Navarra lät drygt 14 000 medelålders spanjorer äta endast traditionell medelhavskost i fem år, kunde de efteråt se hur risken för hjärt-kärlsjukdomar minskat hos testpersonerna – de sjukdomar som skördar flest liv årligen i Sverige.

Brittiska Telegraphs:s Anna Nic-

holas skriver att det kan förklaras av att spanjorer har en stark tradition av att laga mat från grunden, i stället för att köpa massproducerad färdigmat.

– De inhandlar sina livsmedel direkt från producenterna på lokala marknader istället för stora butikskedjor. Självklart älskar de efterrätter och glass, men de konsumerar det med måtta.

Forts. sid 36 >>>

De boende i Calahonda gillade inte den planerade tillfarten till den nya betalmotorvägen. Kravallpolis från Guardia Civil kallades ut för att hålla tillbaka demonstranterna.

FOTO: SYDKUSTEN

1993

Det var svettigt värre när de svenska tennislängdarna Jocke Nyström, Mats Wilander och Mikael Pernfors deltog i en sommarturnering på Hotel Puente Romano, i Marbella.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

2003

STOREY

INTERIOR DESIGN GROUP

Vi förädlar ditt hem

STOREY Interior Design Group är ett välrenommerat homestyling- och inredningsföretag med verksamhet i Marbella. Med vår hjälp får du ut absolut max av din bostad, oavsett om ditt mål är att njuta av den under lång tid framåt tillsammans med familj och vänner eller om du går i säljtankar. Vi hjälper dig helt enkelt att skapa det bästa av ditt hem.

Varmt välkommen till vår shop/showroom i La Campana – eller varför inte slå en signal! Väl mött hälsar Malin Isaksson med personal!

Öppet: måndag–fredag 10–18.

Pol. Ind. Nueva Campana , Local 85
Nueva Andalucía (Marbella)

Storey Interior Design

storeymarbella

T: +34 664 375 793 – E: malin@storeyinterior.com

www.storeyinterior.com

RESTAURANTE • PUERTO BANÚS

LOS BANDIDOS

COCINA INTERNACIONAL • INTERNATIONAL CUISINE

En svenskägd lyxrestaurang i hjärtat av Puerto Banús som erbjuder en unik och intim middagsupplevelse. Vi erbjuder en populär à la Carte med klassiska rätter och hemlagade såser som är en ren fröjd. Denna kända Marbellareferens har betjänat mer än två miljoner gäster från hela världen de senaste 30 åren.

Vi firar 30 år
med god mat, vänner
och fina stunder!

Tel: 952 815 915 / 654 018 967

>>> Forts. Spanjorerna sundast

Bosse Essén, svensk busschaufför och reseledare i Almuñécar, har tillbringat sina vintrar i Spanien sedan 2004. Han blev tidigt förälskad i den spanska livsstilen och tror också att folkets sunda livslängd till stor del beror på kosten.

– När vi köper blandfärs här i Spanien går vi till slakteributiken och ber om ett halvt kilo köttfärs. Då skär slaktaren upp en bit gris, en bit nöt och mal allt i köttkvarnen. Viker ihop pappret och frågar om det var något mer. Ingen datumstämpling. Och köttet är rent, djuren går ute hela året utan att få mediciner. Fisken och skaldjuret är fångade precis utanför.

Bosse lyfter också fram det behagliga klimatet som en viktig hälsofaktor.

– Solen, värmen och luften gör livet här nere annorlunda. Temperaturen är lagom, aldrig frost, aldrig snö, och man ses alltid ute. Man bjunder inte hem folk som i Sverige.

JUST DET SOCIALA LIVET är en annan hälsofrämjande faktor som lyfts fram i studien. När det gäller nära relationer och känslan av samhörighet kommer svenskarna inte i närheten av spanjorerna. Det framgår av internationella samarbetsorganisationen OECD:s index Bättre Liv, som mäter hur olika befolkningar uppfattar sin egen livssituation. Fler spanjorer uppger att de har någon nära att vända sig till när livet är svårt än vad svenskar uppger. Spanjorer lägger även fler timmar av dygnet på tid för sig själva och sitt hushåll än vad svenskarna gör.

Linda K George, forskare i sociologi vid Duke University, skriver i

sin avhandling "De hälsofrämjande effekterna av sociala band" att sådana sociala relationer stärker både den fysiska och mentala hälsan samt att de förlänger livet. Den som har minst tre nära sociala relationer i livet minskar drastiskt risken att drabbas av kronisk sjukdom.

SVENSKAR HAR INTE samma tradition av att leva ihop i större grupper eller familjer. Sverige är det land i Europa med flest ensamhushåll. Men svenskarna känner sig inte mer ensamma än sydeuropeer för det, menar sociolog Lars Tornstam.

– Tvärtemot vad man kan tro har ensamhets känslor inte så mycket med boendet eller umgänget att göra. Det är en vanlig missuppfattning att man skulle vara mindre ensam i medelhavsländerna där man ofta bor i stora familjer, säger han till Metro.

Spanjorerna löper inte bara en minskad risk för hjärt-kärlsjukdom tack vare sin kost. De drabbas också mer sällan av olika cancerformer än vad svenskar gör. Spanien har låga sjuksiffror för bland annat prostatacancer och bröstcancer och råkar även mer sällan ut för olyckor som exempelvis fall.

De som ligger i riskzonen kan ändå räkna med god sjukvård. Internationellt sett håller Spaniens sjukvård toppklass och rankas högre än bland annat Norges, Sveriges, Danmarks och Schweiz. Spanjorer är också väl förberedda – de är ett mycket vaccinerat folk.

Långa dagar utomhus och många promenader bidrar också till spanjorernas hälsa. Frisk luft, rikt med D-vitamin och skonsam träning lindrar effekterna av åldrandet.

– De promenerar mycket på sin lediga tid, och där finns en stor skillnad mellan dem och oss. Vi stressade turister har alltid ett mål med promenaden, vi ska någonskans. För spanjorerna är promenaden ett mål i sig. De lever ett annat liv än vad vi stressade skandinaver gör, säger Bosse Essén.

Han berättar om skillnaden i dygnsrytm och siestan. Kallar det som svenskarna ofta uppfattar som ineffektivitet för spanjorernas sätt att inte stressa.

– Här är ett annat tempo. Jag har inte haft klocka på mig på två år. Är du till exempel ute och kör bil kan du stanna till var som helst, bara du slår på dina varningsblinkers, och så får folk tuta lite. Ska någon parkera stannar alla upp. Ingen stress i trafiken.

SPANJORERNA LEVER sunda längst, men i hela Europa har livslängden ökat med fem år bara mellan 1980 och 2010. Bland de tio länder i världen med högst förväntad livslängd finns nio i Europa, visar WHO:s hälsorapport.

Varför danskarna hamnar på 18:e plats i rankingen, före Finland som hamnar sist, menar danska experter beror på för mycket rökning, alkohol och dåliga matvanor. När rankingen publicerades i en dansk kvällstidning löd en av insändarna: "Det ska vara fan till att vara sund när man lever i ett samhälle som inte tillåter siesta, som gör att vi jobbar som skällade råttor och sedan, när vi kommer hem, bara vill sjunka ned i soffan, kaka chips, kedjeröka och ta en grogg eller fem..."

Men även i Norden finns förut-sättningar för ett hälsosammare liv. Nyligen visade en forskargrupp

i Uppsala exempelvis att den traditionella nordiska kosten kan vara lika bra för hälsan som medelhavsmaten, om den kombineras rätt. Forskarna bytte ut olivolja mot rapsolja, vattenmelon mot äpple och pasta mot mathavre.

– Det ger liknande effekter mot risken för hjärt-kärlsjukdomar och fungerar som läkemedel, säger Viola Adamsson som genomfört studien.

Nyttigt, så in i Norden. Och så länge det är sommar kan nordborna också njuta utomhus.

– Det är kanske därför spanjorerna lever länge. De får sitta i solen och njuta och trivs så mycket att de vill leva länge, länge, säger Bosse Essén.

Text: Anna Sandahlw

FAKTA

Bättre Liv" nytt välfärds-mått Efter kritiken mot BNP som ett alltför fyrkantigt mått på välfärd har OECD tagit fram ett index som även mäter så kallade mjuka värden. Det kallas Better Life och mäter nationers välmående efter variabler som inkomst, utbildning, miljö, förtroende för politiker, hälsa, tillfredsställelse med tillvaron och balans mellan arbete-privatliv. Det ger helt andra resultat än vad det kapitalbaserade BNP gör. Läs mer på <http://oecdbetterlifeindex.org>

FEM-I-TOPP

Här lever man frisk längst:

1. Spanien: 70,9 år
2. Italien: 70,2 år
3. Australien: 70,1 år
4. Sverige: 69,6 år
5. Kanada: 69,6 år

SK 25 år i bilder

Efter nära ett år av Interimsstyrelse i Marbella vann PP:s Ángeles Muñoz kommunvalet med egen majoritet. Hon behöll makten i åtta år och förlorade den 2015 med en handfull röster.

SK 25 år i bilder

I tre dagar hölls Sydkustens mässa "Suecia en España en España" i kongresspalatset i Torremolinos. Det innehöll allt från utställare och konferenser, till idrottsevenemang och firande av Sveriges nationaldag.

SK 25 år
i bilder

Kronprinsessan Victoria överräckte Svenskar i Världens utmärkelse Årets Svensk i Världen till grundarna av Spotify, representerade av Martin Lorentzon. Det skedde vid en lunch på Grand Hotel i Stockholm.

FOTO: MATIS BJÖRCKMAN

2014

SVENSKA SKOLAN MARBELLA – EN SKOLA FÖR LIVET

Ett stenkast från Puerto Banús finner du Svenska Skolan Marbella. Vi finns i toppmoderna lokaler med en lugn och vacker utomhusmiljö som innefattar en stor pool och aktivitetsområden. Vi bedriver förskola från 3 år samt grundskola åk 1-6. Våra högt ställda mål är att "vi ska vara världens bästa svenska utlandsskola". **Välkommen på ett personligt besök hos oss!**

SK 25 år
i bilder

SWEA Marbella var värd för organisationens världsmöte. De bjöd på ett späckat program, organiserat av lokala värdinnor som ståtade i flamencodräkter.

FOTO: MATIS BJÖRCKMAN

2010

SK 25 år
i bilder

SVT Europa blev SVT World och var länge enda sättet för Spaniensvenskar att se tv från hemlandet. Tapio Tuominen och Riffa Hänninen hade dock olaglig konkurrens från många piratbolag.

FOTO: SVT

2007

SK 25 år
i bilder

Sydkusten deltog när den nya terminalen T3 på Málaga flygplats testkördes, både vad gällde incheckning av bagage och säkerhetskontroll. Det visade sig dock senare att de glömde checka att taket inte läcker..!

FOTO: CARIN OSVALDSSON

2010

SVENSKA SKOLAN
MARBELLA

www.svenskaskolanmarbella.com Tel: +34 952 868 252

skolan@svenskaskolanmarbella.com

Urbanización La Alzambra, Centro Comercial Vasari,

Local 1-D, 29600 Marbella (Málaga)

Svenska skolan i Marbella är en av Skolverket godkänd utlandsskola, undervisningen sker enligt svensk läroplan.

Av alla spanska kulturyttringar, är flamencon den mest uppskattade internationellt. Dess uttryckfullhet och styrka attraherar både kyliga svenskar och disciplinerade japaner. Men hur är flamencons ställning i Spanien? Är ungdomarna intresserade av att fortsätta traditionen? Några svenska flamencodansare ger sin syn på flamencon idag och hur man som svensk kan närma sig konsten.

Vad betyder flamencons nya status som del av världsarvet i praktiken?

– Det är en god nyhet, bättre sent än aldrig, tycker Estrella Arcos, som har arbetat många år som lärare i spansk dans på konservatoriet i Málaga. Hon hoppas att utmärkelsen leder till att flamencon värderas högre även inom Spaniens gränser, något som inte är helt självklart.

Estrella är uppvuxen i Sverige under 60- och 70-talen. Hennes spanska föräldrar lät henne studera spansk dans för en dam i Stockholm.

– Vi trodde inte att man kunde studera flamenco i Sverige men min lärarinna var mycket duktig, förklarar hon. Däremot blev jag frustrerad när jag kom till Spanien och märkte att flamencon inte hade samma status här. Fina familjer lät sina döttrar spela piano eller dansa klassisk balett istället.

– Spanjorernas syn på flamenco har med ursprunget att göra, menar hon. Den har mest utövats av romer, som dansade för ett mål

Spaniens främsta kulturform internationellt

Flamencon förklarades 2010 som världsarv av Unesco.

FOTO: MARTIN BOGREN

Åsa Danielsson har varit ordförande i Svenska Flamencoföreningen och är initiativtagare till den stora nordiska flamencofestivalen.

mat. Flamenco uppskattas av de flesta, men majoriteten förstår inte storheten och svårigheten i dansen. I vårt undermedvetna har flamen-

con fortfarande en doft av misär. Detta är säkert en av anledningarna till att det har tagit så lång tid att komma med på listan över världs-

arv. Det krävs mycket kampanjarbete för att komma dit.

Utomlands ser man på flamencon med andra ögon. Intresset är stort även för att lära sig dansa. I Tokyo finns fler flamencoskolor än i Sevilla och i Stockholm kan man utbilda sig i flamenco på universitetsnivå.

EN AV FÖRGRUNDSFIGURERNA I

Sverige är Åsa Danielsson, ordförande i Svenska Flamencoföreningen under sju år och initiativtagare till den stora nordiska flamencofestivalen. Hon har även bott i Sevilla, där hon tränade dagligen för de främsta lärarna. Nu är hon själv lärare och driver ett företag som arrangerar evenemang med spanska artister i Sverige.

– Många av de riktigt stora har fått en speciell relation till Sverige och uppträder gärna här, som Eva Yerbabuena och Ángel Rojas

Hennes favorit är Rocío Molina från Málaga, som i november fick det stora nationella priset i dans. Åsa träffade henne redan som sextonårig bakgrundsdansare på en flamencofestival i Finland.

– Rocío var blyg och gjorde inget väsen av sig, berättar Åsa. Men hon gav mig en video och bad mig titta på den. Jag tappade hakan fullständigt, det var något av det bästa jag sett! Nu är hon en personlig vän till mig och mycket förtjust i Sverige.

Spanska tennisstjärnan Arantxa Sánchez Vicario vann damtävlingen på Puente Romanos Tennisklubb, som då leddes av tidigare Wimbledonmästaren Manolo Santana.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

1997

Jazzsångaren Claes Janson hade gästturné på Costa del Sol på hösten, i sällskap av pianisten Claes-Göran Skoglund och regi av Sydskusten. Särskilt inbjuden artist var vännen och kollegan Bengt Sändh.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

2013

Hur blir man en bra flamencodansare som svensk?

– Det är svårare för nordbor, menar Åsa. Flamencon är ju motsatsen till lagom. Den speglar det spanska temperamentet, med vriga gester och en stolt kroppshållning. Du måste våga ta plats! På en lektion i Spanien börjar man direkt med dansundervisningen, men i Sverige måste vi först öva in en ny mentalitet. Lustigt nog verkar eleverna förändras också utanför akademins väggar. De får en ny pondus och använder sin stolta kroppshållning även på sammanträden, skrattar Åsa.

Showmannen Peter Kleinwicks, som förälskade sig i flamencon när han kom till Spanien för 40 år sedan, bekräftar att det tar tid att våga ta ut svängarna.

– Om du ska dansa flamenco på riktigt måste du sticka ut. Flamencon är starka känslor, tänk på att romerna har haft stort inflytande i den här konsten. Den är ett skri för överlevnad! Det ska du kunna tolka på ett trovärdigt sätt på scenen. Den svenska attityden "jag är väl inte förmer än någon annan" får du lämna hemma.

FLAMENCON HAR djupa rötter. Ursprunget finns i lantliga andalusiska folkdanser. Under åren tillkom influenser från romernas folkdans och arabisk musik. Flamencon som egen stil uppstod i slutet av 1700-talet, men har sedan utvecklats och förändrats, främst av romerna.

När det gäller musiken har flera nya genrer uppstått på senare år. Flamenco-chill och flamenquito är populära bland ungdomar.

– Dansen har också utvecklats mycket, säger Estrella Arcos.

Flamencons uttrycksfulla karaktär gör att den ständigt förändras och speglar samhället. Förr talade man om att männen dansade mest från midjan och neråt, medan kvinnan gjorde tvärtom. Hon hade en sensuell och feminin stil och använde mest sina armar och händer. Nu har kvinnan en ny roll i samhället och även i flamencon har hon anammats det manliga. Det kan bli mycket bra, vissa är riktiga virtuoser på klackarna men kvinnorna i min generation saknar det traditionellt feminina. Det vore synd om det gick förlorat.

» **Flamencon är starka känslor. Det ska du kunna tolka på ett trovärdigt sätt på scenen. Den svenska attityden "jag är väl inte förmer än någon annan" får du lämna hemma.**

Hur är intresset bland ungdomar idag?

– Stort, vilket är anmärkningsvärt med tanke på konkurrensen från amerikansk musikstil, inte minst i TV. I vissa delar av Andalusien är traditionen mycket levande och det ses som självklart att barnen ska lära sig dansa. Men här på kusten är intresset svalare. En god nyhet för den som vill utbilda sig är att flamencon nu finns som enskild gren på konservatoriet och den har blivit mycket populär. Förr kunde man bara välja mellan klassisk ballett, modern dans och spansk dans, där flamencon ingick.

Estrellas favorit bland de unga dansarna är också Rocío Molina

– Hon är mycket bra på att kombinera det nya kraftfulla med det stilrent feminina.

ESTRELLA TROR ATT flamencon kommer att vara stark även i framtiden.

– Att vara en del av världsarvet är positivt, men jag hoppas att de nya resurserna används till utveckling och marknadsföring av konsten. Det vore synd om det bara blev politik och pengautdelning. Du ser ju hur det går till i spansk filmindustri, resurserna går till dem som tycker likadant som det styrande partiet..

Åsa Danielsson hoppas också att erkännandet kommer att få fler spanjorer att inse vilket guldgruva flamencon är.

– Få länder har en konstyttring med så stor genomslagskraft internationellt och samtidigt så starkt förknippad med den nationella identiteten. Den kan bara jämföras med tangon i Argentina, menar hon. I Sevilla, Jerez och Córdoba finns stor kunskap om flamenco, men på nationell nivå har man tagit lite avstånd från den.

Var kan man se äkta flamenco?

Många turister säger att de ser bra shower i sina länder, men här hamnar de på medelmåttiga ställen.

– De går ofta till restauranger med en liten show vid sidan av, menar Estrella. Den turist som vill se riktigt bra flamenco får helt enkelt gå till en teater och betala vad det kostar. Flamencon är en upplevelse för alla sinnen, det blir bäst med stort utrymme och ett samspel mellan musik, dans, kläder och ljussättning.

Text: Anna Billqvist

Rocío Molina från Málaga tilldelades i november det stora nationella priset i dans.

Showmannen Peter Kleinwicks förälskade sig i flamencon när han kom till Spanien för 40 år sedan.

SK 25 år i bilder

SWEA Marbella splittrades under en period i två lokalorganisationer, för att sedan gå ihop igen. Deras kulturella bidrag till svensk kolonin har dock aldrig ifrågasatts.

1998

SK 25 år i bilder

Elever på Svenska skolan i Fuengirola har genom åren satt upp en mängd kabaréer, som specialarbete. Under flera år framfördes denna för bred publik på Salón Varietés.

1997

Årets Svenskar på Costa del Sol

Profilerna som hyllats genom åren

Sedan 1992 har Sydkusten årligen hedrat personer, organisationer och företag som på ett eller annat sätt gjort en betydande insats för svenskheten på Costa del Sol och/eller svenskarnas integration i Spanien.

”Årets Svensk på Costa del Sol” är den mest prestigemässiga utmärkelsen inom svenskkolonin. Den har hittills delats ut till 25 olika pristagare, från Eva Hellgren 1992 till AHN i Nerja 2016. Priset består av ett diplom och en presentcheck, i dagsläget på 600 euro. Vinnaren annonseras alltid

i decembernumret av Sydkusten och utmärkelsen överlämnas kring Lucia, vid Svenska skolans julbaser i Fuengirola. Det har ofta stort genomslag även i lokala medier.

Utmärkelsen engagerar Sydkustens läsare, som varje höst uppmanas att presentera förslag på kandidater. Vinnarna har ibland

varit ”publikfavoriter” och andra år mer av en överraskning som skapat debatt både för och emot valet. Värt att nämna är flera pristagare som inte är svenska medborgare, men som genom sina insatser beviljats hedersnationalitet.

Här är listan över Årets Svenskar på Costa del Sol genom åren.

Med anledning av utmärkelstens 20-årsjubileum blev alla tidigare pristagare 2011 inbjudna till ceremonin. En majoritet var med och hyllade det årets pristagare, som var Rose-Marie Wiberg.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

EVA HELLGREN

Ordförande i Spansk-Nordiska Sällskapet AHN.

LEIF SANDSTRÖM

Arrangör av konserter på Costa del Sol.

RUNE LUNDH

Eldsjäl i Svenska Skolan i Fuengirola och AHN.

NORDISKA KONTAKTKEDJAN

1995

Anita Marcusson-Ståhl, Dagmar Hjort och Berit Jacobsson.

STURE BJÖRKLUND

Ordförande för Spansk-Nordiska Sällskapet i Nerja.

STIG ÖBERG

Sveriges konsul och mångårig profil på kusten.

ALICE BABS SJÖBLOM

Mångårig ambassadör för kustsvenskarna.

OLLE JACOBSSON

Guide åt tusentals svenska turister genom åren.

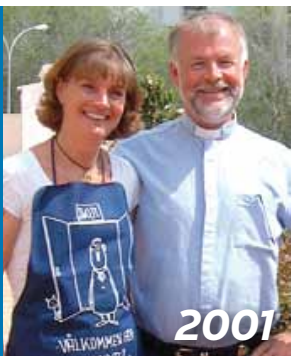

AMADOR MARTÍNEZ

Sångare, frisör och alltid till hjälp vid behov.

KARIN OCH BO WALLIN

2001

Prästpar i Svenska kyrkan på Costa del Sol.

BIRGIT GUMAEIUS

2002

Mångårig direktör på Centro Forestal Sueco i Marbella.

BIRGIT LILJA

2003

Ständigt aktiv för dem som är sjuka och har det svårt.

LENNART NILSSON

2004

Eldsjäl inom Pensionärsföreningen.

AGNETA BENGTSSON

2005

Mångårigt stöd genom Kontaktkedjan.

PER-EGON GÖRANSSON

2006

Pionjär inom turistnäringen i Torremolinos.

IKEA MALAGA

2007

Satte Sverige på kustkartan vid öppnandet.

SOFIA, GORDANA OCH KANAR

2008

Gemensamt skolprojekt för integration.

RICKARD ENKVIST

2009

Framgångsrik vinproducent i Gacín.

ÁNGELES MUÑOZ

2010

Borgmästare i Marbella med svenskt hjärta.

ROSE-MARIE WIBERG

2011

Ordförande och eldsjäl i SWEA-Marbella.

BENGT SÄNDH

2012

Ständig försvarare av svenskars rätt att bo utanför Sverige.

HANS A. JÖHNCKE

2013

Känd krögare som introducerade gravlaxen på Costa del Sol.

KYRKOFÖRENINGEN

2014

Solidariskt lagarbete för att återfå en egen församling.

ELVIRA HERRADOR

2015

Livslångt arbete för svenska elevers integration i Spanien.

AHN NERJA

2016

Imponerande socialt och kulturellt program öster om Málaga.

1996

Den sjungande frisören Amador Martínez har fått uppträda med många prominenta artister. Här sjunger han med Kicki Danielsson.

SK 25 år
i bilder

1992

Nerjas kanske mest kända son "Ayo" har lagat jättepaeallor vid Burrianastranden sedan urminnes tider. Han har figuretrat i Sydkusten flera gånger.

SK 25 år
i bilder

1996

Danmarks tidigare statsminister Poul Schlüter spelade med Sydkustenkeps i Wasaloppet på Los Arqueros Golf.

SK 25 år
i bilder

SK 25 år 01.09.2011

Prinsessan Kristine Bernadotte var tillsammans med Prins Carl en av svenskkoloniens främsta företrädare under 80- och 90-talet. Prins Carl var en av grundarna av Spansk-Nordiska Sällskapet AHN och paret gav kunglig glans åt det traditionella nationaldagsfirandet, som brukade hållas på Centro Forestal Sueco. I juni 2003 avled Prins Carl på Costa del Sol, strax efter att han och Kristine firat silverbröllop. Kristine bor dock kvar i Villa Capricornio i Benalmádena och har bjudit SK på en öppenhyrtig intervju.

Kristine Bernadotte är genom äktenskapet med prins Carl, sonson till kung Oscar II, släkt med ett flertal av Europas kungahus. Hon bor i södra Spanien sedan 53 år och har aldrig velat hamna i rampljuset.

– Både Carl och jag har alltid värnat om vårt privatliv och det är anledningen till att vi inte givit några intervjuer. Jag har aldrig känt mig som en prinsessa utan har varit mer integrerad i vår spanska by Benalmádena, där vi kort och gott varit "Don Carlos" och "Doña Cristina" med befolkningen, förklarar Kristine Bernadotte.

Hon har aldrig haft några officiella åtaganden, främst då Kristine velat hålla en låg profil. Prins Carl hade på sin tid uppdrag åt kung Gustav V, som var hans farbror. I övrigt har de inte representerat något kungahus. Däremot var prins Carl aktiv inom svenskkolonien på den spanska Solkusten och bland annat en av grundarna av Spansk-Nordiska Sällskapet, AHN.

KRISTINES OCH PRINS CARLS passion för Spanien speglas inte minst av deras hus. Byggt i typisk andalusisk stil, med vitkalkade fasader, patio och köksträdgård, har Villa Capricornio en gemytlig stämning som skapas både av inredningen och Kristines omtänksamhet som värdinna. De stora fönstren vetter mot Medelhavet knappt en kilometer bort, i änden av sluttningen.

Vi sitter i soffgruppen i vardagsrummet och Kristine bjuder på en spansk bakelse till kaffet. Prins Carl är hela tiden närvarande, både på fotografier och tavlor. Familjeporträtten som pryder hyllor och bord innehåller mängder av välbekanta

ansikten som i de flesta andra hem lyser på omslagen av tidningar.

Kristine tycker att mycket av det som skrivs i massmedia om kungligheter ofta inte stämmer. Hon köper aldrig veckotidningar, men medger att hon får tidningar av en väninna och att hon läser dem.

– Visserligen har jag titeln prinsessa och heter Bernadotte i efternamn, men jag kan inte påstå att jag känner mig som någon kunglighet. Släktbandet med svenska kungafamiljen är ganska avlägset, men jag får vänliga inbjudningar med jämna mellanrum och var på en sammankomst med anledning av den belgiska drottningen Astrids 100-årsminne 2005.

ASTRID VAR SYSTER till prins Carl och alltså svägerska till Kristine Bernadotte.

Helt lätt var inte beslutet att gifta sig med den 21 år äldre prins Carl. De levde tillsammans i hela 16 år innan de vigdes och då föredrog de ett borgerligt bröllop utan gäster, på svenska ambassaden i Rabat, i Marocko. Bröllopet hölls 8 juni 1978.

– Om jag ska vara ärlig valde vi Rabat för att det var det alternativet som låg längst bort, berättar Kristine med glimten i ögat. Men de fick också kyrkans välsignelse i efterhand vid en ceremoni med släkt och vänner i det spanska hemmet.

Relationerna med den svenska kungafamiljen var tätast med Carl Johan, Sigvard och Prins Bertil. De var ofta på besök i Spanien.

På prins Carls 90-årsdag, som firades i Norge, deltog kungafamiljerna från både Sverige, Danmark, Belgien och Luxemburg.

Kontakten med den norska kungafamiljen är desto närmare och Kristine tillbringar alltid julveckan i Oslo med kung Harald och drottning Sonja samt deras familj. Kontakten med de norska monarkerna är naturlig, då prins Carl var

bror till kronprinsessan Märtha av Norge och alltså morbror till kung Harald. Kristine är dessutom själv från Norge, född med efternamnet Rivelsrud den 22 april 1932 i samhället Eidsfoss, nära Drammen.

– Min far Johan var förman på

järnverket. I Eidsfoss fanns inte mycket annat jobb än på järnverket så både min bror Jan och jag fick söka oss längre bort.

Ett av Kristines första jobb var på ett hotell i Larvik. Brodern Jan kom på besök och blev så fascinerad

Prinsessan Kristine gav Sydkusten en exklusiv intervju 2011, i sitt och prins Carls hem Villa Capricornio, i Benalmádena.

"Jag hade inte tråkigt en enda dag med prins Carl"

av hotellyrket att han sedermera, tillsammans med prins Carl, startade hotell- och restaurangkedjan Rica, som idag är den största familjeägda hotellkedjan i Norge. (Rica står för RIVelsrud och CARl). Prins Carl förblev styrelsemedlem i Rica till sin död.

Han fick ofta klippa invigningsbandet när ett nytt hotell öppnades och prins Carl var så flitig att han av en norsk tidning fick tilltalsnamnet "prinsen av Sachsen".

Genom en väninna som arbetat

för prins Carl fick Kristine veta att han sökte en sekreterare. Hon fick jobbet och flyttade kort därefter med Carl och hans familj till Sydspanien. Året var 1958.

– Prins Carl flyttade till ett varmare klimat av hälsoskäl och själv

tog jag två år senare anställning som reseledare på Viajes Torremolinos. Det var en spännande tid, före charterturismen ens hade startat i Spanien.

Forts. sid 44 >>>

>>> Forts. Kristine Bernadotte

Kristine hade som huvudupp-
gift att leda bussutflykter och hon
minns att hon en gång fick ansvar-
ret för tre bussar samtidigt till
Granada, med sammanlagt 21 olika
nationaliteter. En annan gång hade
hon OS-mästaren Paavo Nurmi
med i bussen.

Prins Carl skilde sig från sin
dåvarande hustru Ann och 1962 in-
ledde han och Kristine en relation
som kom att vara i 41 år.

– Jag hade inte tråkigt en enda
dag som vi var tillsammans. Carl
var en fantastisk människa, alltid
glad, vänlig och med en underbar
humor.

PRINSPARET UMGICKS med
många av de kändisar som frekven-
terade Torremolinos och Marbella
i turismens unga år.

– Detta var när diktatorn
Franco fortfarande styrde i
Spanien. Själv träffade jag aldrig
Franco men hans närvaro märk-
tes och landet var djupt katolskt.
Jag minns att det bland annat var
förbjudet för restauranger och
nattklubbar att hålla öppet på
långfredagen. Men kändishotellet
Marbella Club var som en liten
oas och det blev en tradition att
fira långfredagarna där, tillsam-
mans med filmstjärnor och olika
aristokrater. Inne i det lummiga
hotellområdet kunde man spela
musik utan att de spanska myn-
digheterna lade sig i.

Kristine älskar livet i Spanien.
Hon menar att det är så lätt att leva
här.

– Om man bara bjuder på sig
själv blir man mottagen med öppna
armar. Dessutom är klimatet un-
derbart.

Prins Carl och Kristine Bernadotte fick 41 underbara år tillsammans. Bilden är tagen på Carls 80-årsdag, 10 januari 1991 och han avled i juni 2003.

Passionen för den stora trädgår-
den har Kristine delat med Prins
Carl. De anlade den samtidigt som
de 1964 lät bygga huset, "Villa Ca-
pricornio", som betyder Stenbock.
Det var prins Carls stjärntecken.

– Jag älskar allt som blommor.
Min favorit är nog frangipani, som
ger blommor i en mängd olika fär-
ger och som växer så det knakar.

Trädgården är fylld av frangipa-
nis. Andra blomsterväxter är mag-
nolia och hibiskus. Mitt i trädgården
står ett stort johannesbrödräd,
som fanns där redan när huset bygg-
des. I horisonten står Medelhavet
och trots att bebyggelsen idag är
betydligt tätare än på 60-talet har
den inte hämmat utsikten, som
fortfarande är hänförande. Utanför
kusten syns fiskodlingar och klara
dagar verkar den afrikanska konti-
nenten ligga så nära att havet mer
ser ut som en bukt.

När Prins Carl levde reste han
och Kristine mycket och de gjorde
bland annat en jorden runt-resa
i samband med Carls 70-årsdag.
Kristine fortsätter att resa, men
numera mest för att besöka släk-
tingar.

– Carl och jag reste alltid till
Norge för att fira jul med norska
kungafamiljen. När Carls hälsa
blev sämre kom de istället hem
till oss. En annan gång kom Mär-
tha Louise ned när hon var nygift,
för att presentera sin make Ari
Behn.

DE FLESTA medlemmarna av
norska kungafamiljen har varit på
besök i Spanien. Kung Harald har
kunnat vistas i Villa Capricornio
flera gånger långt från fotoblixtar.

Kristine har många vänner,
även om en del med åren hunnit
försvinna.

– Jag har också en mycket nära
kontakt med Carls enda dotter
Madeleine, som bor i Schweiz. Hon
var vid min sida när Carl dog och vi
ses ofta.

Till vardags bor Kristine i
Villa Capricornio med sin spanska
hushållerska Lázara. Hon har varit
med i 49 år och är numera som en
familjemedlem. Hon fick efter 40
år kung Carl XVI Gustafs förtjänst-
medalj för lång och trogen tjänst.

– Jag är så lycklig och tacksam
att jag fått uppleva den fantastiska
utvecklingen här i Sydspanien. Det
har varit många underbara år.

Fotnot: Prinsessan Kristine som-
nade in i Villa Capricornio tre år
efter denna intervju, 4 november
2014. Hon blev 82 år gammal.

Text: Mats Björkman
Foto: Gary Edwards

SK 25 år
i bilder

En ung Mikael
Hellström (till
höger) pose-
rade för en
företagsartikel i
Sydkusten. Tre år
senare greps han
efter att hans
flickvän fallit ut
från fönstret och
omkommit. Hell-
ström dömdes
till 14 års fängelse
för dråp.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Golfdirektören
på La Cala Resort
Ana Nyblom
skådar ut över
förödelsen efter
den enorma na-
turbrand, som 30
augusti drabbade
sex olika kom-
muner på västra
Costa del Sol.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Rådgivning
i Spanien
med svensk
mentalitet

T: + 34 952 609 009
M: + 34 617 445 412
imata@mgconsulting.es
www.mgconsulting.es

M&G CONSULTING
Málaga - Marbella - Stockholm

GRANOS De Café

Din träffpunkt i Almuñécar!

Öppet: Måndag till lördag,
09.30-15.30. Söndagar stängt.
Plaza Higuitos
(Fikontorget, öster
om saluhallen)
Tel: 608 584 616

Asa Pettersson
Inmobiliaria - Real Estate

Torreblanca - Renoverad
lägenhet i området
Casablanca, 500 meter från
stranden, nära affärer, buss och
tåg. Söderläge med havsutsikt.
Gemensam trädgård, pool och
parkering. Byggyta 73m², 2
sovrum, 1 badrum. REF. L007

Pris: 155.000€

Vi finns på Plaza San Rafael 11, Edf. Plaza, Los Boliches - Fuengirola
T. 952 593 132 - info@asapettersson.com - www.asapettersson.com

Roslagens Europatransport AB

Flyttningar inom Sverige och Europa • Lagerhotell i Spanien och Sverige

Tel: 0176-159 84 • Fax 0176-175 95 • Sören Andersson Fuengirola +34-687 801 733

Spanienspecialisten

Vi kan även transportera din bil mellan Spanien och Sverige.

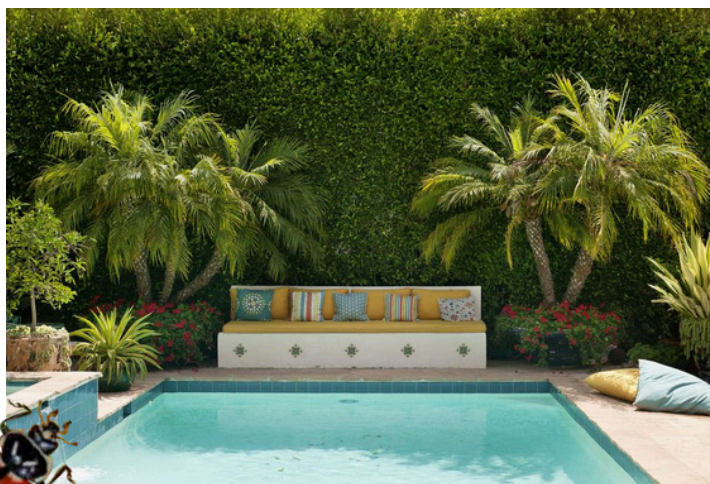
info@retab.se - www.retab.se

Vi har glatt våra kunder på Costa del Sol sedan sjutton
år. Vår vänliga, professionella och muntra personal
siktat alltid på att ge 100% service.

- Trädgårdsdesign & Landscaping
- Trädgårdsbyggen och renoveringar
- Installation av bevattningssystem
- Underhåll av trädgård och pool (privat, bostadsområden, hotell)

Vänligen kontakta oss idag för utvärdering eller
konstadsfria, vänliga och hjälpsamma råd.

ARRAYAN
Jardines

Garden Design & Maintenance Specialist

Plaza Santa Mónica, Local B-1,
Las Chapas, 29604, Marbella.
Tel. (+34) 617 470 363
Email. info@arrayanjardines.es
www.arrayanjardines.es

Är Spanien på väg att bli Europas bordell? Prostitutionen växer snabbare än i något annat land och en tredjedel av de spanska männen uppges någon gång ha varit med en prostituerad. Nyligen tillsatte riksparlamentet en kommission som ska se över om den frivilliga prostitutionen bör regleras i lag. —Att tala om den frivilliga prostitutionen är absurd då det bara berör fem procent av kvinnorna, säger Rocío Nieto, APRAMP, en stödorganisation för prostituerade kvinnor. Det viktigaste är åtgärder för att hjälpa de övriga 95 procenten att lämna sitt liv som slav. Sydcoast har besökt en av Málagas bordeller och fått en exklusiv intervju med ägaren såväl som en av tjejerna.

Vi kan kalla henne María. Hon är väldigt söt, med halvlångt, blont hår, stora, bruna ögon och ett vänligt leende som hon slösar med. Hon är 31 år och mamma till två flickor på ett respektive sju år. María ser betydligt yngre ut, kanske 21. Det är också vad hon brukar säga till sina kunder. Att hon läser på universitetet och behöver pengar till sina studier.

När mobilen ringer ljuder ledmotivet till Pretty Woman. Hon lever i två världar. På dagarna mellan 11 och 17 säljer hon sin kropp. När hon kommer hem tvättar hon av sig sminket, klär sig i träningsoverall, sätter upp håret och är världens bästa mamma till sina småtjejer.

Antalet sexklubbar och bordeller blir allt fler i Spanien. Många har öppet dygnet runt. Myndigheterna studerar möjligheten att reglera den frivilliga prostitutionen, men kvinnorrättsorganisationer hävdar att den är obefintlig.

Prostituerad berättar

Vanligt köpa sexuella tjänster i Spanien.

María läste juridik på universitetet men klarade inte uttagningsproven som krävs för att få anställning. Istället tog hon jobb som städerska och servitris.

—Men är du ensam med två barn drar sig folk för att anställa dig, säger hon.

På ett vanligt jobb tjänar María ungefär tusen euro i månaden. Det räcker inte till mycket mer än hyra och barnvakt. Hon såg en annons och ringde. Det var bara några

månader sedan. Men hon verkar redan garvad.

Här tjänar hon mellan fyra- och femtusen euro i månaden.

KLOCKAN ÄR TRE på eftermiddagen. Ett tiotal tjejer sitter i det gemensamma kök och vardagsrummet. Några äter lunch. Andra vilar sig i våningssängarna som står lite avskilt i hörnet. TV-nyheterna står på. Det är inte särskilt hemtrevligt, men tycks

vara en god och avslappnad stämning. Det skulle kunna vara vilken studentlägenhet som helst. Men det är det inte.

Fyra av tjejerna befinner sig på var sitt rum med en klient.

Alla är här för att tjäna pengar. Precis som María är flera av dem ensamstående mammor som inte hittat något annat sätt att försörja sig på.

Forts. sid 48 >>>

För inte så länge sedan höll Marbellaskolan till på Centro Forestal Sueco och personalen fick lätt plats på ett foto. Idag har skolan mångdubblat både personalen och relevantatlet.

2011

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Monarkerna Carl XI Gustaf av Sverige och Juan Carlos I av Spanien sammanstrålade i ambassaden i Madrid, med anledning av Handelskammarens utdelning av Drottning Kristina-utmärkelsen.

2009

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Kommer Du till Sanitas?

OFICINA
SANITAS ESTEPONA
AVD. Puerta del Mar n° 46
29680 Estepona
951 316 610

Med de digitala fördelarna vi bjuder på under ett års tid kan **Du göra videokonsultation med din läkare.**

Och mycket mer:

Täckning för medicinkostnader
Blodprover i hemmet
Nutritionist
Persolig tränare

Konsultera för aktuella fördelar på www.sanitas.com

Din trygghet är vårt ansvar!

ETABLERAD 1981

**Svensk mäklare
specialiserad
på Nueva Andalucia
Marbella**

Centro Comercial Plaza, 63, Nueva Andalucia, Marbella
Tel: +34 952 81 62 50 • www.andadev.com

Advokatfirman Nordgren bistår privatpersoner och företag i frågor som rör svensk, spansk och internationell rätt.

Vi har kontor i Marbella på Costa del Sol och välkomnar klienter för uppdrag både i Spanien och Sverige.

Verksamheten drivs av advokat Jonas Nordgren, som studerat juridik vid Stockholms universitet samt Universidad de Deusto, i Bilbao.

Jonas har mångårig erfarenhet av arbete som jurist både i Sverige och i Spanien och är ledamot av Sveriges advokatsamfund samt abogado inscrito vid Málagas advokatsamfund.

ADVOKATFIRMAN NORDGREN

Centro Comercial Plaza, Of. 20, Nueva Andalucía, MARBELLA

Tel. (+34) 951 23 93 66 eller (+46) 08 420 027 57

jonas@advnordgren.com

>>> Forts. Prostitution

Hon känner ingen skam. Inte nu längre.

—Jag är stark, säger hon. Och jag vet vad jag gav mig in på. Det är inte så farligt som många tror.

Hon tänker på livskvaliteten hon kan ge sina barn. Det är värt uppoffringen.

Varje dag har hon sex med tre, fyra män. Många är stamkunder som frågar särskilt efter María. En del av dem gillar hon. De flesta är gifta, har ett bra yrke, är snygga och har gott om pengar. Majoriteten vill ha vanligt sex, inga konstigheter. De kommer för att de är ensamma, söker sällskap eller för att de inte är sexuellt tillfredsställda i sin relation.

NÄR MARÍA ÄR med en kund tänker hon på pengarna. Hon har blivit en maskin. Rutinerna och kommentarerna är alltid de samma. Ibland känner hon sig smutsig.

—Om jag varit med någon som förolämpat mig. Vissa dagar är du känsligare och tar åt dig mer. Efteråt duschar jag och skrubbar mig hårt, hårt så att det inte finns en droppe kvar av honom.

—Du måste vara stark för att inte falla i depression. Många tänker att bara för att du prostituerar dig är du inte värd någonting. Men så är det inte.

María använder alltid kondom, har aldrig direkt oralsex och kysser inte på munnen, det är för personligt. Hon försöker undvika kroppskontakt, det äcklar henne. Det är penetration som gäller. För att verkligen njuta av sex måste hon vara kär, säger hon. Men hon skiljer på det.

José äger huset där María jobbar. Verksamheten går under namnet ”rumsuthyrning”. Han har tre ställen i Málaga där det totalt jobbar drygt 30 tjejer. José kommer från en fattig, religiös familj. Tidigare försörjde han sig som målare och fotograf. En kollega till honom öppnade bordell. Han såg hur mycket pengar det fanns att tjäna och bestämde sig för att ”stå ut” i fem år.

—Många har en smutsig bild av prostitutionen, tror att det är en värld full av droger och maffia. Men det är inte hela sanningen.

José vill inte ha något med varken maffia eller droger att göra. Det är ingen idealisk värld han lever i. Han skulle vara lyckligare som fotograf och han tror inte att tjejerna mår så bra. Men han är krass – det finns en efterfrågan och om inte han gör det, gör någon annan det.

—Tjejerna kommer hit frivilligt för att de behöver pengar, de kan gå precis när de vill.

PROSTITUTIONEN GER snabba men inte enkla pengar. Allt har ett pris.

—De som kommer hit är ofta redan psykologiskt påverkade. Här förlorar de mycket av sina grundläggande värderingar. Saker som är viktiga i livet slutar att vara viktiga. De glömmor sina drömmar, sina illusioner.

Kunderna är män mellan 18 och 75 år. Det kommer alla sorter. Fula och tjocka som har svårt att hitta en tjej. Företagare som föredrar bordellen framför en klubb där det inte är samma diskretion. På helgen kommer ungdomarna. På dagen de gifta männen.

Bland kunderna finns läkare, poliser, präster, advokater. De gifta

männen söker sig till bordellen för att de har äktenskapsproblem eller är översexuella. En del älskar sin fru och sin familj och skulle aldrig lämna dem. De vill upprätthålla fasaden. I det katolska Spanien är det värre att separera än att bedra sin fru.

Varje rum har ett larmsystem som går direkt till en vaktfirma. Vid några tillfällen har José tvingats ringa polisen för att någon varit för full, dragit kniv eller inte velat betala.

—Polisen vet vad som försiggår. Men det behövs 20 gånger mer resurser för att de ska kunna göra någonting. Prostitutionen finns överallt i hela Spanien; på klubbar, i lägenheter, i hus och på gatan.

Både María och José tycker att prostitutionen borde regleras.

På dagarna mellan 11 och 17 säljer María sin kropp.

—Den har alltid funnits och kommer alltid att finnas, säger José. Det är bättre för alla om det sker under ordnade former med större möjlighet till kontroll. Att man får bort gatuprostitutionen, låter tjejerna betala skatt och ingå i det sociala systemet.

PÅ APRAMP håller man inte med. Den situation som María och José beskriver är troligen inte särskilt representativ.

—Samhället måste agera för att komma åt den illegala handeln med kvinnor och barn, säger Rocío Nieto. Att hjälpa de prostituerade till ett normalt liv, att ge dem ett alternativ.

—Konkret handlar det om ekonomiskt stöd, bostad och uppehållstillstånd så att de kan söka ett vanligt jobb.

Rocío Nieto menar att ingen vill prostituera sig. Det handlar om fattigdom och ojämlikhet. Ett samhälle som brister i att erbjuda kvinnorna ett alternativ till prostitutionen. Tusentals är illegala invandrare från Sydamerika och Östeuropa. De är sårbara, behöver snabba pengar och känner ofta inte till sina egna rättigheter. De lever som slavar där våld och kränkningar tillhör vardagen.

—När vi hjälpt dessa kvinnor, kan vi tala om en reglering för de fem återstående procenten, säger Rocío.

Fotnot: APRAMP står för ”Asociación para la Prevención, Reinserción y Atención de la Mujer Prostituida”. Läs mer på www.apramp.org.

Text: Carin Osvaldsson
Foto: Richard Björkman

SK 25 år
i bilder

Costa del Sol drabbades denna sommar av en manetinvasjon som varade hela badsäsongen. Plasthåvarna som såldes i kinesbutiker gick åt som smör i solen.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Invigningen av IKEA Málaga 30 oktober är en milstolpe som de flesta känner till. Vad färre vet är att Sydkustens Mats Björkman var den förste att handla där, samma minut som kassan öppnade!

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

2010

Svensk-Spanska Handelskammaren återuppräta- de sin delegation i Andalusien med Sydkustens Mats Björkman som delegat. Det blev en värdig nystart med turistrå- det José Luís Hernández vid Cortijo Miraflores i Marbella.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Inspelning pågår av den nyinvigda svindlande stigen Caminito del Rey. Sydkustens film- expert Richard Björkman får hålla tungan rätt i mun.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Janne "Loffe" Carlsson läm- nade oss 2017, men tre år innan kunde vi beskåda hans tavlor i Fuengirola. "Loffe" hade inte eget boende på kusten, men väl många vänner som han besökte regelbundet.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

1999

I Svenska skolans tidigare byggnad Villa Isabel i Fuengirola hölls regelbundna sammankoms- ter, som drog stor publik även utanför skolåret. Bilden är från midsommarfi- rande i skolans gård.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

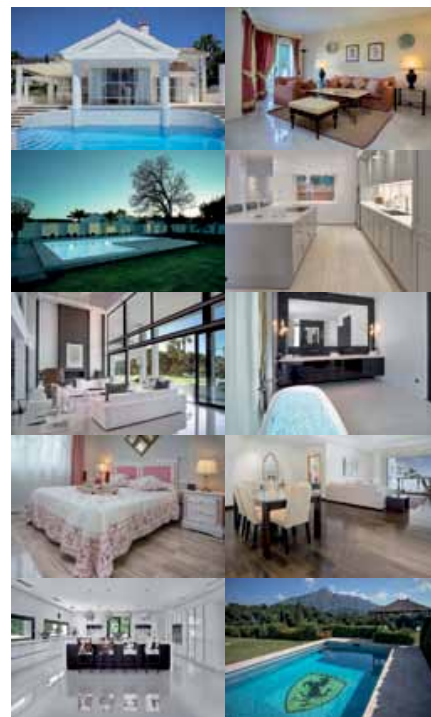
JACOBSEN & LINDBERG

WASAREAL ESTATE
YOUR KEY TO MARBELLA

30+ års erfarenhet av den lokala bostadsmarknaden i Nueva Andalusia gör att du kan med förtroende vända dig till oss för husaffärer.

Letar du ditt drömbode har vi bostäder för alla budgetar. Vi är duktiga på att hitta rätt just för dig.

Ska du sälja? Låt oss på ett attraktivt sätt marknadsföra din bostad.

Samtliga försäljningsuppdrag fotograferas professionellt utan kostnad. Det gör skillnad!

Kom in till vårt mysiga kontor för att prata möjligheter! Passa även på att botanisera bland fullsortiment av design från Georg Jensen samt Dan Lindbergs fotografiska konst.

BY APPOINTMENT TO
HER MAJESTY THE QUEEN OF DENMARK
GEORG JENSEN
ESTABLISHED 1904

Dan Lindberg
dan Lindberg
artphotography

Avda. Manolete, Casaño Local 5-6, Nueva Andalusia
952 81 88 75 • www.wasarealestate.com

Marbellas borgmästare Jesús Gil y Gil tar emot Sydkustens chefredaktör Mats Björkman på kontoret på Centro Financiero i Marbella. Jesús Gil har ofta anklagats för att ha tagit makten i Marbella för att sälja sina privata fastigheter i kommunen. Det är ett av hans favoritpåhopp för han svarar alltid att självklart är det så. Gil poängterar att Marbella var så förfallet i slutet på 80-talet och början på 90-talet att han bestämde sig för att göra någonting åt saken.

Ett av Gils främsta syften var att få sålt inte bara sina egna utan alla tomma hus.

– Ingen ville flytta till Marbella, som här såg ut och många hade även börjat flytta härifrån, berättar Gil.

Han bildade därför 1991 sitt eget parti, GIL (Grupo Independiente Liberal) och vann i det första lokalvalet där han ställde upp en jordskredsseger. Sedan dess har han suttit som borgmästare i Marbella med egen majoritet och få ifrågasätter i dag de förändringar som skett i kommunen.

UNDER GILS LEDNING har Marbella utvecklats från ett litet samhälle i periferin till en av Costa del Sols starkast växande kommuner. Under Gils ledning har två stora köpcentra vuxit upp, liksom en multibiograf som regelbundet lockar en mängd besökare från angränsande kommuner.

– Vi är den renaste och säkraste kommunen i Spanien, säger Gil stolt. Sedan han kom till makten har antalet lokalpoliser mångdubblats och även om anmälningarna om polisbrutalitet i perioder varit många har brottsligheten på gatorna närmast upphört.

Vad har då GIL för partiprogram inför det kommande valet 1999?

– Vårt program summeras helt kort i vår slogan i valet: "Vårt jobb går vidare – till glädje för medborgarna (Seguimos haciendo - y el pueblo disfrutándolo)", berättar Gil. Han menar att den politik som hans parti fört sedan de kom till makten är garanti nog för deras framtida administration.

Jag försöker få ett mer konkret svar men Gil undviker frågan.

– Varför skall vi specificera vad vi vill göra inom kulturen, på det sociala området och så vidare när vi oavbrutet arbetar för innevånarna i Marbella, svarar han. Han nämner dock det planerade universitetet och renoveringen av kongresspalatset, som några av partiets prioriteringar.

– En halvtimmes tid att rösta och sedan fyra år att njuta av resultatet, är ett annat av våra slagord inför valet, tillägger Gil.

TROR HAN INTE DÅ att de som röstar vill ha lite mer konkreta uppgifter?

– Den som röstar är absolut inte dum och väl medveten om vad han eller hon vill ha. De låter sig inte manipuleras och deras högsta önskan är att kunna bo kvar i Marbella och uppleva en så hög livskvalitet som möjligt, säger Gil.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

Jesús Gil y Gil bildade partiet GIL (Grupo Independiente Liberal), med vilket han styrde med egen majoritet i Marbella mellan 1991 och 2003.

"Sin heder har man ju alltid kvar"

Intervju med Jesús Gil y Gil.

Borgmästaren Jesús Gil y Gil gillade att ha en stark och skrytsam poliskår. Därför utrustades bland annat Marbellas lokalpoliser med Harley Davidson-motorcyklar.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Tidigare GIL-rådet Carlos Fernández hoppade över till Partido Andalucista. Senare var han med i kuppen mot Julián Muñoz i Marbella och gick under jorden vid tillslaget Malaya. Han greps 16 september 2017, i Argentina.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

FOTO: AYTO DE MARBELLA

Gil vann en jordskredsseger med sitt nybildade parti 1991. Trots ett otal misstankar om korruption tog GIL senare makten även i bland annat Estepona och Ronda.

För första gången kommer bofasta utlänningar på allvar att kunna delta i lokalvalet. Vad anser Gil om det?

– Jag hyser en stor respekt för de utlänningar som bor i kommunen och i vissa fall respekterar jag dem mer än de egna spanjorerna. Anledningen är att de utlänningar som bor här har valt Marbella som den plats de vill bo på och har förflyttat sig hit just i detta syfte. Dessutom är jag övertygad om att om bara utlänningar hade rösträtt skulle 100 procent rösta på GIL, säger han.

– Vi har förresten just utsett en

svensk representant som skall stå med i vår Marbellalista, tillägger han och börjar treva bland de många papperna på konferensbordet. Med hjälp av en av sina medarbetare finner han det dokument som han söker.

– Här, Inga Alkelind från Spansk-Nordiska Sällskapet, säger han och visar oss papperet. Jag undrar vilken plats hon står på i listan men det är tydligen inte helt bestämt ännu.

Det senaste året har bland annat vice borgmästaren Pedro Román avgått och Gil har brutit med sin advokat sedan 20 år José

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

Jesús Gil ogillade journalister, men ställde upp på en exklusiv intervju för Syd-kusten inför kommunvalet 1999.

Luis Sierra. Ytterligare ett par av partiets fullmäktigeledamöter har fått gå och inför valet i juni går det rykten om en omfattande renovering inom partiet. Stämmer det?

– Jag skulle bli förvånad om mer än åtta av våra kandidater till valet är tidigare fullmäktigeledamöter, svarar Gil bestämt. Vi byter ut en stor del av våra representanter och in kommer både yngre och mer yrkesorienterade förmågor, tillägger han.

SÅ NI MEDGER att många av de nuvarande fullmäktigeledamöterna inte håller måttet?

– Alla organisationer behöver förnya sig och de flesta har varit med sedan vi kom till makten för åtta år sedan, förklarar Gil.

Oppositionen anklagar er bland annat för att inte ha någon framförhållning. Hur ser er långsiktiga planering ut?

– Vi kommer aldrig tillåta att Marbella förvandlas till något som Benidorm eller Torremolinos. I dag upptas 2,5 miljoner kvadratmeter i kommunen av grönområden och dessa skall vi värna om.

Men är det inte till stor del byggföretagen som bestämmer i dag hur Marbella skall se ut?

– Absolut inte. Vi kommer aldrig att sälja oss, svarar Gil.

Det är oundvikligt att samtalet så småningom förs in på de många anmälningar som Gil och hans närmaste medarbetare har mot sig. Den mest aktuella, som gäller kommunens sponsring av Gils eget fotbollslag, ledde till att Gil häktades under en vecka i höstas. Han är för närvarande fri mot en borgen på 100 miljoner pesetas och måste infinna sig två gånger i månaden i tingsrätten.

FINNS DET INTE en risk att GIL-partiet påverkas negativt av de pågående rättegångarna?

– I dag vet alla att det handlar om en kupp som beordrats av regeringschefen José María Aznar för att hindra oss från att ställa upp i lokalvalen i Ceuta, Melilla och La Línea. Det är ett politiker-mord där instiftarna tillämpat alla till buds stående medel. Aznar sade härom dagen att man måste respektera de politiska institutionerna i Baskien och jag har svarat att då får han se till att vara den förste att respektera institutionerna på Costa del Sol.

Forts. sid 52 >>>

FÖRE FÄNGELSET Föga anade Margit de Mora (t.v.) vid invigningen av Clínica Ochoa att kommunens två representanter Julián Muñoz och Marisol Yagüe bägge skulle komma att dömas för korruption.

FOTO: RICHARD BJÖRKMÄN

1997

Rättvisan hann till slut ikapp Jesús Gil, som tvingades avgå som borgmästare efter att han belagts med ämbetsförbud. Gil avled två år senare och slapp så rättegång för korruptionshärvorna under hans tid i Marbella.

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

2002

1996

Marbellas mest kända krögare Santiago bjöd in Cati Schiff, från Michelin-kroger La Hacienda, för att bjuda lokala pressen på en oförglömlig middag.

SK 25 år i bilder

2004

Ambassadresidenset i Madrid brann 7 oktober. Det pågick renoveringsarbeten och trots att brandkår snabbt var på plats blev taket totalförstört.

SK 25 år i bilder

1996

Högtidlig placering av den första stenen vid Alhaurin Golf, ett projekt som tog lång tid att konsolidera men som idag är en framgångsrik anläggning.

SK 25 år i bilder

>>> Forts. Jesús Gil

Men det har hänt mycket annat i Marbella de senaste månaderna. Vi som bor här har sett hur det dykt upp en del tveksamma figurer, bland annat olagliga parkeringsbevakare som många är missbrukare.

– Det kommer varje dag 30 000 människor in till Marbella för att jobba och det är oundvikligt att det bland dessa finns vissa icke önskvärda personer. Det där med parkeringsvakterna är förresten ett problem som jag är medveten om och som vi måste åtgärda med detsamma. (Han gör ett avbrott för att säga åt en av medarbetarna att notera denna punkt och jag känner en övertygelse om att de oönskade parkeringsvakterna med största sannolikhet kommer att vara borta inom några dagar).

EN ANNAN FRÅGA - Tycker ni att det är rimligt att en partipolitisk tidning som La Tribuna, som dessutom distribueras till samtliga kommuner där GIL ställer upp i valet, skall finansieras med kommunala medel?

– La Tribuna är ett kommunalt finansierat medium, liksom RTV Marbella.

Men tidningen utsätter alla i oppositionen för regelbundna attacker och förolämpningar. Skall en kommunalt finansierad tidning få agera på det sättet.

– La Tribuna berättar bara hur saker och ting är och dessutom är 95 procent av alla tidningar prostituerade, det vill säga köpta av ett eller annat parti.

» Ni verkar vara några hyggliga pojkar, fast sen får man väl se vad ni skriver...

Hur ser Jesús Gils personliga framtid ut. Funderar han på att trappa ned på politiken?

– Efter det stöd och den omtanke som innevånarna visade mig i samband med att jag häktades insåg jag att jag måste fortsätta att arbeta för mitt folk. Detta trots att min familj kanske tycker annorlunda och trots alla problem som det orsakar mig.

Oavsett korruptionsskandalerna växte Marbella enormt under GIL-tiden, då bland annat de två stora köpcentrumen Costa Marbella och La Cañada invigdes.

Så politiken är värd alla påhopp?

– Jag vet faktiskt inte om det är det, men sin egen värdighet har man ju alltid kvar, konstaterar Marbellas borgmästare.

Vi tackar för intervjun och gör oss klara att lämna Gils mörkklagda kontor när han ropar efter oss.

– Ni verkar vara några hyggliga pojkar, fast sen får man väl se vad ni skriver, säger Gil som haft mer än en konfrontation med journalister i sitt liv.

– Ja skenet kanske bedrar, svarar jag innan vi glider ut genom dörren.

Där inne har Gil redan övergått till nästa punkt på dagordningen, medan hans medarbetare lyssnar uppmärksamt.

Artikelförfattaren med Jesús Gil i Club Financiero.

Text: Mats Björkman

SK 25 år
i bilder

Svensk-Spanska Handelskammarens medlemmar på Costa del Sol har mycket roligt tillsammans. Studiebesöket hos Marina Marbella inkluderade osökt en utflykt i lyxjacht utanför Marbella.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Långt före IKEA etablerade sig i Málaga dekorerade Charo Hallin och maken Christem skandinaviska hem på Costa del Sol.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Trädgårdsmästaren Karin Eliasson bodde flera år utanför byn Algodonales (Cádiz) där hon drev kursgården Casa Acequia och hade stor köksträdgård. Hon även var omtyckt skribent i Sydskusten.

FOTO: WATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Swedbanks personal i Marbella Christina Bergstén, Olle Westerling och Kent Scharnke saqlade om till mäklarbranschen och Fastighetsbyrån har sedan dess invigt ett 20-tal kontor i hela Spanien.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

**VI ERBJUDER
DIG FULL
PROFESSIONELL
SERVICE AV
HÖGSTA KVALITET!**

Tänk om du skulle slippa glasögon helt och hållet. En linsbytesoperation återställer din syn och möjliggör en skarp och klar bild på all distanser.

Kliniken i Fuengirola flyttar till nya lokaler vid årsskiftet. Ny adress:
Avda. Alcalde Clemente Díaz Ruiz, 3 & Calle Valencia, Fuengirola

Vi firar invigningen med specialerbjudanden.
Boka tid till ögonundersökning före årsskiftet och dra nytta av dessa priser:

Laseroperationer: Fr o m 490€/öga (Ord. pris: 890€)
Kataraktoperation (gråstarr): 1.120€/öga (Ord. pris: 1.790€)
Linsbytesoperation för ålderssynthet: 1.950€/öga (Ord. pris: 2.490€)

Sol Eyes är en internationellt noterad klinik med toppmoderna lokaler och utrustning. Våra erfarna specialister betjänar på flera språk.

**Tack vare ny teknologi och ett korrekt val av
linser kan du vinka farväl til dina läsglasögon!**

Fuengirola
C/ Romeria del Rocío, n° 6
29640 Fuengirola
T: (+34) 952 470 073

Marbella
Avda. Rotary International, n° 34
29660 Nueva Andalucía
T: (+34) 952 635 719

SOL EYES
info@soleyes.es
www.soleyes.es

Östbemanningen

Telefon: +46-76 015 31 20, +46-7-226 133 40
E-post: kjell@ostbemanningen.se

Södermalms Expresstransport AB och Östbemanningen flyttar art bohag med valfri lastbilsstorlek, 30 kubik, 50 kubik, eller 90 kubiks volym i ett lass från vilken ort som helst i Spanien till Sverige, en gång i månaden liksom till övriga Skandinavien och EU till förmånliga priser. Kontakta oss för en offert. Vi kan besikta bohag i Spanien och i Sverige.

Inom kort kommer vi att erbjuda magasinering av bohag på Costa del Sol. Innehar Trafiktillstånd hos Transportstyrelsen samt Full Ansvarsförsäkring hos Trygg Hansa, orgnummer 559095-3450.

1994
FOTO: MATS BJÖRCKMAN

Sydvestens grundare Kjell Hummelgren hade äran att vid nationaldagsfirandet få överlämna en miljon pesetas till Peder präst, som tidningen samlat in till kyrkan.

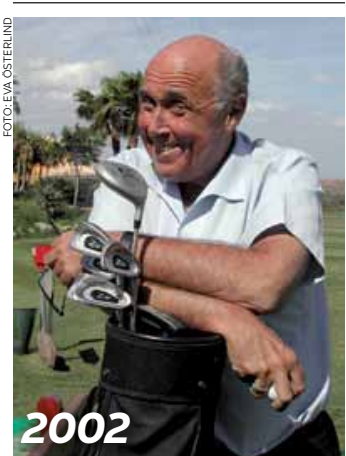
SK 25 år i bilder

2009
FOTO: RICHARD BJÖRCKMAN

Skådespelaren och Marbellabon Dolph Lundgren utsågs till hedersambassadör för kommunen. Sedan följde dock skilsmässa och flytt.

SK 25 år i bilder

2002
FOTO: EVA ÖSTERLIND

Tv-profilen Ingvar Odsberg började frekventera allt mer Costa del Sol och lät sig intervjuas i Sydvesten.

SK 25 år i bilder

Marinaleda är en liten by utan mark- och fastighetsspekulation. Invånarna arbetar i oliv- och grönsakskooperativ. Alla garanteras jobb och bostad, ingen tjänar mer än någon annan och vinsten återinvesteras i verksamheten.

Kommunismens sista utpost

I Marinaleda (Sevilla) styr extremvänstern sedan 1979.

SK 25 år 02.05.2008

Vänsterpartiet Izquierda Unida förlorade i mars tre av sina fem mandat i parlamentet och gjorde därmed sitt sämsta val någonsin. I den lilla byn Marinaleda i Sevilla sitter dock vänsterpartiet CUT (Colectivo de Unidad de los Trabajadores) på makten med absolut majoritet sedan 1979.

Vad är hemligheten bakom vänsterns framgångar i Marinaleda? Har kommunismen en framtid i dagens Spanien?

– Det handlar om sunt förnuft. Vi har kooperativ som skapar samsättning och kommunal mark som skänks till den som behöver bostad. Hos oss finns ingen spekulation. Det säger Marinaledas borgmästare, Juan Manuel Sánchez Gordillo, som menar att en reform av den kommunala finansieringen är nödvändig. Så

länge den främsta inkomstkällan är bygglicenserna har korruptionen en grogrund.

Marinaleda ligger inte mer än drygt en mil från motorvägen A-92 mellan Antequera och Sevilla, en och en halv timmes bilresa från Costa del Sol. Ändå känns den lilla byn med sina knappt 2 700 invånare väldigt långt borta. Det är en annorlunda plats. Jag svänger in på kommunhusets parkering precis vid entrén till byn. ”Marinaleda – una utopia hacia la paz”. Det färgglada emblemet utmärker det nya och moderna rådhuset som ligger på Avenida de la Libertad. En utopi på väg mot freden. Jag kliver ur bilen, några män passerar, vänder sig halvt om och frågar sig sinsemellan var jag kommer ifrån. Här känner man varandra.

PRECIS SOM I ALLA småbyar väcker en utomstående uppmärksamhet. Några kommunanställda undrar nyfiket vad jag gör där. När

de får veta att jag ska skriva ett reportage om deras by utbrister de, ”det blir det bästa du har gjort!”.

EFTER LÅNG VÄNTAN och en växande kö av personer som vill få några ord med sin borgmästare, dyker slutligen Juan Manuel Sánchez Gordillo upp. Han har skägg och en vit palestinasjal virad runt halsen. Han har suttit ohotad på sin post sedan de första demokratiska valen 1979. En av hans kollegor har redan berättat för mig att Gordillo själv åkte runt och hämtade upp soporna när det saknades pengar för att köpa tjänsten. Som borgmästare har han ingen lön, inte de andra kommunalråden heller. De har alla behållit sina yrken och Gordillo tjänar sitt uppehälle som lärare.

Han beskriver ett idealsamhälle utan samhällsklyftor, där alla hjälps åt, arbetslösheten är i princip noll och alla garanteras bostad, gratis idrott och kultur.

Lite senare, innan jag lämnar byn, går jag in på den lilla macken för att köpa en dricka. De är vana vid journalister, jag är knappast den första att intressera sig för det udda lilla samhället. Jag frågar om folk är nöjda med sin borgmästare.

– Nej, mackägaren skakar på huvudet. Det är inte lätt att leva här om du inte tycker som honom. Det finns de som flyttar härifrån. Det nämns aldrig i reportagen på TV.

Av de elva kommunalråden tillhör sju kommunistpartiet CUT och fyra tillhör socialistpartiet.

NURIA SAAVEDRA är 28 år, fränksild och ensamstående med en sjuårig dotter. Hon är en av de 20-tal blivande husägare som just nu snickrar på sina framtida hem. Marken har skänkts av kommunen och de som hjälper till att bygga kommer undan med ungefär halva priset för konstruktionen. Månadskostnaden när huset väl står klart är 15 euro, tills det är avbetalat och huset deras. Svaret är ganska givet när jag undrar över Nurias inställning till Marinaledas kommunistiska system.

– Jag hade aldrig kunnat skaffa mig ett eget hem någon annanstans, säger hon. Det är omöjligt för mig att betala en normal hyra eller köpa en tomt till marknadspris.

Nuria är en av två tjejer som är med och bygger på sitt radhus, "autoconstructores" kallas de. Hon jobbar bland annat med olivoljeproduktionen i byn men är just nu utan sysselsättning. Hon har ingen byggerfarenhet utan fungerar som assistent till de av kommunen anlätade byggnadsarbetarna. Nuria vet ännu inte vilken av de 20 lägenheterna som ska bli hennes.

Juan Manuel Sánchez Gordillo, borgmästare i Marinaleda sedan 1979, menar att han erbjudit konkreta lösningar på vanligt folks problem.

– Alla jobbar tillsammans och måste göra ungefär 300 dagar, den som blir klar först får välja först, berättar hon.

Nuria har ungefär hundra dagar kvar innan hennes kvot är uppfyllt.

Hon tror att hon kan flytta in om ungefär ett år.

Receptet bakom kommunisternas framgång i Marinaleda tror borgmästaren är att de löst vanligt folks konkreta problem; jobb till de

Kommunens byggchef Eduardo Valderrama menar att deras byggmodell är 70 procent billigare.

arbetslösa, bostad till de unga och delaktighet i kommunens arbete.

– Vårt beslutsorgan är en stämma öppen för alla invånarna, säger Gordillo. Budget och åtgärder planeras i dialog med de boende på varje gata, i varje område.

BYGGCHEFEN, Eduardo Valderrama, berättar hur arbetslösheten i Marinaleda låg på 75 procent i mitten av 80-talet, hur kommunistpartiet ockuperade en stor gård och till slut tvångsuppköpte marken som inte utnyttjades, för att bilda kooperativ som kunde skapa arbetstillfällen. Idag finns åtta oliv- och grönsaks kooperativ i byn som sysselsätter totalt 500 personer.

Enligt Valderrama finns ingen spekulation i Marinaleda. Marken har köpts in allt eftersom av kommunen till det reella värdet, för att sedan skänkas bort till dem som är i behov av en bostad. Regionalmyndigheten hjälper till med materialet. De senaste 20 åren har det byggts ungefär 300 fastigheter enligt det kommunistiska systemet. Kommunen har mark till ytterligare mellan 150 och 200 hus.

GORDILLO TROR att Marinaledas system är fullt genomförbart i vilket samhälle som helst. Han representerar Izquierda Unida i det andalusiska parlamentet och förespråkar där en särskild marklag som ska förhindra spekulation.

– Då skulle bostadspriserna kunna vara 75 procent lägre än vad de är på många platser idag, säger borgmästaren. Ingen hyra borde uppgå till mer än 20 procent av en normal inkomst.

Forts. sid 56 >>>

SK 25 år
i bilder

EM-titeln i fotboll 2008 följdes upp två år senare av VM-guld för Spanien. Syd-kusten deltog naturligtvis i segerryan, som omfattade ytterligare ett EM-guld 2012. Det hjälpte spanjorerna något att uthärda den ekonomiska krisen.

2010

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Utställningen av Hilma af Klint i Picassomuséet i Málaga väckte enormt intresse. Den invigdes av bland annat ambassadören Cecilia Julin.

2013

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

>>> Forts. Marinaleda

Gordillo fortsätter:

– Visst finns det lösningar på fastighetskrisen, men det saknas politisk vilja. Kapitalisterna ser mer till promotorernas och bankernas bästa än till den lilla människans rättigheter.

Vänsterns stora misstag, menar Gordillo, har varit att alliera sig med socialisterna.

– IU:s partiledare Gaspar Llamazares har lagt sig för nära PSOE, som bara är en annan sida av kapitalistmyntet. Vänstern bör inte ingå i koalitioner med socialisterna utan hålla sig till de alternativa rörelser som finns.

ETT ANNAT PROBLEM är valsyste-
met. Trots att IU fick nästan en
miljon röster har partiet bara två
ledamöter i parlamentet, medan
det regionala katalanska partiet
Convergencia y Unió har tio, med
betydligt färre röster. Dessutom
misstänker både Gordillo och Val-
derrama att många kommunister
lägger sin röst på socialisterna för
att det är enda sättet att påverka
valresultatet.

– De stora medierna är i hän-
derna på antingen PSOE eller
Partido Popular, det existerar inget
annat, säger Gordillo. Spanien är
en tvåpartistat, inget antikapitalis-
tiskt, revolutionärt parti har idag
möjlighet att komma till makten.

– Syns du inte i medierna finns
du inte och folk röstar inte på det
som inte finns.

På frågan hur den moderna
kommunismen ser ut och om den
verkligen kan fungera i verkligheten
svarar Gordillo att det handlar
om sunt förnuft. För honom är det
kapitalismen som är omodern.

Nuria Saavedra, 28 år, frånskild och ensamstående mor till en sjuårig dotter, bygger sitt eget hus på mark som skänkts av kommunen. När huset är klart betalar hon 15 euro i månaden. "Jag hade aldrig kunnat skaffa mig ett eget hem någon annanstans."

– Kommunism, socialism och
humanism betyder att rikedomar-
na delas rättvist mellan alla och
att alla har rätt till arbete, bostad,
kultur och sjukvård. Det handlar
om mänskliga rättigheter, inte för
en minoritet utan för alla.

PROBLEMET I DEN moderna
ekonomin är att allt snurrar kring
vinsten vilket gör att lukrativ han-
del med droger och vapen kan leva
vidare. Enligt Gordillo borde män-
niskan vara ekonomins centrum,
inte dess offer.

– Människan, våra rättigheter
och behov måste vara det som styr
ekonomin, inte tvärtom. Och den
grundläggande etiken inom politi-
ken borde vara att ge till dem som
inte har. Idag är det ofta tvärtom,
politikerna verkar för att de som
har mest ska få mer.

I Marinaleda delas marken upp
mellan invånarna, ingen har fler
fördelar än någon annan. Alla får
samma lön, 45 euro för 6,5 timmes
arbete, och överskottet återinves-
teras i kooperativen för att skapa
fler arbetsplatser.

– Vi är en liten ö i en kapitalis-
tisk värld, säger borgmästaren. Vi
har fått kämpa och utöva påtryck-
ningar på regionalmyndigheten
för att få vad vi vill, vi har okcu-
perat gårdar, spärrat av vägar och
genomfört hungerstrejker.

Skulle Marinaledas system
kunna fungera i en stad som
Marbella?

– Ja, det finns inget magiskt
pulver som gör att marken i
Marbella är värd mer än den i
Marinaleda och teglet kostar lika
mycket på kusten som här. Visst är
det möjligt, med lagar som reglerar

priserna och en ekonomi där alla
deltar, det är inget märkvärdigt, i
större kommuner är Internet ett
utmärkt forum för öppen debatt.

ÄVEN DEN kommunala finan-
sieringen borde förändras och
regleras i lag. Bygglicenserna kan
inte vara en kommuns största
inkomstkälla, det är där korruptio-
nen föds menar Gordillo. Framfört
allt vill han ha till stånd en annan
fördelning av skatteintäkterna där
staten, regionerna och kommu-
nerna delar lika, en tredjedel till
var och en.

– Idag behåller staten hälften
och nära en tredjedel går till de
regionala administrationerna.
Kommunerna får endast en mycket
liten del.

Text & foto: Carin Osvaldsson

SK 25 år
i bilder

Pippi Lång-
strump på
levande häst
(dock ej levande
apa...) vid köp-
centret Miramar
under den första
upplagan av
Sydkustens
svenskdagar.

2011

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Ett av ambas-
sador Tomas
Bertelmans sista
uppdrag i Spa-
nien var att be-
söka skolfartyget
HMS Carlskrona,
när det anlände
på besök till
Målagas hamn.
Sydkusten fick en
avskedsintervju
på båten.

2000

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Selwo Marina invigdes av vice regionalpresidenten Gaspar Zarrías och borgmästaren i Benalmádena Enrique Bolín.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

Mer än ett möte i Spanien

bröllop | konferenser | event

www.iniciativa.se

Rose-Marie Wiberg +34 650 795 828 rosemarie@iniciativa.se

SK 25 år
i bilder

Golfproffset Manuel Piñero hyllades på 50-årsdagen med en gala på La Quinta Golf. Bland de många prominenta gästerna fanns den färgstarke Málagagolfaren Miguel Ángel Jiménez och hans dåvarande hustru.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

El Paraiso
Golf Club
EST. 1973

Gary Player
DESIGN

Gå med i den trevligaste golfklubben på kusten
Aktier och introduktionsmedlemskap tillgängligt

För bokning ring +34 952 88 38 35 eller maila: reservas@elparaisogolf.com

2000

Det blev hela 40 utställningar i Marbella för konstnären Gösta Lewin. Hans vernissager blev synonymt för påsken i Nueva Andalucía.

SK 25 år i bilder

2011

Den spanska missnöjesrörelsen startade 15 maj och även om de första demonstrationerna ebbade ut har den satt sina spår på dagens Spanien.

SK 25 år i bilder

2015

Svenska skolan i Fuengirolas personalfoto detta läsår togs av Sydkusten på trappan utanför fastigheten på Calle Acapulco.

SK 25 år i bilder

Den nya lagen om det historiska minnet garanterar bland annat att Francoregimens massgravar ska lokaliseras och offren grävas fram och om möjligt identifieras. I Málaga avrättades minst 4 300 regimotståndare.

Historien skrivs om

Lagen om det historiska minnet ger offer upprättelse.

SK 25 år 04.01.2008

På den gamla kyrkogården San Rafael, i utkanten av Málaga, ligger minst 4 300 Målagabor. De sköts ihjäl, de flesta under 1937, slängdes i massgravar och glömdes bort. I alla fall av politikerna. Under Francodiktaturen var ämnet tabu. Regimen därefter lade locket på, en tvärpolitisk överenskommelse för att landet skulle kunna gå vidare.

Den nya lagen om det historiska minnet, som antogs i december, har väckt både politisk debatt och historien till liv. Till somligas förtret. Bland annat Partido Popular anser att lagen öppnar gamla sår.

– Min pappa ligger här, och många andras fädrar, berättar Francisco Espinosa. Vi är inte ute efter att döma eller skapa konflikt. Vi vill en gång för alla få reda på vad som hände och ge våra anhöriga en värdig gravplats.

Francisco Espinosa är 70 år och ordförande i föreningen "Asociación contra el Silencio y el Olvido por la Recuperación de la Memoria Histórica de Málaga". Fadern sköts ihjäl sex månader innan Francisco föddes. Han möter oss utanför den gamla kyrkogården San Rafael, inte långt från stadens kongresspalats. De fattigas kyrkogård. Det blev också en sista viloplats för över 4 000 Målagabor, republikaner som avrättades under inbördeskriget och åren därefter och begravdes i massgravar.

ÄN SÅ LÄNGE har man hittat och öppnat sex massgravar, med rester av cirka 200 kroppar i vardera. Det finns troligen minst tolv till, kanske så många som totalt 30.

– San Rafael är den enskilda plats med flest offer från inbördeskriget och diktaturen, som hittills upptäckts i hela Spanien.

Francisco visar oss runt. I det som kommunen vill göra park av. Förutom de pågående utgrävningarna finns inte mycket kvar av den

forna kyrkogården. De vanliga familjegravarna, "los nichos", flyttades och tusentals kubikmeter jord skulle täcka över det som ingen ville kännas vid. Men då sade Francisco och de 400 medlemmarna i anhängarföreningen stopp.

VI KOMMER FRAM till en av massgravarna. Åtta arkeologer arbetar nere i gropen där skeletten ligger på rad. Försiktigt plockas resterna av varje enskild person upp och läggs i en trälåda, tillsammans med eventuella tillhörigheter. Varje massgrav består av upp till sex lager, mellan kropparna ströddes kalk för att påskynda förrottningsprocessen. Det försvårar identifieringen idag.

– Men vi ska göra vad vi kan, säger Francisco. Vi har hittat sådant som krucifix, skor, bälten och kläder som kan ge familjen ledtrådar.

Varje låda får ett nummer, förses med uppgifter som eventuella indicier på sjukdom eller benbrott och ställs in i en av barackerna som står på rad inne på området.

Juliana Sánchez García, 77 år, väntar. I en stol utanför kyrkogården. Hon är från byn Rute i Córdoba men bor sedan 60 år i Madrid. Året hon skulle fylla sju tog de in hennes far för förhör. Han fängslades, dömdes till döden och avrättades efter tre dagar. Hans brott var ett medlemskap i socialistpartiet. Det sista Juliana hörde från honom var ett brev han hann få iväg till familjen från fängelset. Hon började söka efter sanningen 1977, två år efter Francos död. Först för fem år sedan fick hon veta att han låg här, i Málaga. Varje söndag reser Juliana och hennes man ned från Madrid till Rute. Därifrån bilar de sedan dagligen, måndag till fredag, till Málaga.

– Jag är här för att visa mitt stöd för det historiska minnet, säger Juliana. Inte bara för min fars skull utan för alla våra fädrar som ligger här.

Hon vill också vara på plats om arkeologerna skulle hitta något som tillhörde hennes far, så att hon kan identifiera honom.

SAN RAFAEL, kyrkogård sedan 1870, stängdes 1987 för att förvandlas till park. Men Francisco och andra anhöriga till krigets och diktaturens offer, visste att deras familjemedlemmar fanns här. Någonstans. Massgravarna var inte utmärkta ovan jord.

– Vi organiserade oss, bildade föreningen och 2004 åkte vi till Madrid och fick tala med vicepresidenten, Maria Teresa Fernández de la Vega, berättar Francisco.

De fick veta att regeringen planerade för en ny lag om det historiska minnet. Så småningom fick de regionalmyndigheten att komma till platsen och till slut respekterades deras önskemål. Projektet finansieras av kommunen, regionalmyndigheten och centralregeringen. Geofysiska Institutet i Granada undersökte området med radar och GPS och lokaliserade några av massgravarna.

Juliana Sánchez García var sju år när hennes far fördes bort och avrättades.

Tusentals regimotståndare avrättades vid den gamla kyrkogårdsmuren, både under inbördeskriget och åren därefter.

Arkeologerna påbörjade utgrävningarna. Tack vare gamla register från militären, kyrkogården och fängelset har anhörigföreningen fått fram en lista på 4 300 personer som alla avrättades här, mot kyrkogårdsmuren. Kulhålén finns fortfarande kvar. Enligt uppgifter har, i hela Málaga-provinsen, totalt 6 550 personer begravts i 82 massgravar, varav en tredjedel är "bortglömda". I hela landet rör det sig om nära 55 000 personer i fler än 640 massgravar.

LAGEN OM DET historiska minnet är, enligt Francisco, ett steg i rätt riktning. Men den blev inte vad de hade hoppats på.

– Vi påbörjade vårt arbete utan stöd i lagen, tack och lov har vi en förstående borgmästare, Francisco de la Torre (Partido Popular), som ville hjälpa oss. Men det finns fall där anhöriga avvisats av kommunen när de velat leta efter sina familjemedlemmar. Nu, med lagen, kan de inte längre säga nej.

Men Francisco är besviken på att det fortfarande finns mycket dokumentation där hans pappa och övriga republikaner, omskrivs som rebeller och landsförrädare. Han vill att denna annulleras och att hans fars namn rentvås.

– Min pappa var ingen rebell, han försvarade bara demokratin.

Knappar, skor och andra personliga tillhörigheter kan leda till identifiering.

Det var de som dömde och avrättade honom som var rebellerna.

FRÅGAN ÄR POLITISKT känslig. En del talar om att debatten ska splittra Spanien i två läger, att det skulle kunna leda till ett nytt inbördeskrig, och framför allt, att det historiska minnet öppnar sår som redan hunnit läka. Francisco är noga med att påpeka att deras organisation är helt opolitisk. Bland medlemmarna finns socialister, kommunister, anarkister och katoliker. Han är trött på det politiska läget i landet, där oppositionen av princip säger nej om socialistpartiet säger ja.

– Vi vill inte ha hämnd, inte döma någon eller skapa konflikt. Vi är pacifister. Vad vi ber om är ett erkännande, att vi får veta vad som verkligen hände våra anhöriga och att de begravs på en plats vi kan gå till med en blombukett, där vi kan be och att de våra får den viloplats de förtjänar.

Arbetet på San Rafael är inte slut förrän alla kroppar återfunnits. Överenskommelsen med kommunen är att det sedan ska byggas ett minnesmonument på platsen.

– Förlåta? Det är länge sedan nu... Men glömmet, det gör vi aldrig.

Text: Carin Osvaldsson
Foto: Mats Björkman

Francisco Espinosa fick aldrig känna sin far, men "glömmet aldrig".

Lagen om de historiska minnet antogs i december 2007 och innebär i huvuddrag följande:

- Samtliga domar från Francoregimen, både under inbördeskriget och den senare diktaturen, av politiska, ideologiska och religiösa skäl förklaras olagliga. Ingen domstol kan vidare neka någon rätten att inleda process för att helt ogiltigförklara en dom från denna period.

- Utökad ekonomiskt stöd till offer för Francoregimen och deras anhöriga. Det inkluderar upp till 135 000 euro i ersättning för anhöriga till personer som avrättades för deras försvar av demokratin, mellan 1968 och 1977.

- Massgravar ska lokaliseras och offren i möjligaste mål identifieras och ges en hedersam begravning.

- Alla symboler som lovordar statskuppen 1936 och Francoregimen ska avlägsnas. Vissa undantag görs av kulturhistoriska skäl, främst i kyrkor.

- Francos gravplats och monument Valle de los Caídos avpolitiseras. Alla demonstrationer på platsen förbjuds.

- Samtliga utlänningar som stred på den republikanska sidan beviljas spansk medborgarskap.

- Barn och barnbarn till republikaner som tvingades i landsflykt och fråntogs sitt medborgarskap kan ansöka om spansk medborgarskap.

- Ett centralregister för det historiska minnet, som inkluderar generalarkivet från inbördeskriget, upprättas i Salamanca.

De upptäckte Nerjagrottorna

Pojkarna som sökte en skatt men istället fann sitt levebröd.

SK 25 år 06.02.2009

”Det var som att kliva rakt in en av sagorna i Tusen och en natt. Helt obeskrivligt! Även om vi då inte alls förstod vilken betydelse vår upptäckt skulle få.” Bröderna Miguel och Manuel Muñoz Zorilla och kompisen Francisco Navas Montesino, var tre av de fem pojkar som för precis 50 år sedan hittade grottorna i Nerja. – Grottorna blev och är fortfarande Nerjas motor, säger Miguel som jobbat 48 år som guide för en av Spaniens mest välbesökta sevärdheter med en halv miljon besökare årligen.

Vi förflyttar oss tillbaka till den 12 januari 1959. Miguel Muñoz Zorilla, som då var 14 år, berättar att alla i Maro kände till att det fanns underjordiska gångar uppe i bergen. Miguel, Manuel, Francisco och deras kompisar skickades hit av sina mammor för att samla ved. De kom också för att jaga de tusentals fladdermöss som visade sig i skymningen. Men den kanske största drivkraften var en helt annan.

– Vi hade en väldigt livlig fantasi och var övertygade om att vi skulle hitta en skatt, säger Miguel.

Francisco fortsätter:

– När morerna besegrades och flydde från Granada ryktades det om att de var tvungna att lämna kvar en skatt som de gömde i en grotta vid kusten. Vi kände till historien och letade överallt.

Fortfarande har ingen hittat skatten.

– Men egentligen var fyndet av grottan en mer värdefull skatt än en av diamanter och ädelstenar.

POJKARNA UPPTÄCKTE en gång i marken, ur vilken det kom så många fladdermöss att de förstod att det måste finnas ett större utrymme där nere. Miguel beskriver hur de slog sönder stalaktiterna och stalagmiterna, de visste förstas inte då att det var så det hette, för att kunna ta sig in. Francisco som

De hittade grottorna i Nerja för 50 år sedan. Miguel Muñoz Zorilla, Francisco Navas Montesino och Manuel Muñoz Zorilla var då, i januari 1959, unga pojkar som under sin fladdermusjakt fann en klippskrevla värd att undersökas.

var smalast fick åla sig in först med huvudet före. De andra kom efter. Klockan var fem på eftermiddagen och det mörknade snabbt. De hade bara två ficklampor med sig, varav en var på upphällningen. Efter sig kastade de småsten för att de skulle hitta tillbaka till öppningen. Så nådde de fram till den första grottsalen och kunde inte tro sina ögon.

– Det var fantastiskt! Men när vi hittade människoskelett trodde vi att det var folk som gått vilse och dött inne i grottan och vi blev ganska rädda, berättar Manuel.

Skeletten skulle visa sig vara förhistoriska.

MED PÅ UPPTÄCKSFÄRDEN

var förutom Miguel, Manuel och Francisco, även José Luis Barbero de Miguel som nu är död, samt José Torres Cárdenas som bor i Barcelona. Först tänkte pojkarna att de nog skulle behålla upptäckten som sin egen hemlighet.

– Men vi var för upphetsade

och kunde inte låta bli att berätta, säger Miguel. Först var det ingen som trodde oss. Till slut var det en lärare som följde med oss, mest för att han blev nyfiken på skeletten. Det var den 16 januari och vi hade ordentliga facklor med oss.

I JULI 1960 öppnade grottorna för allmänheten, då med elektriskt ljus installerat, och Miguel tror att det var först då man verkligen kunde ta in omfånget. Än idag är bara en fjärdedel av grottorna tillgängliga för turister, drygt 9 000 kvadratmeter av totalt mer än 35 000 kvadratmeter.

Upptäckten av grottorna blev inte bara ett minne för livet, det blev också pojkarnas levebröd. Alla tre har nämligen arbetat som guider för La Cueva de Nerja. Francisco i 42 år, Miguel i 48 år, Manuel bara fyra år då han startade eget företag i byggbranschen. Nu är de pensionerade men kommer fortfarande hit varje sommar för att uppleva den årliga musikfestivalen

i juli. Och de glömmar aldrig, aldrig första gången de såg grottorna.

– De har betytt oerhört mycket för Nerja, säger Miguel. De blev byns motor och är fortfarande.

– Akustiken är imponerande, få platser kan erbjuda en sådan kvalitet, och många världsstjärnor har passerat här sedan festivalen invigdes 1960 med en balett från Frankrike.

Pojkarna som upptäckte grottorna i Nerja uppmärksammades stort i samband med 50-års jubileet 12 januari. Det lilla torget utanför grottorna fick deras namn, Plaza de los Descubridores, och en särskild minnesplakett sattes upp till deras ära. Under hela 2009 firas jubileet med olika evenemang, bland annat "Olimpiada Española de Biología" för gymnasieelever i februari. Den årliga musikfestivalen "Festival Cueva de Nerja" i juli anordnas också för 50:e gången.

Text & foto: Carin Osvaldsson

SK 25 år
i bilder

En av de mest framstående gästspelen på Costa del Sol gjordes av Povel Ramel, en enda konsert i kongresspalatset i Marbella som sponsrades av Syd-kusten och som drog mer än tusen åskådare.

FOTO: RICHARD BJÖRKMÄN

2004

SK 25 år
i bilder

PSOE gjorde en grov felkalkyl när de presenterade andalusiska jordbruksrådet Paulino Plata (mitten) som kandidat till borgmästarposten i Marbella, trots noll personlig relation till kommunen.

FOTO: MATS BJÖRKMÄN

2006

SK 25 år
i bilder

Det var rejält kylslaget vid Syd-kusten Trophy's tävling på Nya San Roque, något som ej hindrade Mats Björkmän från att söka bästa vinkeln för svingkavalkaden.

FOTO: RICHARD BJÖRKMÄN

2012

SK 25 år
i bilder

De skandinaviska programmen på Radio Solymar frigjorde sig från Onda Cero Marbella och Anna Billqvist samt Morgan Skantz sände det svenska programmet de sista åren från Mijas.

FOTO: CARIN OSWALDSSON

2007

20
års erfarenhet
i Spanien

Fastighetsköp
Företagsetablering
Bokföring • Deklaration
Residencia • Rådgivning
Skatte- & pensionsfrågor
och mycket mer...

 Global
Accounting & Auditing S.L.

Avda Ricardo Soriano 22
i centrala Marbella
T. +34 952 82 82 52
www.globalaccounting.es

Du som är
FRISÖR...
...söker du en hyrstol
på Costa del Sol?

På Hair Gallery, en välutrustad salong i Fuengirola kan du hyra en stol och driva eget på Costa del Sol. Det kan inte bli enklare än så att etablera sig på kusten!

Amador Martínez

Vi har funnits i mer än 30 år i köpcentret Las Rampas och har en gedigen kundkrets.

Själv har jag 45 års erfarenhet av hår och fortsätter att ta hand om mina kunder på Hair Gallery.

Både Tidsbeställning och Drop in. Välkommen!

952 478 849
610 523 209
Centro Com.
Las Rampas
FUENGIROLA

Because we make you smile

NORDIC DENTAL CENTRE
BROBERG · RADICS
FUENGIROLA · SAN PEDRO DE ALCANTARA

Centralt belägna kliniker
i Fuengirola & San Pedro

C/Alfonso XIII, 2c, Fuengirola
Plaza Vista Alegre, 1, San Pedro

Telefon 952 66 53 06 • info@nordicdentalcentre.com

2012
Svenska skolans luciatåg i Marbellas gamla stadsdel har blivit ett traditionellt inslag i den lokala kalendern.

SK 25 år
i bilder

2002
Amador Martínez och Mats Björkman kunde genom företagssponsringar bjuda mer än 700 skandinaver på Noche de Embujo i Palacio de la Paz, i Fuengirola.

SK 25 år
i bilder

2009
Henrik Stenson har tävlat i Spanien ett flertal gånger. Bland annat i Volvo World Match Play Championship på Finca Cortesin.

SK 25 år
i bilder

Pedro Mejías, advokat och Sveriges konsul i Málaga, tror egentligen inte på kulturkrockar. "Spanjorer och svenskar är mer lika än olika, däremot reagerar vi olika i ett ögonblick av hetta."

Kulturkrockar som smäller

Samlevnaden inte alltid så fridfull på Costa del Sol.

SK 25 år 07.05.2010

De senaste månaderna har Syd-kusten kontaktats av flera läsare som berättar om trafikdispyter, rån och diskussioner mellan grannar som mynnat ut i riktigt obehagliga situationer och till och med misshandel. Flera känner sig i efterhand särbehandlade av polis och juridiska instanser. Rör det sig om exceptionella fall eller är de resultatet av kulturkrockar som uppstår på en plats där hundratals nationaliteter ska försöka samsas?

Har spanjoreernas gästvänlighet en gräns? Finns det till och med något i de svenska och spanska mentaliteterna som väcker dessa konflikter? Syd-kusten har låtit Sveriges konsul i Málaga, advokaten Pedro Mejías, samt två universitetslektorer med bred erfarenhet på området, ge sin syn på saken.

I november skrev Syd-kusten om Lars-Eric Nilsson i Fuengirola, som i samband med en mindre trafikincident fick en örfil av en lokalpolis i Fuengirola och uppfattade be-

handlingen som rasistisk. I mars berättade Bambi Elinsdotter, som sitter i rullstol, om hur hon överfölls och rånades bredvid feriaplatsen i Fuengirola och hur polisen inte ville ta emot hennes anmälan.

NYLIGEN BLEV den belgiske konsulin i Mijas överkörd i samband med ett bråk med en brittisk familj. Claes E. Jacobsson i Estepona slogs medvetlös på en bensinstation i början av mars efter en dispyt om vem som hade förkörsrätt i en rondell. Vad beror det på att personer med olika nationaliteter råkar i luven på varandra?

– Det är klart att kulturskillnader spelade en roll i mitt fall, säger Claes E. Jacobsson. Spanjorerna är mer benägna att använda våld än vad vi är, de låter stoltheten gå före allt annat.

Jacobsson lyfter också problematiken att det spanska rättssystemet brister, något som Syd-kusten tagit upp i tidigare reportage och som i olika sammanhang bekräftats även av källor inom rättsväsendet.

Pedro Mejías, advokat och svensk konsul i Málaga, börjar med att tydliggöra de parametrar som är grunden i hans egen erfarenhet

innan han gör ett försök att svara på de olika frågorna.

– Jag är 63 år, advokat sedan länge, har körkort sedan 70-talet och är svensk konsul sedan åtta år. Som privatperson har jag inte en enda gång varit inblandat i en trafikdispyt. Visst har jag råkat ut för incidenter men det har alltid lösts genom att vi pratat med varandra.

INTE HELLER I ROLLEN som advokat har Mejías haft några problem med polisen och känner inte till klienter som haft det. Däremot som konsul har han stött på problematiken och vid några tillfällen varit i kontakt med svenskar som anser sig ha blivit illa behandlade av polisen, framför allt psykiskt. Han tror dock inte det handlar så mycket om kultur som om dålig eller brist på uppfostran hos enskilda personer.

– Jag ingår i en grupp på 34 konsulter i Málaga; européer, sydamerikaner, asiater, afrikaner, och det uppstår aldrig några kulturkrockar mellan oss. Vi utgår alla från basen att vi talar samma språk, att vi måste respektera varandra och att vi är väluppfostrade personer.

Mejías uppfattning är att vi människor är mer lika än olika varandra, oavsett nationalitet. Däremot reagerar vi olika i ett ögonblick av hetta.

– Om en britt, en svensk, en fransman och en spanjor råkar ut för en trafikolycka är det helt säkert spanjoren och fransmannen som sätter igång att föra oväsen.

En spanjor reagerar snabbt och högljutt medan svensken tar längre tid på sig och när han väl blir förbannad är det allvar. Lagom till spanjorens reaktion har lagt sig och saken är utagerad för hans del. Samma skillnad syns även mellan spanjorer från södra och norra delen av landet. En annan viktig skillnad är att en svensk blir sårad och upprörd om han anser sig bli moraliskt eller etiskt felbehandlad. Han söker rättvisa, medan en spanjor inte på samma sätt bryr sig om att strida för sina rättigheter utan föredrar att undvika konflikt.

MARÍA LUISA Ruíz García har arbetat med Erasmus på sjuksköterskeskolan i Málaga sedan 1995. Hon tar emot svenska studenter som kommer till Málaga och skickar spanjorer till Sverige och vittnar om att det uppstår kulturkrockar när svenskar kommer hit.

– Den höga ljudvolymen stör dem mycket, inte bara på gatan utan även på sjukhuset.

Enligt María Luisa går svenskar-na försiktigare fram och introducerar saker och ting långsamt medan spanjorerna är mer rakt på och inte respekterar det personliga fysiska utrymmet som för en svensk är väldigt viktigt. Detta leder till missuppfattningar.

– Jag tror att du avvisar mig medan det enda du gör är att be om ditt utrymme. Oftast går det att lösa, men om det redan finns en konflikt i grunden, exempelvis en trafikincident, kan det sluta illa.

María Luisa oroar sig själv för att hon allt oftare läser i tidningarna om konflikter mellan spanjorer och utlänningar. Inte bara med de ekonomiska invandrarna utan även med EU-medborgare som flyttat hit för nöjes skull.

Enligt María Luisa är grundproblemet att det saknas integration och hon tror att det bland spanjorerna existerar visst missnöje för att folk från andra europeiska

“Visst uppstår det kulturkrockar när en svensk kommer till Spanien, vi har olika koder och det blir missförstånd. Oftast går det att lösa, men om det redan finns en konflikt i grunden kan det sluta illa”, säger María Luisa Ruíz García, Erasmussamordnare på Málaga Universitetet.

länder kommer hit och kräver sina rättigheter, till exempel att ta del av den spanska vården, men utan att visa respekt tillbaka. På en direkt fråga om vi svenskar kanske har en tendens att tala om för andra hur man ska bete sig, nickar hon leende.

– I Spanien har vi levt under kulturellt förtryck. När det släppte kom en explosion och en känsla av att ha fler rättigheter än skyldigheter vilket kan leda till negativt uppförande.

– Men när du försöker tvinga på någon ditt synsätt utan ömsesidigt utbyte, skapar det motreaktioner.

María Luisa berättar att hon

“Svenskarna är väldigt omtäckta i Spanien, vi ser upp till er, vilket i vissa fall säkert ger någon form av mindervärdeskomplex. I kombination med ett arrogant uppträdande kan det säkert leda till konflikter”, säger Alberto Vallejo Peña som doktorerat i interkulturalitet på Málaga Universitetet.

hade en hund och en dag kom dottern hem med en katt.

– Jag undrade förtvivlat hur det skulle gå, men veterinären sade till mig att ta det lugnt. De är visserligen två djur med motsägelsefulla koder; när katten viftar på svansen är den sur, när hunden gör det är den nöjd. Men de lär sig att förstå varandra och antingen låter de bli att kommunicera och respekterar den andres utrymme, eller så blir de bästa vänner.

Mycket riktigt, så blev det, men María Luisa var tvungen att ge djuren tid att identifiera varandras koder.

– Jag tror att det är vad som behövs när vi blandar olika kulturer, att vi lär känna varandras koder.

NÄR MARÍA LUISA skickar elever till Sverige går hon igenom vissa sociala typiskt svenska mönster för att de ska vara förbereda. Framför allt handlar det om att respektera den privata sfären. På samma sätt tycker hon att svenskar som kommer hit behöver lära sig de spanska koderna. Inte för att ändra sig men för att känna till dem. Vilka är de viktigaste koderna?

– Att vi är mer högljudda, även om det stör dig kan du inte förändra mig första dagen. Om vi blir vänner är det en annan sak, då kan vi prata om det och anpassa oss till varandra.

På Costa del Sol samsas hundratals nationaliteter på en liten yta, borde polisen också lära sig dessa koder?

– Polisen uppför sig dessvärre inte som den borde, den psykolo-

giska utbildningen brister men det drabbar alla, inte specifikt utlänningarna.

Alberto Vallejo Peña, Málaga Universitet, har doktorerat i interkulturalitet på ett multinationellt företag, närmare bestämt det danska bolaget Maersk och har sedan dess arbetat med frågan om kulturkrockar på företag. Han menar att det i viss mån är applicerbart även på invånarna i en urbanisation på Costa del Sol, där vi bland grannarna kan finna folk från södra Spanien, Marocko, Mellaneuropa och Norden och att det lätt uppstår konflikter om vi inte förebygger dem.

– Nu för tiden jobbar man med interkulturalitet i skolorna, men bland oss vuxna är det mer komplicerat. Invandringen är fortfarande ganska ny i Spanien och ämnet kulturkrockar är politiskt känsligt, ingen vill ta i det.

När det gäller samlevnaden i ett bostadsområde beskriver Alberto en väsentlig skillnad mellan spanjorer och nordbor som ger upphov till konflikter.

– Den spanska mentaliteten är att om någon bryter mot normerna, blunda och skvallra inte. Då är du en god granne.

NORDBORNA däremot är mer interventionistiska, de ingriper, påpekar fel och brister och påminner om vad lagen säger.

– Vi har väldigt olika uppfattning om hur man ska tolka normer, vilket kan leda till problem. Medan vi spanjorer skryter med att vi brutit mot lagen, så länge ingen kommer på oss, litat man i Norden inte bara på att rättssystemet fungerar utan kontrollen finns över allt.

Då kan man fråga sig vem det är som har rätt, Alberto uttrycker sig själv ganska kritiskt om sina landsmän, även om han för att balansera medger att nordborna möjligen kan vara lite arroganta. Men är det inte först och främst vi som måste anpassa oss till den spanska kulturen?

– Normen är förstås att minoriteten anpassar sig till majoriteten, att som utlänning anpassa sig till den spanska kulturen. Men det betyder inte att man ska acceptera systemfel.

Text & foto: Carin Osvaldsson

Sveriges man i krigets Spanien

Erik Wisén rapporterade till UD och räddade landsmän under inbördeskriget.

SK
25 år 08.09.2014

Erik Wisén kom oväntat att få en nyckelroll under det spanska inbördeskriget, som Sveriges tillförordnade handelsattaché. Han rapporterade till den svenska regeringen under hela konflikten och det finns utförliga handlingar med Wiséns analys av kriget. Både han och hustrun Alexandra levde sina sista år i Torremolinos och de vilar tillsammans i Engelska kyrkogården i Málaga.

Krigsutbrottet 17 juli 1936 överraskade den svenske ministern i Madrid Ivar Danielsson i Lissabon. Danielsson höll just på att avsluta sin tjänstgöring i Spanien och i hans frånvaro blev det legationssekreteraren Erik Wisén, som fick samordna informationen som gick iväg till Stockholm. Wisén var vid tidpunkten stationerad i San Sebastián och hans första rapporter, baserade bland annat på information från Sveriges konsulter runt om i Spanien, angav situationen på många håll som "barbarisk".

Erik Wisén var gift sedan 1926 med Alexandra Loviaguine, som var av ryskt ursprung. Det gjorde att de hade goda kontakter med den republikanska sidan, om dock inte sympatier. Snart kommer Wiséns rapporter att beskriva hur den folkvalda republikanska regeringen kontrolleras av ryska kommunistiska rådgivare. Danska informatörer beskrev i sin tur Madrid som en sovjetisk regim där det rådde full anarki.

WISÉN VAR MYCKET kritisk både mot det fascistiska upproret och det demokratiska sönderfallet under de republikanska åren som föregick inbördeskriget. I sin första kvartalsrapport efter krigets utbrott skriver Wisén att ett fascistiskt uppror var väntat, men inte att det skulle övergå i ett regelrätt inbördeskrig. Han skriver att de fascistiska ledarna själva överras-

Erik och Alexandra Wisén upplevde hela det spanska inbördeskriget och fick sedan förflyttning till Kuba, där denna bild togs. Som tillförordnad handelsattaché rapporterade Erik Wisén bland annat om de urskiljlova bombningarna (lilla bilden).

kats av det hårdnackade motståndet från republikanska styrkor och spår redan hösten 1936 att kriget kommer att bli långvarigt.

I en av sina rapporter förtydligar Wisén att de fascistiska bombningarna av spanska städer utförs från så hög höjd att det i praktiken är omöjligt att särskilja militära och civila mål. Samtidigt kritiserar han de republikanska myndigheterna, som inte dragit sig för att lokalisera bombfabriker till samma kvarter där en viktig del av befolkningen bor.

MEN WISÉNS INSATSER för Sverige under kriget begränsade sig inte till ren information. Han hade en avgörande roll i evakueringen av svenska medborgare via Valencia, i början av konflikten. Senare kom han att medla i flera situationer där svenska diplomater bland annat dömts till döden. Wisén tilldelades 1939 den kungliga förtjänstmedaljen Illis quorum meruere labores av 8:e storleken.

Även hustrun Alexandra hade en viktig humanitär roll under kriget. Hon grundade bland annat 1938 ett hem och en matsal för små barn i det katalanska samhället Teyá. Georg Branting, son till Hjalmar Branting med vilken paret Wisén hade en nära relation, donerade 10 000 svenska kronor till hemmet.

De sista månaderna av kriget rapporterade Erik Wisén från Barcelona. Efter Francos seger reste han med hustrun Alexandra till Kuba, där han inledningsvis verkade som legationsråd och tillförordnad handelsattaché och 1948 som minister.

Åren 1950-53 var Wisén sändebud i Addis Abeba, samt sändebud i disponibilitet (till förfogande) fram till 1956, då han som 67-åring gick i pension.

Erik Johan Sixten Wisén föddes 25 december 1889 i Hedvig Eleonora församling i Stockholm, som son till snickaremästar fabrikör Johan

Gustaf Wisén (f. 1851 i Nottebäck) och Vendela Kristina Adamsson (f. 1857 i Lenhovda).

ERIK BLEV JUR. KAND. 1913. Han utnämndes till attaché vid Utrikesdepartementet 1920. Hans diplomatiska karriär gick spikrakt uppåt med poster som legationssekreterare i Konstantinopel 1922, vicekonsul i bland annat London 1925 och Shanghai 1926, konsul i Hamburg 1934, handelsråd i Madrid och Lissabon 1935, samt tillförordnad handelsattaché i Spanien 1936-39.

Efter pensionen återvände Erik och Alexandra till Spanien och bosatte sig i Torremolinos, där Alexandra dog i en hjärnblödning i februari 1962. Erik överlevde sin hustru med 16 år och dog av en hjärtattack i maj 1978 i Montemar, 89 år gammal. De vilar vid gravplats 582.

Text: Mats Björkman
Fakta: Barbro Sändh

Erik Wisén tillbringade sina sista år med hustrun Alexandra i Torremolinos.

Fotnot: En utförlig avhandling om de diplomatiska relationerna mellan Spanien och Sverige under perioden 1931-1939 har givits ut av Instituto Universitario de Historia Simancas, vid Universidad de Valladolid. Den finns att läsa på Internet via följande länk: www.sydskusten.es/wisen

SK 25 år
i bilder

Många i Spansk-Nordiska Sällskapet lokalavdelning i Fuengirola-Mijas ogillade hur föreningen upplöstes. De bildade därför Club Nórdico, med egen klubblokal i centrala Fuengirola.

2002

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Ett lika ovanligt som ymnigt snöfall inledde året på Costa del Sol. Så här såg det ut vid Refugio de Juanar.

2017

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Det värsta terrordådet i Europa skördade 11 mars 191 dödsoffer vid Atocha i Madrid. Mer än 1800 människor skadades och hela Spanien gick ut på gatorna för att ta avstånd från våldet.

2004

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Kjell Lönnå har gjort flera bejublade föreställningar på Costa del Sol. Med KFUM-kören fyllde han Palacio de la Paz, i Fuengirola.

2011

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

Vad är ansvarsfull energi?

Alla vi som härstammar från nordiska länder har en annorlunda syn på vår omgivning. Det kanske beror på den miljöpolitik som bedrivs av våra respektive regeringar eller, då kulturen är länkad till omgivningen, så har vi det i vårt eget DNA. Att förmedla detta koncept av rationalitet och service är vårt uppdrag på Escandinava de Electricidad.

Under tredje kvartalet 2017 har konsumenternas intryck av elförsörjningen försämrats, enligt enkäten över kundernas förtroende som görs av konkurrensverket CNMC (<http://data.cnmc.es/datagraph>). Av de tillfrågade anger 94 procent att de är mest missnöjda med det höga priset; 48 procent uppger att räkningarna är otydliga och 38 procent kritiserar bristfällig information om villkoren för försörjning och kontrakt. Vidare beklagar sig 25 procent av de tillfrågade över kundservice.

De nordiska medborgarna kritiserar precis samma saker, med den förvärrande omständigheten att de ej talar språket. Vår DNA är däremot nordisk, vilket gör att vi kan informera dig både på ditt språk och på engelska på ett tydligt och realistiskt sätt hur vi fungerar. På Escandinava de Electricidad erbjuder vi insyn och klarhet, utmärkt kundservice och rimliga priser. Vi är anslutna till medborgarfördraget i Barcelona om hållbarhet <http://lameva.barcelona.cat/barcelonasostenible/es> vilket innebär följande:

1. Vi bedriver rationellt bruk av naturresurserna:

Anpassning av försörjningen för att undvika onödigt höga fasta- och rörliga konsumtionskostnader samt rimliga och tydliga priser.

2. Vi främjar bruket av förnyelsebara energikällor:

Certifiering av förnyelsebara källor som införskaffas av Escandinava de Electricidad.

3. God ledning och socialt ansvar: Vi har inga egenmäktiga klausuler, inga underhållsavgifter eller straffavgifter för den som byter till annan leverantör. Socialt ansvar är vårt sätt att satsa på hållbarhet och effektivitet, som vi kanaliseras genom ett kontinuerligt samarbete med Energibanken (<http://bancdennergia.org>). Energibanken är en hjälporganisation som bekämpar energifattigdom. Vi är vänner och sponsorer, tekniska rådgivare samt resursbank för göra anläggningar mer energieffektiva och hållbara.

Detta är ansvarsfull energi. Vill du också vara med?

Telefon: 900 373 681 eller (+34) 93 184 55 83

E-post: info@escandinavaelectricidad.es

<https://escandinavaelectricidad.es/sv>

"Rätt invadera Irak"

Exklusiv intervju med tidigare försvarsministern och talmannen Trillo.

SK 25 år 04.11.2005

Spaniens förre försvarsminister och tillika tidigare talman i riksparlamentet, Federico Trillo, besökte 21 oktober Marbella. Anledningen var ett föredrag för Club Internacional de Marbella, där han presenterade sin nyutkomna bok "Memorias de entreguerras" (Mellankrigsminnen). Sydusten fick en enskild intervju med en av Aznarregeringens mest karismatiska och även kontroversiella representanter.

Trillo är i grunden jurist och verksam advokat med doktorstitel. Han har varit aktiv inom Partido Popular i 20 år och är fortfarande en av partiets främsta ansikten. Under sin tid som försvarsminister åren 2000-2004 upplevde Spanien några av sina mest dramatiska kapitel i modern tid och det är dessa som Trillo beskriver i sin bok.

—Jag har velat ge en mer personlig och mänsklig bild av händelser och personer, som av olika skäl kanske skildrats annorlunda i massmedia, berättar Trillo, när han tar emot Sydusten på Hotel Puente Romano i Marbella.

Som försvarsminister har han i perioder fått svidande kritik, inte minst i samband med Yakolev-

olyckan där 62 spanska hjälpsoldater omkom på väg hem från tjänstgöring i Afghanistan. Trillo förnekar dock att boken skulle vara ett slags försvarstal.

—Man måste kunna ta kritik och visst har jag förståelse för en del av den som framförts. I boken medger jag flera fel som begicks. Däremot är långt ifrån allt som sagts sanning och jag anser att det är viktigt att detta kommer fram.

I BOKEN FÖRSVARAR Trillo många av PP-regeringens beslut och nuvarande positioner, som exempelvis stödet av Irak-invasionen. Men han drar sig inte för att komma med kontroversiella avslöjanden också. En av dem är att flera i den förra regeringen ville att Spanien skulle delta militärt i Irak-kriget, liksom att före detta finansministern och nuvarande direktören för Internationella valutafonden Rodrigo Rato var radikalt emot all inblandning i Irak-konflikten.

Trots att det gått mindre än två år sedan maktskiftet utgör Trillos bok inte de första publicerade memoarerna som utkommit av medlemmar av den tidigare regeringen. Före detta regeringschefen José María Aznar har hunnit publicera två.

—Politikers memoarer är ett vanligt fenomen i länder med en grundlagd demokrati, som exempelvis England och USA. I Spanien fanns den traditionen kring det

Sydusten fick 2005 en exklusiv intervju med förre försvarsministern Federico Trillo, som just publicerat sina minnen i boken "Memorias de entreguerras".

förra sekelskiftet och ända in i försvann den och har återuppstått Primo de Rivera-diktaturen. Sedan först på senare år.

SK 25 år i bilder

På nyårsnatten försvann 15-åriga irländskan Amy Fitzpatrick i Calahonda (Mijas-Costa). Flera skallgångskedjor organiserades, utan resultat. Hon har fortfarande inte hittats.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år i bilder

Svenskarna som vilar i Engelska kyrkogården i Málaga hedrades vid en ceremoni arrangerad av Sydusten, med ambassadör Cecilia Julin och borgmästaren Francisco de la Torre som hedersdeltagare.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

Trillo har upplevt många allvarliga och tragiska stunder som försvarsminister. Det gäller både Yakolev-olyckan och kriget i Afghanistan och Irak, liksom konflikten med Marocko om Periljeholmen. Men trots allt är hans starkaste minne som minister både positivt och rörande.

—Som jag skriver i boken är förmodligen den händelse som fastnat mest hur vi räddade den föräldralösa afghanska pojken Bashir. Han led av lymfcancer men kom med hjälp av de spanska soldaterna i Afghanistan till Spanien. Här blev han helt botad från sjukdomen och fick dessutom ett spanskt adoptivhem.

SEDAN MAKTSKIFTET har de politiska klyftorna i Spanien vuxit. Inte oväntat skyller Trillo utvecklingen på socialistpartiet PSOE och regeringschefen José Luis Rodríguez Zapatero.

—Både Zapatero och PSOE:s partisekretare José Blanco driver en medveten konfrontationskampanj som är mycket negativ för Spanien. De ger en falsk bild av att alla partier utom Partido Popular skulle vara eniga i de viktigaste politiska frågorna.

Faktum är att det allt som oftast framstår som att Partido Popular är det enda egentliga oppositionspartiet.

—Vi har drygt tio miljoner röster bakom oss som dessutom backar upp vår politik till hundra procent. Vi har en skyldighet gentemot dessa röstande att påvisa de många brister som socialistpartiet har.

Partido Popular har kritiserats för att fortfarande inte ha accepterat valnederlaget. Under hösten

Federico Trillo blev högaktuell igen 2017 efter att nationella rådet i hårda ordalag kritiserat hanteringen av Yakolev-olyckan. Det föranledde Trillo att lämna sin post som ambassadör i London.

har dock partiets logo och färg ändrats (till orange) och partiledaren Mariano Rajoy har uppmanat sina partikamrater att sluta tala om det förgångna och blicka framåt.

—I mitt jobb som företagsrådgivare rekommenderar jag alla kunder att uppdatera sin image åtminstone vartannat år. Det gäller naturligtvis även politiska partier.

PARTIDO POPULAR ÄR med all sannolikhet det parti i Spanien som satsat mest på image och marknadsföring. Trillo gör samtidigt åtskillnad mellan reklam och propaganda.

—Reklam är när man försöker nå ut med ett budskap på ett positivt sätt. Propaganda är som regel något negativt som inte alltid överensstämmer med verkligheten.

Det sägs ofta att Spanien i grunden är en vänsternation?

—Det kan jag naturligtvis inte hålla med om. Spanien är vad som behagar de röstberättigade vart fjärde år.

Som jurist har Trillo många åsikter om den rådande debatten kring en eventuell författningsreform, inte minst förknippad med det katalanska parlamentets anspråk på en reform av sin autonoma status.

—En debatt om eventuella författningsreformer är både legitimt och nödvändigt. Vad som däremot är både illegalt och oacceptabelt är att en minoritet, i form av det katalanska regionalparlamentet, försöker kringgå reglerna i eget intresse.

TRILLO MENAR ATT parlamentet begär ett misstag genom att behandla det katalanska förslaget som en vanlig reform. Då det i grunden är fråga om ett försök att ändra författningen, kräver detta två tredjedelars majoritet i

parlamentet och Partido Popular kommer att överklaga processen till författningsdomstolen.

Privat är Trillo en flitig besökare på Costa del Sol, där han har många vänner och kollegor. Fast han säger att han föredrar kusten andra tider än sommarsäsongen och inlandet framför stranden.

—Det jag älskar med Costa del Sol är förutom självklart klimatet, den hjärtliga befolkningen. Jag identifierar mig inte med jetsetet och anser nog att de i grunden inte är särskilt representativa för majoriteten av kustborna.

TRILLO ÄR OCKSÅ mycket förtjust i Sverige och har besökt landet både som talman i parlamentet och försvarsminister.

—Jag har blivit bjuden på några fantastiska fester under mina besök i Sverige. Jag minns speciellt en skärgårdskryssning, en middag på Nationalmuseum och en Luciafest. Dessutom har jag haft glädjen att flera gånger samspråka med kung Carl Gustaf, som är en strålande konversatör.

Enligt Trillo har alla EU-länder mycket att lära av varandra. Om Sverige betonar han speciellt den höga toleransnivån och avsaknaden av dogmer. Dessutom anser han att svenska kungahuset i många bemärkelser fungerat som en förebild för det spanska.

—Jag upplever att det finns en särskild "feeling" mellan oss spanjorer och svenskar. Personligen har jag alltid fått mycket bra kontakt med mina svenska kollegor och trots det geografiska avståndet har nog svenskar och spanjorer mycket gemensamt.

Text & foto: Mats Björkman

SK 25 år
i bilder

I många år firades Sveriges nationaldag ståtligt på Centro Forestal Sueco, med bland annat högtidstal och telegramutväxling med kungen. Detta år hölls talet av ambassadör Lars Grundberg.

2002

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Henke Larsson vann en plats i Barcelonafansens hjärtan, speciellt efter hans mirakelinsats i Champions League-finalen. Sydskusten fick en Barça-vimpel signerad, som aktionerades ut för att samlas in medel till Aspandem.

2006

FOTO: FCBARCELONA.FOTO: LOS MONTEROS

Kritik mot EU:s flyktingpolitik

Henning Mankell flaggade mycket tidigt i Sydkusten om problemet.

SK 25 år 04.04.2008

Han har översatts till nära 40 språk och är Sveriges mest läste författare utomlands. I Spanien har hittills sålts en miljon böcker. Spanjorerna åker till Ystad för att vandra i Wallanders fotspår. Vad är det hos denne melankoliske, diabetes-sjuka polis i ett kallt och ofta deprimerade samhälle som går hem i Spanien?

– Vi vill läsa om det som är främmande men så bra skrivet att du kan identifiera dig med det. Om Wallanders framgångar, spanska influenser i de egna böckerna, socialt engagemang samt flyktingströmmen från Afrika till Spanien, reflekterar Henning Mankell i en exklusiv intervju i Sydkusten.

Du premieras för att främja kulturutbytet mellan Spanien och Sverige, vad har du själv för relation till Spanien?

– Den första delen av min relation till Spanien var dålig. Jag tillhör dem som vägrade åka hit under Francotiden.

– Å andra sidan har jag alltid haft ett bra och nära förhållande till spansk kultur. Lorca var redan tidigt i mitt liv en viktig författare och även Goya betyder mycket för mig. Jag brukar åka till Madrid och ströva omkring på Pradomuseet ungefär en gång vart tredje år.

Har konstnärer som Lorca och Goya inspirerat dig i ditt arbete?

– Det tror jag. Den mesta inspirationen är ju den indirekta och jag har säkert i ord formulerat saker som inspirerats av Goyas bildvärld. Men det är svårt att peka på exakt vad.

DU TILLBRINGAR MYCKET av din tid i Moçambique, hur ser du på fenomenet med båtflykting-

arna som kommer till Spanien från Afrika?

– Jag talar ofta om detta och frågar mina lyssnare var Europas centrum ligger idag. Ett centrum ligger på den lilla ön Lampedusa söder om Italien. Där liksom i Spanien flyter varje dag iland flyktingar, ofta döda.

– Är det här det Europa vi vill ha?
– Mitt svar är definitivt nej, alla lösningar måste vara bättre än

detta. Jag brukar föreslå, lite för att provocera, att vi bygger en bro mellan Gibraltar och Afrika och att hela Europa är med och betalar.

– Så skulle vi i alla fall få en slags kontroll istället för det vidriga som pågår just nu. Det är oerhört genant för oss europeer med vårt klassiska arv av humanism och jag tycker Spanien får dra ett alldeles för stort lass själv. Det är hela Europas skyldighet att finna en lösning.

SK 25 år i bilder

Dan före dop-paredan nådde snabbtåget AVE Málaga och restiden till Madrid halverades. Socialisterna Zapatero, Chaves och Álvarez stod som högst i sin politiska karriär men skulle alla tre få det betydligt tuffare.

SK 25 år i bilder

Spaniens äldsta Beach Club La Cabane firade 50 år. Sydkusten var på plats och intervjuade direktören för Hotel Los Monteros Fernando Al-Farkh och blev fotograferade på kuppen!

Hur bedömer du Sveriges intresse i frågan?

– Sverige har av tradition alltid tagit emot många flyktingar och jag tycker diskussionen är något så när anständig. De riktiga mörkerkrafterna, jag tänker på Sverigedemokraterna, når inte ut.

– Vi borde dock agera hårdare i EU för att ge Spanien stöd. Det Spanien gjorde för några år sedan när de gav flyktingarna amnesti, var väldigt bra, fler länder borde göra samma sak.

Du skänkte nyligen 15 miljoner kronor för att bygga en barnby i Moçambique, varifrån kommer ditt sociala engagemang?

– Jag föddes efter andra världskriget i det lilla samhället Sveg, i Härjedalen. När jag var liten i mitten på 1950-talet var fattigdomen fortfarande synlig i Sverige, det hänger kvar i mig.

– Jag tillhör den där 60-tals generationen alla skäller på, men det var en bra tid att växa upp i. Vi lärde oss att världen är större än det näsan pekar på och vi lärde oss att organisera politiskt arbete. Tanken om solidaritet som en förnuftig politisk grej, inte bara känslomässig upprördhet, är det fundament som hela min världsbild vilar på.

– Världen ska i alla fall inte bli sämre av att jag råkar finnas här. Och om jag sedan tjänar fruktansvärt mycket pengar, vad sjutton ska jag med dem till? Jag kan inte mer än äta mig mätt och köpa de böcker jag vill ha.

Vad betyder det för dig att du får Drottning Kristinapriset?

– Att få ett pris är alltid positivt, det finns ett erkännande i

Henning Mankell tog 2008 emot Drottning Kristinapriset i Madrid. Svensk-Spaniska Handelskammarens utmärkelse gick det året även till arkitekten Santiago de Calatrava.

det. Jag visste att jag hade många läsare i Spanien, men blev ändå förvånad.

Du har sålt en miljon böcker här, är det mycket internationellt sett?

– Ja, det gör nog att Spanien hamnar på tio-i-topplistan.

Vad är det hos Wallander som går hem hos spanjorerna?

– Vad är det för litteratur som går hem i Sverige? Jo, det är till exempel böcker som är specifikt spanska eller specifikt italienska. Just det exotiska fascinerar oss.

– Sedan tror jag Wallander är populär av ett särskilt skäl; han är en antihjälte i det att han hela tiden förändras. Efter tre böcker bad jag en god vän till mig som är läkare ge Wallander en folksjukdom. Diabetes sa hon, hans liv är diabetes! Så det fick han, och det gjorde honom än mer verklig.

– Inte kan man tänka sig James Bond plötsligt säga "ursäkta jag måste ta en insulinspruta". Det funkar inte. Jag tror det finns en längtan hos människor att möta dessa karaktärer som påminner om dem själva.

» Jag frågar ofta var Europas centrum ligger idag. Ett centrum ligger på den lilla ön Lampedusa söder om Italien. Där liksom i Spanien flyter varje dag iland flyktingar, ofta döda.

Är Wallander en bra ambassadör för Sverige i Spanien?

– Det vet jag inte, men jag har hört att det kommer spanska turister till Ystad och vandrar i Wallanders fotspår. Jag bara gapar.

Förmedlar inte böckerna om Wallander en väldigt svart bild av Sverige?

– Nej, det tycker jag inte. Alla förnuftiga läsare vet att det lika gärna kunde handlat om Spanien, om Danmark, om Tyskland. Det är europeiska böcker som till exempel berör krisen inom rättsväsendet i dagens Europa. Ystad är bara en symbol för en europeisk stad i vår tid.

– Det är klart att vissa sidor varit svåra att skriva men litteraturen kan ändå aldrig blir lika ruggig som verkligheten.

Vad anser du om din medpristagares verk i Malmö, Turning Torso?

– Vi lever i en tid där många städer i världen skaffar sig en identitet genom att bygga en eller flera väldigt speciella byggnader. Det pågår en kamp om vem som ska ha det högsta tornet. Turning Torso är definitivt inte högst men har en säregen originalitet som jag tycker är helt okej.

Vad finns inom dig som inte kommit ut än?

– I maj kommer min nästa bok "Kinesen" ut. Det är en thriller om Kinas framfart i världen med kopplingar till bland annat Zimbabwe och president Mugabe. Den kommer ut på sju språk samtidigt och det undrar jag om någon svensk författare varit med om tidigare. Det skulle möjligen vara min svärfar Ingmar Bergman.

– Jag har inte för lite att göra om man säger så. Jag stannar två dagar i Madrid, inkognito, för att sätta mig på Pradomuseets café och tänka igenom det kommande året.

Text: Carin Osvaldsson
Foto: Mats Björkman

SK 25 år
i bilder

Golf-legendaren Severiano Ballesteros höll en clinic för en handfull privilegierade på San Roque Golf Club. En hjärntumör satte punkt för hans liv sex år senare, vid blott 54 års ålder.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Kopian av ostindienfararen Götheborgh lade som originalet till i bland annat Cádiz. Där blev det pampig ceremoni ombord med bland annat ambassadör Anders Rönquist och borgmästaren Teófila Martínez.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

Palatset Alhambra i Granada, skissat 1922 av Sigge Jernmark. I sin resebok skildrar Jernmark hur han och fästmän Ninni Billing besökte Gösta Sandels grav och hur Ninni insjuknade, dog och jordfästes intill Sandels endast veckor senare.

Konstnärer för evigt kopplade till Granada

Två gravar intill Alhambra inledningen på fascinerande historia.

Ödet har under en period på nära hundra år flätat samman fyra svenska konstnärers liv – och död – kring Granada. Det är en berättelse som skulle kunna ligga till grund för en riktigt bra film, där dektivarbete i slutet av förra århundradet nystat upp spännande händelser kring 1920.

Tre av konstnärerna i vår berättelse levde och verkade vid förra sekelskiftet. De var dels Gösta Sandels, känd bohuskonstnär samt Sigge Jernmark och Ninni Billing. De två senare var samtida med Sandels och även om de inte är lika kända är deras livshistoria också fascinerande.

Den fjärde aktören föddes mer än ett halvt sekel senare. Det är Olle Jacobsson, författare och

konstnär på teaterscenen samt i turistbussar, som i samarbete med Sydkusten lyckades kartlägga de tre första livshistorierna.

Vår berättelse startar hösten 1996, när Olle Jacobsson besöker Gösta Sandels grav intill palatset Alhambra, på en anhörigs anmodan. Olles intresse för Bohuskonstnären väcks till liv, men hans ögon faller även på en oansenlig gravsten intill Sandels,

där en svenska vid namn Ninna Billing vilar.

Genom en artikelserie i Sydkusten lyckas Olle Jacobsson komma i kontakt med Billings släktingar i Sverige. De berättar att Ninni också var konstnär och att hon avled i Granada under en resa med sin målände fästman Sigge Jernmark.

OLLE JACOBSSON fick en liten oljemålning som Ninni Billing målat under sin Spanienresa som gåva av de anhöriga. Men överraskningarna slutade inte där. Thomas Jernmark, anhörig till Sigge fick reda på artikelserien och kontaktade Olle Jacobsson. Det visar sig att Sigge Jernmark skrev en rikt illustrerad

reseberättelse om hans och Ninnis resa till Spanien. Den inkluderar en detaljerad beskrivning av hur de först besöker Sandels grav i Granada, hur Ninni sedan insjuknar, dör och bara veckor senare begravs intill Sandels. Året var 1922. Sandels hade begravts endast tre år tidigare.

Nu, nästan hundra år senare, återger Sydkusten på nytt den fascinerande historien om de svenska konstnärerna som hänfördes av Granada och där två av dem slutade sina liv. Artikelserien är illustrerad med Sigge Jernmarks teckningar och hade inte varit möjlig utan Thomas Jernmarks generösa bidrag.

Mats Björkman

På en näst intill övergiven kyrkogård intill palatset Alhambra, i Granada, vilar två svenskar som slutade sina dagar i början på förra seklet i Spanien. Den ene är den relativt kände konstnären Gösta Sandels medan den andra är en kvinna vid namn Ninna Billing, vars livsöde i början av artikelserien var ett mysterium.

Inte långt från kyrkogården strömmar tusentals svenskar årligen förbi de kungliga gravarna i Granadas "Capilla Real" och hyllar minnet av de "katolska majestäterna" med blandade känslor. De flesta vet inte så mycket om dem, mer än vad guiden hinner berätta under utfärden.

De insatta i inkquisitionens tid av förföljelser av judar och morer, tågar som sagt förbi med blandade känslor. Jag tror dock att alla svenskar skulle känna samma vemod inför de två helt övergivna, gravarna ovanför Alhambras röda murar. Den första man ser, bland skräp och bråte är en vit sten där den svarta texten på svenska förkunnar: Ninna Billing. Född i Göteborg 1888. Död 1922.

Vem var hon, denna unga kvinna från Göteborg vars livsöde slutade i Granada vid blott trettiofyra års ålder? Med vemod flyttade jag undan några brädbitar och grenar från hennes håll, och bestämde mig för att ta reda på vem hon var.

DET VAR INGEN tillfällighet att jag besökte Granadas kyrkogård. Jag hade fått ett brev från en guidekollega i Portugal, Stellan Sandels, med en artikel som handlade om hans farfars farbror, konstnären Gösta Sandels. Artikeln är skriven av Bengt Lagerkvist där han bland annat berättar om Elaine, hans mor, Gösta Sandels hustru. Lagerkvist beskriver hur dom for på bröllopsresa två år efter bröllopet, då gränserna öppnades efter första världskrigets slut. Hon var 28 år när hon och Gösta Sandels reste via Paris och Provence till Mallorca, där konstnären målade färgstarka tavlor i olja och akvarell.

Gösta Sandels drömde dock om att få se Granada med sitt sago-palats. Han trotsade alla rykten

Konstnären Gösta Sandels, porträtterad av Fritz von Dardel, som även kallar honom för "Gösta den söta".

om tyfus, som myndigheterna förnekade och förverkligade sin dröm. Detta blev hans öde, då han insjuknade omedelbart.

Lagerkvist skriver: "mer än 40 graders feber i flera dagar, Elaine vakar vid hans säng. Somnar till, vaknar och ser hotellfönstret öppet, han är borta - ligger nere i gatan med bruten rygg. Därefter några dagar, bristfällig vård av eländiga läkare. Alltsammans finns på ett blyertsskrivet, oavslutat papper, som min mamma skrev den 24 augusti, skrynkligt, svårläst och som jag håller i handen. Polisundersökning - hur kunde han ramla ut genom fönstret, var det avsiktligt?"

ALLTSAMMANS MÅSTE ha varit en mardröm för den unga kvinna på 28 år, som ensam fick resa den långa vägen hem, medan han blev kvar. Men flickan från Uddevalla såg

till att han fick vila under en vacker håll av bohusslänsk granit, från det landskap som han målat så många gånger". Han fortsätter: "Honom jag aldrig träffat, aldrig kunnat träffa, men han har spelat en stor roll i mitt liv: som fantasifigur, han som kallades Gösta hemma (ingen svartsjuka), som fanns kvar genom alla sina tavlor som hängde på väggarna, genom sin död, som mamma aldrig talade om, fast den för henne måste varit en förfärlig chock hon aldrig kunnat glömma." Hon återkom dock 1960 med sin make, Bengt Lagerkvists far, "och mamma fick återse den plats hon aldrig kunnat glömma - men heller aldrig talade om - aldrig".

Jag citerar Svensk Uppslagsbok årgång 1935: "Axel GÖSTA Fabian Sanders. Målare 1887-1919, den mest personlige och fantasifulle koloristen i den modernt orienterade Göteborgskusten.

S. var till sitt väsen färglyriker med dramatisk puls, hans konst var mer av inrevison än yttre naturliga iakttagelser. Han växte upp i Norge, gick i Stockholm på konstnärskolans skola och mottog i Frankrike starka intryck av van Goghs konst. Något av van Goghs upprörda penselskrift dröjde kvar i hans måleri under göteborgsperioden 1913-1916, men sedan blev föredraget mera mjukt och brett svepande, påverkat av de unga Stockholmsexpressionisterna och väl även av Munch, vars diktande natursyn tilltalade S. En ljus uppdriven kolorit framkom under en vistelse i Spanien där S. borttrycktes av tyfus vid blott 32 års ålder".

I MIN KOLLEGAS BREV står att enligt kyrkogårdsregistret är graven betald för att bli kvar "för evigt". Dock ingår det tydligen inte i "för evigt" att graven skall underhållas...

Efter att ha fått läsa min kollegas medsända artikel, blev jag naturligtvis nyfiken på att se graven. Som ovan nämnts, var mitt besök fyllt av vemod. Både den katolska och protestantiska ("patio civil") delen av kyrkogården, är totalt övergiven. Det stora bohusslänska granitblocket ligger något på sned med sin enda text: Gösta Sandels 1887-1919. 1995 lade Bengt Lagerkvist en en röd ros på den, "antagligen den enda blomman som lagts där sedan omkring 1960, då mina föräldrar besökte den", skriver Lagerkvist.

Sedan den första artikel skrevs har Sandels kvarlevor hemförlovats medan Ninni Billings grav flyttats till en annan del av kyrkogården En god vän i Göteborg, Torbjörn Aslunder, lyckades finna fram till vem hon var.

Ninni Billing tillhörde en göteborgsfamilj som flyttade runt i staden, mellan Haga, Domkyrkor och Vasa församlingar. Hon föddes i Masthugget den 14 oktober 1888. Fadern var arkitekten Johan Emil Billing, född i Värnamo 1851. Modern hette Ida Ulrika Maria von Worvern. Ninni hade två systrar och en bror.

Historien om hennes sista tid i livet framkommer i detalj i Sigge Jernmarks resebok.

Olle Jacobsson

Konstnärsparet Sigge Jernmark och Ninni Billing begav sig ut på en stor Europaresa, bara några år efter Det stora kriget. Via bland annat Paris, Madrid, Toledo och Córdoba anlände de 1922 till Granada, där Ninni insjuknade och avled. Tre månader efter sin hemkomst till Sverige skrev Sigge Jernmark en bok om resan, rikt illustrerad med hans egna teckningar. Här följer det oavkortade kapitlet om deras ankomst till Granada och Ninnis sista dagar i livet.

Granada

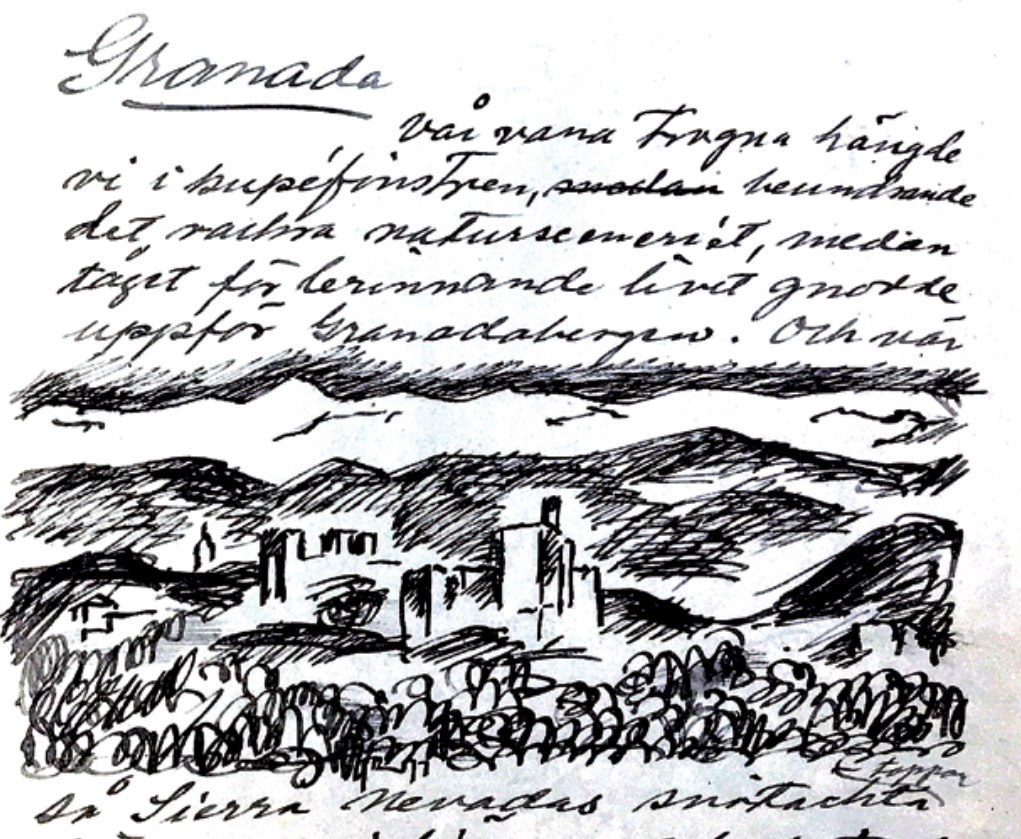
Vår vana trogna hängde vi i kupéfönstren, beundrade det vackra naturscenariet, medan tåget för brinnande livet gnodde uppför Granadabergen. Och så när Sierra Nevadas snötäckta toppar dök upp i fjärran och de tindrande ljusen i Granada blevo synliga i skymning- en, hamrade det i hjärtkamrarna av spänning och glädje.

Sent om sidor skumpade hotellomnibussen iväg genom de knaggliga gatorna med två trötta men lyckliga passagerare, som tyckte att det var skönt att leva och att resa...

Hotell Victoriano vid Calle Mendera nr 1, vart vi togo in, visade sig vara våra anspråk på logi och mat. Vi blevo mottagna på det hjärtligt gaste av värdinnan och kände oss genast hemmastadda. Till att börja med var det lite svårt med språket, men då visade det sig att en av camarero, den lille Antonito, talade franska och så var den saken all right.

Våra rum kommo att ligga intill varandra, mitt var nr 9 och Ninnis nr 11. Allting var propert och linnet så vitt som endast söderns sol kan göra det. Maten bestod av café och bröd. Servering à la table d' horte. Allting såg så bra ut, så vi gratulerade oss till den goda starten och skiljdes för att sova ut till morgondagens strapatser.

Vi togo därpå uti med att se oss omkring och studera Granadas sevärdheter. Arm i arm gjorde vi våra upptäcktsfärder i en för oss ny värld. Vi hade beräknat att ägna de 3-4 första dagarna endast åt besök i kyrkor och palats och i övrigt berömda platser och sedan ägna större delen av dagarna åt målning.

Kapitlet om Granada är det sista i Sigge Jernmarks resebok och beskriver hur han och Ninni Billing anländer till staden och hur Ninni insjuknar dagen efter att de besökt Gösta Sandels grav.

Ninnis sista dagar

Drömresan till Spanien fick tragiskt slut.

Första dagen gällde det att orientera sig efter kartan och med Boedehers hjälp uppsökte vi gator och torg, och bergshöjden varifrån man hade en klar och fri utsikt. Vackert var det uppifrån kyrkan S. Nicolas. Därifrån såg man Alhambra, slottet och bergen afteckna sig mot Sierra Nevada.

NEDANFÖR OSS låg Albaicin, den stadsdelen där forna moriska aristokratin bodde, men som numera var hemvist för den fattigaste delen av Granadas befolkning. Men framför allt är dessa trakter ett tillhåll för gitanas, som bo på bergssluttningen i jordkuler omgivna av väldiga agaver och kaktusar.

Just den dagen vi voro däruppe var det påskafton och då har hela det unga Spanien rätt att föra så mycket oväsen de vill. Och rackar-

pojarna läte inte tillfället gå sig ur händerna. Man skrek och väsnades som avgrundsandar, slog på gamla bleckkärl, blåste i trumpeter och slängde smållbomber. Vart vi gingo kreverade en dylik intill oss, och till slut måste vi taga till flykten undan plågoandarna. Herregud vad man njöt däruppe. Sådant skulle livet alltid vara - och så fullt med turister att skoja med.

DÄREFTER KOM TUREN till Kathedralen, där Isabella och Ferdinand sida vid sida fått sitt sista magnifika vilorum, och andra kyrkor samt det lilla muséet. Vart vi gingo hittade vi fina motiv och vi glädde oss åt allt det arbete som väntade.

En hel dag tillbragte vi i Alhambra, den gamla moriska borgen, innanför vilken man känner sig

förflyttad till tusen och en natts sagovärld. Något så fullödigt i byggnadsväg kunna inte vi skapa.

Det är en symfoni, en dröm av pelargångar, marmorgårdar, spetsverk i stuck, snidade och inlagda träarbeten, stålarbetade tak, skulpturer, springbrunnar och rännilar, där vattnet rinner hela dagen och skänker liv åt gemak och trädgårdar. Där har vi Lejongården i gott minne, från Carlsen Geografi med sin tjugusende anordning av skulpturer, fontän och pelarloggior, myrtengården med sin av doftande myrträdens omgivna långa bassäng, där kalifens kvinnor i sin härskares åsyn bodde.

Skiljda av underbara små trädgårdar ligga de stora salarna. Ambassadörsalen, varifrån utsikten icke kan beskrivas.

Abenceraggernas sal, kallas så efter den moriska släkt som, efter att hava fallit i onåd, kallades hit och nackades en efter en så att fontänerna den natten sprutade blod istället för vatten. I salens mitt står en springbrunn vars blodfläckade marmorgolv ännu idag vittnar om tragedin. Så är det Rättvisans sal med vackra fresker från Ferdinands tid. De båda systrarnas Sal, där Kalifens hustrur bodde om vintern.

Långa tråkiga korridorer, inga dörrar. Överallt öppnade sig de mest förtjusande perspektiv. - Med litet fantasi kan man lätt föreställa sig underbara orientaliska liv som här levdes då rum och gemak voro klädda med nattro och dyrbara tyger och tusentals människor rörde sig inom palatsets och borgens tjocka murar.

Nedanför Alhambra ligga en Gartz(?), en av de få som finnas i Spanien, och där kan man sätta sig i en behaglig skugga efter vandringen i palatset och lyssna på näktergalarnas konserter.

SÅ BÖRjade vi måla. Ninni lade upp några små dukar. Jag ser henne så tydligt framför mig, där hon stod sista gången med sitt staffli vid bron, som leder över Darro till Alhambra och Generalife, det lilla arabiska sommarresidenset på en höjd vid sidan av Alhambra. Hon blev genast som vanligt omringad av en skara ungar, som trängde på och störde henne. Hon sökte med kamp få dem bort, men genast voro de tillbaka. Jag kom till undsättning, men det hjälpte ringa. Hon härdade tappert ut ett par timmar men slutligen brast tålmodet och förtretad lämnade hon med sina grejor det vackra motivet - för att aldrig mer komma igen. Jo, en gång till passerade hon platsen men då blev hon buren bort, och det var natt...

Vi passade även på att se oss om i antikvitetssaffärerna för att köpa några smycken och andra souvenirer att taga med oss hem. I en dylik affär träffade vi en tysk, en hygglig ung man. Han berättade oss sedan vi blivit mer bekanta att icke långt därifrån bodde en svensk målare, herr Waldner och hans tyskfödda fru. Han uppgav deras adress, som vi antecknade. Det skulle sedermera visa sig att denna hans upplysning var av stor betydelse för oss. Det var

Ninni och jag på besök hos Numa Pallapen

Konstnärsparet gjorde en spännande resa genom Europa, bara några år efter Första världskrigets slut.

en ödets skickelse, som uppenbarade sig i honom.

Någon dag eller så efteråt, var det som vi en eftermiddag beslöt oss att gå till den lilla engelska kyrkogården, för att lägga några rosor på Sandels grav. Vi hade varit där ute en gång förut och målat den grandiosa utsikten från muren över

Sigge Jernmark skrev en illustrerad resebok efter sin hemkomst.

vegan, bergslandskapet och det snöskimrande Sierra Nevada. Det vilade en majestätisk nästan tryckande tystnad över denna trakt. En timmes promenad från staden.

Den engelska, eller protestantiska kyrkogården utgör ett litet särskilt för sig inhägnat område av den stora allmänna kyrkogården. Vi hade sålunda att först begiva oss dit. Efter något spatserande fingo vi sålunda en man med oss och begåvo oss dit.

DEN LILLA GRAVPLATSEN visade sig en smula förfallen, men var annars en verklig lugn viloplats för de främlingar som långt här nere i Södern fjärran från hemlandet mött sitt öde. - Med lätthet funno vi den lilla marmorplatta som angav att här hade Sandels fått vila, vår landsman Sandels.

Gripna av stundens allvar och den främmande omgivningen kunde vi inte återhålla tårarna. Mannen som följde oss blev också

rörd och började utan betänkande plocka liljor på en annan grav och lägga dem på Sandels. Vi lyckades hindra honom men hans goda uppsåt kunde ju icke förnekas.

I en tryckt sinnesstämning lämnade vi kyrkogården, men det var väl ingen av oss som anade att inom sex veckor skulle även hon grävas ned i denna röda jord... Den slöja, som för oss döljer framtiden är förvisso värd av barmhärtighetens hand.

Ninni hörde ej till dem som klagade i onödan. När hon därför följande dag lät förstå att hon inte mådde bra, så var hon verkligen sjuk. Hon sökte trots allt hålla sig uppe och drog på det ännu ett par dagar, men till slut måste hon lägga sig. Men inte trodde vi väl att något allvarligt var i färdo. Vi hade ju varit så försiktiga och undvikit allt som kunde tänkas smittobärande. Även jag kände mig dålig och måste ligga. Vi ansågo bägge att det var det starka klimatet som bar skulden till illamåendet.

Så gick ett par dagar och jag kände mig bättre. Men Ninnis feber steg. Det var tydligt att hon hade en sjukdom i kroppen. Jag rådgjorde med hotellet och man uppmanade mig att söka en viss läkare, som talade tyska.

Första gången träffade jag endast hans fru, men hon lovade att han skulle infinna sig. Vi väntade i två dagar. Så sökte jag honom ånyo. Han var inte uppstigen. Jag väntade en timme. Men han visade sig trots det icke. En dylik nonchalans borde egentligen bestraffats.

Nå, det var ingenting att göra åt saken. Så fick jag adressen på dr Camaiho, lärare vid fakulteten; en man med de bästa renommé. Han kom genast, gjorde sin undersökning och gav ordinationer. Troligtvis en förkyllning sade han...

Trots lämpliga motgifter steg febern och efter ett par dagar tog han så blodprov. Det gick ytterligare några dagar, så var analysen färdig. Den lydde på tyfus.

Jag kan icke förglömma detta ögonblick. Det blev dödstyst i rummet. Doktorn var då gången. Ninni var den första som återvann fattningen och vi började lugnt resonera om saken. Det gällde nu att handla och möta stormen.

Forts. sid 74 >>>

Beskrivningen av Granada 1922 skiljer sig inte anmärkningsvärt från den dagens turister som besöker staden kan göra.

Sigge Jernmark beskriver med fascinerande detalj hans intryck av det spanska familjelivet, genom det han ser tvärs över från sin hotellbalkong.

Det sjukdomsfrö hon bar inom sig kunde icke hejdas; det måste mogna, men jag beslöt för mig själv att inga medel skulle bli försummade i kampen mot tyfusen.

Efter konferens med doktorn beslöto vi skaffa sjuksystrar från ett kloster, som vårdade henne natt och dag, samt inreda rummet till sjukrum med alla de apparater och instrument som fordrades för att föra kampen mot sjukdomen och göra vården så effektivt som möjligt. Hotellet visade sig förstående och vänligt så det var rent rörande. Ingen annanstans skulle ett sådant dylikt arrangemang vara möjligt. Men sådana äro spanjorerna.

Doktorn var god och mycket sympatisk. Han lovade göra sitt bästa. Hon var ju för övrigt så frisk och stark så någon anledning till oro fanns ej - förklarade han. Det lät ju uppmuntrande. Ninni själv tog del i alla anordningar och hade klart för sig allt som skulle göras. Hon förmådde doktorn att vaccinera mig och varje gång jag varit inne hos henne så vakade hon över att jag genast tvättade mig.

Hon bar sin sjukdom med en ängels tålmod. Aldrig ett ord av otålighet, knappast ett ljud av klagan under de något smärtsamma injektionerna.

VARJE FÖRMIDDAG brukade det komma trubadurer och sjunga utanför våra fönster. Då låg hon och log med slutna ögon. Det voro feststunder. Med de små rara nunnorna var hon mycket nöjd. De visade den största ömhet och kärleksfullhet och aldrig funnos det en skugga av klagomål att göra. De verkligen utövade kärleksverk

Vid ett tillfälle, då jag låg sjuk och tillvaron såg dyster ut, lät jag kalla herr Waldur. Han kom och vi blevo goda vänner, som hade mycket att avhandla. Det var en viss trygghetskänsla att han fanns i närheten. Hans fru var med, men hennes usla svenska var för ansträngande att lyssna till.

Med språket gick det bra sedan vi blivit bekanta med en fransk-spansk herre, señor Verbal. Hans far var fransman, hans mor spanjorska. Så småningom blev han vår officiella tolk, och under den värsta tiden också min bästa tröstare.

Det var så svårt att skiljas från henne. Jag ville helst sitta på sängkanten och prata med henne. Men det tyckte inte systemen om. Ninni behöfde absolut vila - och själv uppmanade hon mig att gå ut och arbeta. Arbeta - när hjärtat blödde - det var inte lätt.

Men hur det var så kom jag ändock ut fyra å fem timmar varje dag och målade under sjukdomens första skede. Jag gick i gamla kloster och klättrade i bergen och besökte små byar nere på vegan - slättlandet. Men det var nu icke längre med förälskade ögon som jag såg detta sköna landskap. Jag tyckte naturen hånlog mot mig. Överallt lurade gifter och förgängelse. Men jag kan inte hjälpa att folket var mig sympatiskt på något vis.

GENOM IAKTAGELSER och genom Verbal fick jag en god inblick i spanjorernas liv, seder och tankesätt. De ha många drag som äro oss fullkomligt främmande, men å andra sidan äga de egenskaper som man absolut måste beundra. Om de icke hade kyrkans järnnäve som vilar tungt över landet, skulle de med sin intelligens och smak hava stått mycket högre.

Av 18 miljoner människor kan endast en miljon läsa och skriva. Det är inte bra att veta för mycket, säger kyrkan. Ju större okunnighet ju mera vidskepelse och lätthet för kyrkan att styra dem efter sin vilja. På gatorna får man se folk sitta och läsa tidningarna högt för en lyssnande skara. Här och där har en skriftkunnig ett schapp, där han för andra avfattar och skriver brev samt läser mottagna. Det är ju nästan medeltid.

MITTEMOT HOTELLET bodde en burgen familj med många barn. Hela dagen stodo dörrar och fönster på vid gavel och som lägenheten låg i nivå med mina fönster kunde jag bakom jalousien följa det spanska familjelivet från morgon till kväll.

Det var en daggdjursfamilj i människohamn. Hanen stridsfärdig, lugn men bekymrad, (jaktmarkerna äro dåliga i år)/honan arbetsam och öm mot afkomman, vilken hon höll proper och putsad och tycktes uppfostra till samma ställning som den hon själv hade. Varje morgon gick hon och de båda äldsta döttrarna till messan.

Det var alltså en efter spanska begrepp mycket aktningvärd familj. De levde ett lugnt och stilla liv, noga aktgivande så att, den häfdvunna etiketten icke tullades. Men - aldrig såg jag dem läsa i en bok; deras väggar voro kala som de spanska bergen; aldrig såg jag dem vara ute om kvällarna. Han gick ju ut någon gång till sitt café.

Kroppen den fick mat och dryck, vila och allt annat den behövde - själen däremot fick ingenting - utom messans magra kort. Ett dylikt tillstånd måste ju en gång taga slut och ve då de skyldiga.

Jag hade ingen ro. Rätt som det var måste jag hem och se huru det stod till. För var dag steg temperaturen, och varje stegring var som en olycksbådande alarmklocka. Trots Ninnis önskan att icke meddela de anhöriga så gjorde jag det, efter konferens med doktorn.

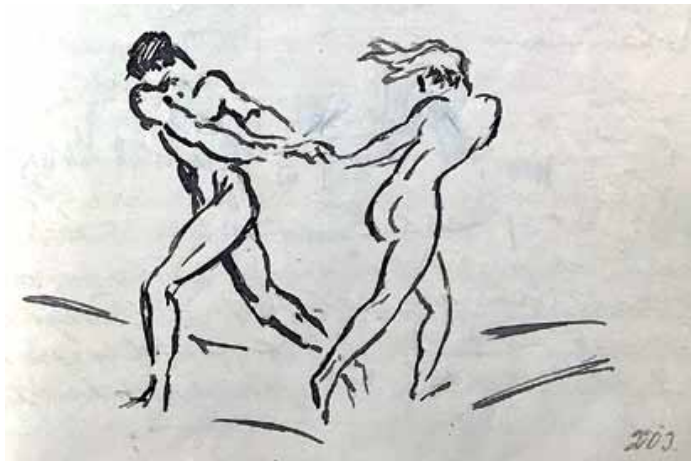
Nu är jag glad att jag under den värsta tiden stod i kontakt med hemmet. Det var en förfärlig tid som följde. Jag kastades mellan hopp och förtvivlan. Och inför henne måste jag endast visa mig glad och bekymrad. Hon fick ju på inga villkor veta huru allvarligt läget var.

DEN STARKA FEBERN tog förfärligt på hennes krafter och stundtals förlorade hon kontakten med verkligheten. Det var så tungt att höra hennes föreställningar. Ibland trodde hon att vi voro i Paris; dessemellan lefde hon i tron att familjen befann sig nere i Granada och gjorde förebråelser att ingen besökte henne. Det var förfärligt att lyssna till hennes stackars hjärtans rop. Det var liksom en mur hon inte kunde komma över.

Så kunde följa timmar då det lättade och vi kunde utbyta några ord i förtrolighet. Det var i ett sådant ögonblick som hon lät mig ana att hon kände att hon närmade sig döden. Hon ville skriva sitt testamente; jag kunde inte; jag sökte skämta bort hennes bekymmer med doktors löfte om snar bättring. Det var för svårt. Jag måste skynda ut och få ett utbrott.

Som en mara vilade denna beklämdhet över hotellet. Alla visade mig barmhärtighet och sympati och samtalen sänktes till viskningar.

Alltjämt stiger temperaturen. När den efter 21 dagars perioden

Två älskande lämnade Sverige för att uppleva den spanska södern. Endast en kom tillbaka hem.

när 40,8 grader, då fanns inget berg i Granada högt nog. Jag spelade med döden och hennes liv, och när efter denna 21-dagars period en förbättring syntes inträda, tyckte jag se triumfen i min hand. Men ack, döden var starkare än jag - än vi alla tillsammans.

Det var söndagen den 21:e maj som komplikationerna visade sig. Sjuksystemen kom in upprörd tidigt på morgonen och bad mig tillkalla doktorn. Jag skyndade efter honom, och på hans inrådan infann

sig ytterligare en annan läkare. Allt som kunde göras, gjordes. Doktorn uppgav ännu inte hoppet, men efter hans råd, meddelade jag hemmet det sorgliga läget.

Jag kunde inte misstaga mig; det värsta som kunde hända var så gott som ett givet faktum; Ninni skulle dö. Vissheten, känslan av ödets obetvinglighet liksom återskänkte mig kraft, och i samråd med Walders, började jag ordna med åtgivande, som måste förekomma vid dödsfallet, ty lagen i

Södern bestämmer jordfästning 24 timmar efter döden.

Denna dag brann det ljus i katedralen för hennes själ och det uppsändes böner från både katoliker och protestanter. Waldner berättade att nymånen var i antågande och den brukade ha inflytande på sjukdomar.

Måndagen blev en förhoppningsfull dag. Hon var faktiskt bättre. O, under! Var det bönerns eller nymånens läkande kraft, som stått upp för henne. Alla gratulerade mig. Nu var krisen definitivt över och inom 14 dagar hade jag min lilla fästmö på benen igen. Bekymmer och sorger voro som bortblåsta den eftermiddagen. Försynen hade hört våra hjärtans rop. Ack, nej. Det var endast ett sken. Naturen älskar att gäcka oss.

När nästa dag ingick voro också alla fåfängliga förhoppningar borta. Dödsarbetet hade börjat, och doktorn anförtrodde mig på midnatten, själv uppskakad att ingenting återstod. Döden kunde komma inom några timmar. Jag rusade till Waldurs och bad dem komma och sedan hem igen.

Forts. sid 76 >>>

I flera veckor vårdades Ninni av läkare och nunnor i sjuksängen på hotellrummet. Enskilda tecken på återhämtningar var bara synvillor och hon avled offer för tyfus 23 maj 1922.

>>> Forts. Ninnis sista dagar

Ensam med systemen satt jag vid Ninnis sida och läste i de kära dragen huru den lilla lågan flämtade... - En sista gång vilar hennes ögon på mig - hon känner igen mig och ler - med detta stilla leende som spred sig över hela ansiktet, gled hon för evigt ur mitt liv in i det okända. Ninni var död!

Detta hände tisdagen den 23 maj kl 5.30 e.m. Redan påföljande natt fördes hon till gravkapellet ute vid kyrkogården.

Det var en liten procession, som lämnade hotellet kl. 3 på natten. I täten gingo fackelbärare, så kommo 6 man med den vita kistan, som jag fyllde med vita rosor och jasmin. Sedan kommo jag, Waldurs och ett par till från hotellet. Vandrigen utmed Darro över bron, där hon målade sin sista duk och upp igenom passet, som skiljer Alhambra och Generalife åt, såväl längs den tysta långa vägen ut till grafplatsen, var mycket stämningsfull.

FACKLORNAS SKEN, människors taktfasta steg, den mörka stilla natten, de lindrande stjärnorna, dofterna från trädgårdarna allt förenade sig till en oförglömlig stund. Inga ord byttes; var och en hade nog av sina tankar. Det var frid på jorden.

Sedan vi fullgjort vårt värf återvände vi hem. Solen var i uppgående; i Alamedan stämde sångfågellarna upp sina köror bebedande en ny dag. Det blev den första natt på länge utan sömnpulver.

Samma dags afton kl. 6 e.m. förrättades jordfästningen av tyska konsulatagenten Moe, en hjärtlig och god människa. Utom vi tre landsmän närvaro några unga tyska målare, som lågo därnere. Allt gick lugnt och värdigt tillväga, och av den sista mängden av blommor

kom också en del Sandels grav tillgodo.

Så var hon då borta ur de levandes led; mänskligt sett menlöst; borttryckt i sin starkaste ungdom - ännu en sista gång tog jag avsked av henne och reste ett enkelt svart tråkors med träplatta, varpå stod:

Ninni Billing - född i Göteborg 1888 - död i Granada 1922.

Granada, Granada! Du blir för mig endast en gravkulle. Allt det andra är ingenting.

Efter några dagar lämnade jag staden i sällskap med Waldur. Vi foro till Sevilla; Don Juans Figaros och Carmens stad.

Jag gick som en sömngångare från kyrka till kyrka, från museum till museum; vi travade runt, runt; endast som i ett dunkelt själsfrånvarande tillstånd, erinrar jag mig att vi sågo det gamla moriska Alcazar, den från operan Carmen berömda Tobachofabriken, hospital de la Caridad och andra ting.

Han var så hygglig som gjorde denna uppoffring för mig. Jag ville så gärna tacka honom ånyo. Sedan foro vi mot norr. I Cordova skildes vi och jag fortsatte ensam till Madrid. Det var att taga denna via Dolorosa i små etapper.

I Madrid fick jag vila ett par dagar, och sedan var det att fortsätta igen till nästa etapp som blev San Sebastian. Uppehållet där vid havet gjorde mig gott.

Om dagarna satt jag nere vid plazan och lät solen tina upp kylan i det inre. Utifrån Biscayabukten kommo dyningarna rullande; måsarna skreko. Jag började återvända till livet.

Hade havet, den store läkaren, ärrat såren, så brötos de upp den dag jag återkom till Paris och inträdde i ateljen... minnena, saknaden, tomheten överföll mig.

Resan till Söderm var ändad.

Ninni Billings gravsten vid den protestantiska sektionen av kyrkogården intill palatset Alhambra, i Granada.

Så slutar Sigge Jernmarks vackra men hjärtskärande resebeskrivning om ett äventyr som inte slutade som kärleksparet hade väntat sig.

Olle Jacobsson med Ninni Billings oljemålning, som han fick av hennes anhöriga som tack för den uppmärksamhet Ninni fick genom artikelserien i Sydskusten.

SK 25 år
i bilder

Volvo Masters spelades många år främst på Valderrama men också Montecastillo Golf. Det var länge tävlingen som satte punkt för säsongen på Europatouren och de hade en pampig 20-års fest.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Den svenska konstnären på Costa del Sol Johan Wahlström fick besök på en av sina många utställningar av kustkollegan Madeleine Edberg samt Jin Maria.

FOTO: RICHARD BJÖRKMAN

SK 25 år
i bilder

Liberaliseringen av mobilmarknaden möjliggjorde för bland annat svenskägda mobiloperatören Yoigo att bli en av de populäraste budgetbolagen i Spanien. Sydkusten intervjuade VD:n vid etableringen Johan Andsjö.

FOTO: CARIN ÖVALDSSON

SK 25 år
i bilder

Cudeca arrangerar varje år i maj sin "Walkathon" i Benalmádena, där hundratals deltagare vandrar mellan fem och tio kilometer för att samla in pengar till cancerföreningen.

FOTO: MATS BJÖRKMAN

MIADEL
skandinaviska delikatesser

i nya kläder och med utökat sortiment!

MIADEL har genomgått en ansiktslyftning och kan nu erbjuda ett utökat sortiment av skandinaviska matprodukter – och som tidigare i "hemmamiljö".

Vårt motto:

"Det vi inte har hemma som ni önskar, beställer vi!"

Välkommen att ta del av "Veckans erbjudande".

Vi serverar silltallrik på onsdagar.
Även sallader, vid beställningar - Mycket populära!!!

Kom gärna in för en fika på vår härliga terrass.
Vi serverar kaffe/te, nybakat bröd, fika-bröd samt kakor.

Allt fler har upptäckt hur bekvämt det är att beställa catering hos oss på MIADEL, för en lugn hemmakväll och/eller fest med vänner!

- Våra vinhyllor är väl värda ett besök!

Vår nye medarbetare på MIADEL – Peter Röstlund, som anlönt hela sin familj från Sverige där han tidigare varit chef för en större butik, samt José Luis hälsar alla mer än varmt välkomna!!!

Öppettider:
Måndag–fredag 10.00–19.00
Lördag 10.00–15.00
Telefon: 952 819 196

SYDKUSTEN TROPHY

Golfturneringen Sydkusten Trophy drog igång kort efter att tidningen grundats. Den förvandlades snabbt till det populäraste evenemanget för nordiska golfentusiaster på Costa del Sol och Sydkustens golfarrangemang har bara vuxit i prestige med åren.

I skrivande stund har Sydkusten arrangerat imponerande 152 egna golftävlingar. Detta utan att räkna golfevenemang som tidningen genomfört på uppdrag av andra, som Handelskammarens tävlingar eller välgörenhetsevenemang för Svenska kyrkan.

KRONJUVELEN i Sydkustens golfutbud är Sydkusten Trophy, med sina vandringspokaler och med som mest sju deltävlingar per säsong. De flesta av tävlingarna har spelats på Costa del Sol, men det har även ordnats oförglömliga golfresor till exempelvis Novo Sancti Petri, Costa Ballena, Montecastillo, Sevilla och Granada. Till den sistnämnda finalen bjöd vår dåvarande delsponsor Cervezas Alhambra samtliga deltagare

på hotell och utflykt dagen efter tävlingen.

Listan över oförglömliga ögonblick på och intill banan är oändlig. Som de år som Alice Babs Sjöblom var kranskulla i "Wasaloppet Sydkusten Trophy" eller när Bosse Parnevik höll show på La Cala Resort. Finalen i Sevilla spelades fyra dagar efter att Open de Andalucía avgjorts på samma plats och spelarna fick – på gott och ont – uppleva en bana i skick för de allra bästa.

Det är också svårt att inte nämna Sydkustens jubileumstävling på La Cala Resort i november 2008. Den 100:e tävlingen spelades på två banor samtidigt och utan en enda no show – 124 spelare på Campo America och 124 spelare på Campo Asia.

TILL SYDKUSTENS golfarrangemang ska även räknas de tre upplagorna av Spaniegolften, i Sverige. Samtliga stöddes av Spaniens ambassad, med enorm uppslutning och deltagande av de

respektive ambassadörerna vid tidpunkten.

Tävlingarnas popularitet grundar sig i en kombination av trivsel, fantastiska priser och en oslagbar mediabevakning. Sydkustens golfare är bortsökta med högklassig service från att de anmäler sig och får sina starttider tills efter tävlingen, då artikel, resultaten, bilder och videos (som numera inkluderar flygbilder) publiceras.

Text: Mats Björkman
Foton: Richard Björkman
www.sydkusten.es/golf

Tävling nummer 100 firades 2008 med kanonstart på två banor samtidigt på La Cala Resort. 247 personer var anmälda. 248 dök upp. Ett oslagbart rekord!

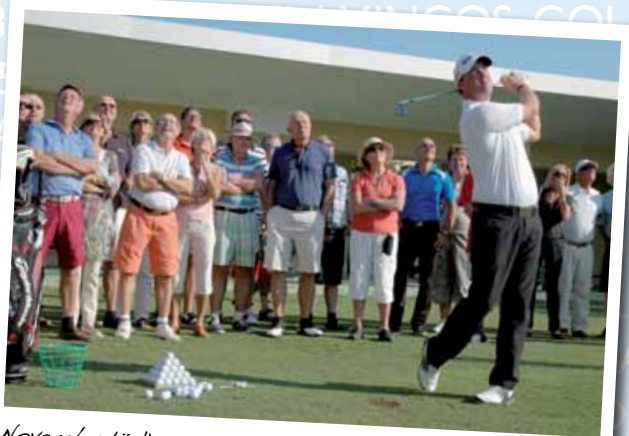
Finalen 1999 spelades i Granada. Sponsorn Cervezas Alhambra bjöd på logi och utflykt för alla.

Under flera år som tävlingen gick under namnet Wasaloppet var Alice Babs kranskulla vid finalen.

De senaste åren inkluderar videofilmerna flygbilder. Den på Calanova Golf 2014 är riktigt häftig.

Novembertävlingen på Los Naranjos 2011 hade proffset Peter Hanson som stort dragplåster.

Favorit hos kustens svingare

Omåttligt populära golfarrangemang genom åren.

Tre somrar har Sydkustens Spaniegolf arrangerats i Sverige. Vid samtliga upplagor har Spaniens ambassadör i Stockholm deltagit.

TVå unga arrangörer i Novo Sancti Petri.

Tre år i rad 1997-99 spelades finalen på mästerskapsbanan Montecastillo.

Bosse Parnevik spexade och underhåll vid finalen på La Cala 2007.

Finalen i Real Club de Sevilla spelades fyra dagar efter Open de Andalucía.

AHN

MIJAS GOLF CLUB

Golfhäftet 2018

1968 50 år 2018

Fuengirola/Mijas

Rios
Rent A Car

AHN, Asociación Hispano-Nórdica: En ideell förening på Costa del Sol

AHN bildades 4 oktober 1968. Bland grundarna fanns prins Carl Bernadotte. Föreningen hade till syfte att hjälpa nordbor med information och goda råd gällande förhållanden i Spanien. AHN blev också en naturlig, social och kulturell mötesplats för nordbor som vistades i Sydspanien under vinterhalvåret. Detta är fortfarande grundpelarna i AHN:s verksamhet. Det var i Fuengirola det började en gång. Idag finns även AHN i Marbella, Torremolinos, Nerja och Almuñécar.

Fastighetsbyrå

NORRBOM
MARKETING

• En Sueco • Det Norske Magasin • La Danesa

AFA (Föreningen för familjer som drabbats av Alzheimer)

AHN tackar sina sponsorer, som möjliggör vår verksamhet och vårt bidrag till spanska sociala föreningar.

Fuensocial (Föreningen för föräldrar med handikappade barn)

AHN www.ahn-fuengirola.net, info@ahn-fuengirola.net, golf@ahn-fuengirola.net, Facebook: [ahn.fuengirola](https://www.facebook.com/ahn.fuengirola)

Expedition & klubblokal har öppet tisdag till fredag kl 12 - 15, Las Rampas, Fuengirola, tel. 952 474 750

¿DE QUÉ VAMOS?

RESUMEN EN CASTELLANO DE ESTA EDICIÓN

Historia compartida

Sydkusten cumple un cuarto de siglo. Su historia la comparte con España, tanto a nivel nacional como local en la Costa del Sol. La evolución ha sido constante y apasionante.

Mucho a ocurrido desde aquél 16 de Octubre de 1992, cuando salió la primera edición del periódico. Con motivo del 25 aniversario Sydkusten publica esta tirada especial, en la que hemos querido reunir algunos de los artículos y reportajes que han hecho historia.

Durante estos años, Sydkusten se ha consolidado como el principal medio de comunicación de los suecos residentes en España. También ha sido un importante enlace de la comunidad sueca con la sociedad es-

pañola. Las nuevas tecnologías nos han ayudado a evolucionar.

Además de informar, nuestra empresa ha organizado un sinfín de eventos, convirtiéndose no sólo en relator sino también creador de noticias. **Pág. 6-10**

¡Viva Suecia!

El primer encuentro de Rafael de la Fuente con los suecos le marcó para toda la vida.

Es todo un icono de la industria turística y hotelera de la Costa del Sol y desde pequeño ha tenido a los suecos como el mayor ejemplo de democracia y civismo. Rafael de la Fuente nos relata, con motivo del aniversario de Sydkusten, algunas de sus muchas amistades con suecos destacados a través de los años.

Desde el tenista Uffe Schmidt a la Reina Madre de Dinamarca, Ingrid. Su vida cambió a finales de los años 50, camino del colegio, cuando se encontró en Málaga con un autocar de turistas de Suecia. **Pág. 14-18**

INFORMACIÓN PARA ANUNCIANTES

Sydkusten Media S.A. es una empresa especializada en la información y organización de eventos de cara a la comunidad nórdica en la Costa del Sol y otros lugares de España.

Entre nuestros medios cabe resaltar la revista trimestral **SK**, la web www.sydkusten.es y las newsletters enviadas por correo electrónico a los socios del club de lectores **Club Sydkusten**. Además organizamos el mayor torneo de golf para nórdicos en la Costa del Sol **Sydkusten Trophy**, ferias como las **jornadas suecas** en Parque Miramar en Fuengirola, **conferencias** así como **eventos** y **viajes** culturales.

Ofrecemos espacio publicitario a anunciantes, así como posibilidad de patrocinios y eventos a la medida. Más información en www.sydkusten.es, en info@sydkusten.es o llamando al **952 863 375**.

ENTREVISTAS

Jesús Gil y Gil

Corría el año 1999. El GIL se presentaba a sus terceras elecciones locales y el alcalde de Marbella concedió una entrevista en exclusiva a Sydkusten. **Pág. 50-52**

Federico Trillo

Antes de caer en desgracia, el anterior ministro de defensa y presidente del Congreso se dejó entrevistar, con razón de la publicación de sus memorias. **Pág. 66-67**

Henning Mankell

El genial escritor, creador del inspector Wallander, adelantó ya en 2008 en Sydkusten la necesidad de un programa europeo solidario con los refugiados. **Pág. 68-69**

REALEZA

La princesa de Benalmádena

Kristine Bernadotte, viuda del príncipe Carl, concedió su única entrevista a Mats Björkman de Sydkusten, tres años antes de su muerte. Es una historia más real que ninguna. **Pág. 42-44**

REPORTAJES

La memoria histórica

En Málaga se adelantaron a la ley, excavando los restos de más de 4 000 víctimas ejecutadas y enterradas en el cementerio de San Rafael. **Pág. 58-59**

El reducto comunista

En Marinaleda (Sevilla) gobierna la izquierda desde 1979, dirigidos por el controvertido y carismático alcalde Manuel Sánchez Gordillo. **Pág. 54-56**

Visitantes sangrientos

Los vikingos hicieron varias entradas al sur de Sevilla en el siglo IX. Finalmente fueron derrotados, aunque algunos permanecieron en Andalucía. **Pág. 24-25**

TEMÁTICOS

Muerte en Granada

La fascinante historia que entrelaza el destino de varios suecos durante casi 100 años, delatada por un antiguo diario ilustrado, descubierto a través de Sydkusten. **Pág. 70-76**

La Pappardella

I Puerto Banús sedan 1993!

PUERTO BANUS
952 815 089

Levande musik med jazz
och klassisk italiensk musik,
varje TORSDAG,
fr o m oktober t o m mars.
Vi bjuder på ett glas vin!

Vi finns på kajen med de största båtarna i hamnen!
Muelle de Honor · Casa A · Local 4 – Puerto Banús · MARBELLA
Telefon: +34 952 815 089 · E-mail: lapappardella@hotmail.com

www.lapappardella.com

<https://www.facebook.com/la.pappardella.puerto.banus>
<https://www.youtube.com/user/LaPappardella>

MIMOVE

mimove.com

Den trygga bostadsportalen med inspekterade bostäder

På mimove.com hittar du inspekterade och verifierade bostäder, certifierade mäklare och en trygg köpprocess.

Hitta ditt drömboende på mimove.com.

